08 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖި ލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔައުމިއްޔ
މ ލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުން
03 ޖުލައި 2002

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
.` މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ 2 ވަނަ ބައްދަލުވުމަށް ޢިއްޒަތްތެރި ހުރިހާ މެންބަރުންނަށް މަރުޙަބާ. މިވަގުތު މި
ކޮމިޓީއަށް ވަޑައިގެން ތިއްބެވި ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ތެ ރޭގައި ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙުމަދު
ނާޝިދު، އޭދަފުށީ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙުމަދު ސަލީމް، ކާށިދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފައިސަލް
ނަސީމް، މަހިބަދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙުމަދު ޠާރިޤް، މަތިވެރި ދާއިރާގެ ޢިއް ޒަތްތެރި މެންބަރު ޙުސައިން
މުޙައްމަދު، ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙުމަދު އާމިރު، ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
ރިޔާޟް ރަޝީދު، ގައްދޫ ދާއި ރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙުމަދު ރަޝީދު، ފޭދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ދީދީގެ
އިތުރުން އަދި އަޅުގަ ނޑު ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ މެންބަރު ނިހާން. މި ކޮމިޓީއަށް މިވަގުތު 31 މެންބަރުންގެ ތެރެއިން
އަޅުގަ ނޑުމެން މި ފައްޓާ ވަގުތުގައި ކުޅުދުއްފުށީ އުތުރު ދާއިރާ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ އަދި ހިންނަވަރު
ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙް އަދި މަރަ ދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް އެ
ތިން ބޭފުޅުން އަދިއެއް މިވަގުތު ވަޑައެއްނުގަންނަވާ. ނަމަވެސް، އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ކޮމިޓީގެ ކޯރަމް މިވަގުތު ފުރިހަމައަށް
އޮތުމާއެކުގައި އަޅުގަ ނޑު މި ޖަލްސާ ފައްޓައިގެން ކުރިއަށް މި ގެންދަނީ. މީގައި އަޅުގަ ނޑުމެންނާ ހަމައަށް މާލިއްޔަތު
ކޮމިޓީގެ ރަސްމީ އެޖެންޑާއެއްގެ ގޮތުގައި މިއަދު އެކުލަވާލާފައި އެބަވޭ 2 ކަމެއް އަޅުގަ ނޑުމެން ޙިއްޞާކޮށްލަން
ބޭނުންވޭ. އިދާރީ މައްސަލައެއް ވާނަމަ މިހާތަނަށް އަޅުގަ ނޑުމެން މި ބޭއްވި ފުރަތަމަ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރާއި ނައިބު
މުޤައްރިރު އެކުލަވާލުމުގެ ބައްދަލުވުން ކުރިން ރޭގައި ހަމަ ކުޑަ ވަގުތުކޮޅަކަށް އަޅުގަ ނޑުމެން އެ ގެންދިޔައީ. ދެން
އެރޭގައި އަޅުގަ ނޑުމެން މިވަނީ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ އަތުގައި މިވާ ހިންގާ ގަވާއިދު އެޑަޕްޓް އޭރިއާ ކުރެވެން އޮތް
މިންވަރަށް ކޮށް ނިންމާފައި އިތުރަށް އެ ކަމެއްގައި ކުރިއަށް ގެންދަން އޮވެއްޖިއްޔާ އެކަން ކުރިއަށް ގެންދެވެނޭ މަގު
ވީހާ އަވަސްކޮށް ތައްޔާރުކުރާނެ ކަމަށް ބުނެ އަޅުގަ ނޑުމެން ކުރިއަށް މި ގެންދިޔައީ. ދެން އޭގެ އިތުރުން މި
ކަންތައްތަކާ ގުޅިގެން އެއްވެސް އިދާރީ މައްސަލައެއް ވާނަމަ އެ މައްސަލައާ މެދުގައި މަޝްވަރާކުރުމަށް އަޅުގަ ނޑު
ހުޅުވާލަން 5 މިނިޓުގެ ވަގުތު.
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙުމަދު ނާޝިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ ޢިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު، މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ ގަވާއިދު އަޅުގަ ނޑުމެން ދެން
ނިންމާލަން މިހާރު އޮތީ އެ ދުވަހު މިވަގުތަށް އަޅުގަ ނޑުމެން މި ގަވާއިދާއިގެން ކުރިއަށްދާނީ. އެއީ ދެން ހަމަ ވަރަށް
ރަނގަޅު ނިންމުމެއް ކަމަށް އަޅުގަ ނޑަށް ވެސް ޤަބޫލުކުރެވޭ. ދެން އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަ ނޑުމެން މި ގަވާއިދު

މިހާރަށް ފެތޭގޮތަކަށް ކޮންމެވެސް ކަހަލަ ބަދަލުތަކެއް އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ހުރިތޯ ބަލައި މުރާޖަޢާކޮށްލާ ނިންމާލުމަކީ އެއީ
ހަމަ ރަނގަޅު ކަމަކަށްވާތީވެ މިކަމަށް އަޅުގަ ނޑަށް އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ އަޅުގަ ނޑުމެން މެންބަރުންގެ ތެރޭގައި
ވާހަކަދައްކާލައި ގެން މި ގަވާއިދު މުރާޖާކޮށްލުމަށް ކޮންމެވެސް ވަގުތެއް ހަމަޖައްސާލުމަކީ މުހިއްމު ކަމެއް ކަމަށް
ފެންނާތީވެ އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލީ.
ގައްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙު މަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑު ފުރުޞަތެއް ހޯދާލީ ނާޝިދު އެ ވިދާޅުވި އެއްޗަކަށް އެއްޗެކޭ ދަންނަވާލަންވެގެން. ރަނގަޅު ވާހަކައެއް.
މިއަށް ބަދަލެއް ގެންނަން ކުރީ ދުވަހަކު އަޅުގަ ނޑުމެން މިއޮތީ މިހާރު މި އޮތް ގަވާއިދު އެޑޮޕްޓްކޮށްފައި ވަގުތީގޮތުން.
އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ އެއަށް ސުން ގަޑިއެއް ކަ ނޑައަޅާފައި މިވެނި މުއްދަތެއްގެ ކުރިން އިޞްލާޙެއް
ހުށަހަޅަންޏާ ހުށަހަޅާ ގޮތަށް ހަދާފައި އޭގެ ފަހަށް އެކަން ނިންމާ ކަހަލަ ގޮތަކަށް ތާވަލުކޮށްފައި ބޭއްވިއްޖިއްޔާ
ފަސޭހަވާނެ ކަންނޭނގެ މިވެނި މުއްދަތެއްގެ ކުރީގައި އިޞްލާޙެއް ހުށަހަޅަން ބޭނުމިއްޔާ ހުށަހަޅަން. އޭގެ ފަހުން އެ
އިޞްލާޙަލާ އެއްކޮށް އެޑޮޕްޓްކުރާ ގޮތަށް. އެއީ އަޅުގަ ނޑު.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޖުމްލަގޮތެއްގައި އިދާރީ މައްސަލައެއް ގޮތުގައި މި އޮންނަނީ މި ހިނގަމުންދާ ޕްރޮސެސް ތެރޭގައި ފެށިގެންދާއިރު،
އަޅުގަ ނޑުމެން އިތުރު އެހެނިހެން މަސައްކަތްތަކުގެ ތެރެއަށް ތިބައި ލުމަށްފަހުގައި ކުރިއަށް ގެންދަން. ޖުމްލަ މި ކަމުގެ
އިދާރީ މައްސަލައެއް މިވަގުތު ނެތްކަމަށް ބަލައި މަސައްކަތައިގެން އަޅުގަ ނޑުމެން ކުރިއަށް ގެންދަން ގާތްގަ ނޑަކަށް
ތިން ހަތަރު މިނިޓެއް މިހާރު ވެސް ކުރިއަށް ހިނގައްޖެ. އަޅުގަ ނޑުމެން ކުރިމަތީގައި މިވަނީ 2 ކަމެއް މިއަދުގެ
އެޖެންޑާގައި. އެއް ކަމަކީ ޗައިނީޒް އެގްޒިމް ބޭންކުން ނަގާ ލޯނުން އިމާރާތްކުރުމަށް ހަމަޖެ ހިފައިވާ 3511 ހައުސިންގ
ޔުނިޓްގެ ތެރެއިން 417 ހައުސިންގ ޔުނިޓް ހުޅުމާލޭގައި އިމާރާތްކުރުމާ ބެހޭގޮތުން 22 ޑިސެމްބަރު 2131ގައި
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ނިންމާފައިވާ ނިންމެވުން އަދިވެސް އެއްފަހަރު މުރާޖަޢާކޮށްދެއްވުން އެދި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ
ފޮނުއްވާފައިވާ މައްސަލަ ދިރާސާކުރައްވާ ގޮތެއް ނިންމެވުމަށް އެދި ރައީސުލްހުމްހޫރިއްޔާ ހުށަހަޅުއްވާ މައްސަލަ އެއް 3
ޖުލައި 2137ގައި އޮތް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 2 ވަނަ ދައުރުގެ 4 ވަނަ ޖަލްސާގައި މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއަށް
ފޮނުވާފައިވާތީ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 321 ވަނަ މާއްދާގައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން މި މައްސަލަ ދިރާސާކުރައްވާ ނިންމަވާނެ
ސުންގަޑި ކަ ނޑައެޅުއްވުމަށް މި މައްސަލަ ދިރާސާކުރެއްވުން. އެހެންވީމާ، ރަސްމީގޮތެއްގައި އެ މައްސަލަ އިއްޔެގައި
ތަޅުމުން އެ އަޅުގަ ނޑުމެންނާ ހަމައަށް އެ އައީ. އެހެންވީމާ، މި މައްސަލައަށް ގޮތެއް ނިންމެވުމާ ބެހޭގޮތުން
ސުންގަޑިއެއް ކަ ނޑައެޅުއްވުމަށް މި މައްސަލަ ދިރާސާކުރުމުގެ މަސައްކަތް މި އެޖެންޑާއާއެކު މި ލަނީ ކުރިއަށް. މިއަށް

ފުރަތަމަ ގޮތެއް ނިންމުމަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ކުރިއަށްދާނަން. އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ފަދައިން މި ކޮމިޓީގައި އެބަ
ތިއްބެވި މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގައި މިދިޔަ ދައުރުގައި މަސައްކަތްކުރެއްވި ހަމަ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވެސް އެބަ ތިއްބެވި.
އޭގެ ތެރޭގައި އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙް، ރިޔާޟް ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާތޯ ކުރީގައި މި ކޮމިޓީގައި މާލިއްޔަތު
ކޮމިޓީގަ. އަދި އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މި ސަލީމް ވެސް ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާ. އެހެންވީމާ، އެބޭފުޅުންނަށް
އެނގިވަޑަ އިގަންނަވާނެ މި މައްސަލައިގެ ސާފުކަން. އެއީ މި 2133 ވަނަ އަހަރު ބަޖެޓްގައި އޭރުގައި ހުށަހެޅިގެން ދިޔަ
އަދި ލޯނު އަދި ގެރެންޓީ އޭރިއާގައި ހިމެނިގެން ގޮސްފައި ފަހުން މި މައްސަލަތަކެއް ލައިގަނެގެން އަނެއްކާ 2132
ވަނަ އަހަރު ބަޖެޓަށް މިއޮތް ހުޅުމާލެ އިތުރުވެގެން މި ދިޔައީ. އޭރުގައި މި ދެންނެވި މި 1 ޒޯނަށް ގއ. ގދ. ސ.
އެ 1 ޒޯނުގައި މި 3511 ހައުސިންގ ޔުނިޓްގެ މަސައްކަތުގައި އެގްޒިމް ބޭންކްގައި ލޯނު ހަމަޖެހިގެން ދިޔައީ. ދެން
އޭގެ ކޮންސެޕްޓުއަލް ސްޓޭޖް ގައި ވީމަ އެހިސާބުން އޭގެ ފަހަށް ފުރޮޅާލާފައި އަނެއްކާ 2132ގައި މި ހުއްދައަށް
އެދިވެސް ހަމަ ރިކުއެސްޓްކޮށްގެންދިޔަ. އެފަހަރު ބަޖެޓްގައި ހަމަ ފާސްވެ ކުރިއަށް ގެންގޮސް އަނެއްކާ 2131ގައި
މިވަނީ މި ރިޖެކްޓްވެފައި މި ދިޔަ ހިސާބު. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މި މުހިއްމު މައްސަލައާ މެދުގައި ގޮތެއް
ނިންމާލެއްވުމަށް ސުން ގަޑިއެއް ކަ ނޑަ އެޅުމަށްފަހުގައި އަދި މިނޫން ވެސް އެބަހުރި މައްސަލަތައް މި ކޮމިޓީގައި
ބައިވަރު ބެކް ލޮގްގައި ހަމަ އެބަހުރި ބައިވަރު މައްސަލަތައް. އެއަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ހަމަ ވީހާ އަވަހަށް އިދާރީގޮތުން
ހަމަ ޙައްލުތަކެއް ހޯދައި ސުންގަޑިތަކެއް ކަ ނޑައަޅާނަން. އެންމެ ފުރަތަމަ އަޅުގަ ނޑުމެންނާ ހަމައަށް މި ކޮމިޓީގެ
2131 ވަނަ އަހަރުގެ، 31 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތާއެކު ފުރަތަމަ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މި ފެށެނީ މި
މަސައްކަތް ބިސްމި ކިޔާފަ. އެހެންވީމާ، މި މަސައްކަތަށް ސުން ގަޑިއަކާ އި އަދި މަޝްވަރާ މައްސަލަ ދިރާސާކުރާނެ
ގޮތުގެ ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަ ނޑު މެންބަރުންނަށް ފުރިޞަތު ހުޅުވާލަން.
ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. ދެންމެ ފާހަގަކުރެއްވި މި މައްސަލައަކީ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން 2 ފަހަރެއްގެ
މަތިން އަޅުގަ ނޑުމެން ނިންމާފައި އޮތް މައްސަލައެއް ކުރިން. ދެން އެހެންނަމަވެސް، ވީގޮތަކީ މީގައި އޭރުގައި
އެމް.ޑީ.ޕީއަށް ނިސްބަތްވެވަޑައިގަންނަވާ މެންބަރުންނާއި އަދި އޭރު ސަރުކާރު ހިންގާ ފަރާތްތަކާ އެކުގައި ދެބަސްވުމެއް
މިކަމުގައި އޮތީ އުފެދިފަ. ދެން ސަރުކާރުން މި ޗައިނީޒް އެގްޒިމް ބޭންކްގެ ލޯނެއްގެ ދަށުން، އެހީގެ ދަށުން މި
ކުރަމުންދާ، އަޅަން ހަމަޖެހިފައި އޮތް ފްލެޓްތަކެއް . މި ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ބައްލަވާލެއްވީމަ އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ
މީގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވި ސިޓީގައި ވެސް އެބައޮތް. މިކަން މިހާ ބައިވަރު ފްލެޓްތަކެއް ދެކުނުގެ
އަތޮޅުތަކުގައި އެ ޅުމާ މެދުގައި ސަރވޭއެއް ވެސް ކޮށްފައި އެބައޮތް. އެހެންވީމާ، އެމީހުންގެ ނީޑްސްއަށް ބެލުމަށްފަހުގައި
މިހާ ބައިވަރު ފްލެޓްތަކެއް އެތާނގައި އެޅުން ކޮންމެހެން ބޭނުންނުވާކަން އެވަރުގެ ނީޑްސްއެއް އެތާނގައި ނެތް ކަމަށް

އެ އޮތީ، ނިންމާފައި އޮތީ އޭރުގަ. އެހެންވީމާ، އެއާ ގުޅިގެން ދެން މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން މައްސަލަ އައިމަ މާލިއްޔަތު
ކޮމިޓީން ނިންމީ ސަރުކާރުން އޭރު ޕްރޮޕޯސްކޮށްފައި އޮތްގޮތަށް އެ ބައި ހުޅުމާލެއަށް ބަދަލުކުރަން. ދެން އެގޮތަށް
ނިމިގެން މި މައްސަލަ ދިޔައީ ފްލޯއަށް. ދިޔައިމަ ފްލޯއިން ފާސްނުވީ. ދެން ފާސްނުވީ އެ ދުވަހު އެ ވަގުތު މަޖިލީހުގައި
ކަމެއް ފާސްކުރެވޭވަރުގެ، ސަރުކާރުން ކަމެއް ފާސްކުރެވޭވަރުގެ އަޣްލަބިއްޔަތެއް ނެތިގެން އެ ދުވަހު މިކަން ސަރުކާރުން
ބޭނުންވި ގޮތަށް މިކަން ނުނިމި އޮތީ. އެހެންވީމާ، ދެން އަނެއްކާ ވެސް އަލުން މިހާރު މި ލޯނުގެ ކަންތައް
ގާތްގަ ނޑަކަށް އަތްމަތިން ދިއުމުގެ ފުރުޞަތު ވަރަށް ބޮޑަށް ބޮޑުވެފައި މިއޮތީ މިކަމުގައި އަވަހަށް އޭގެ ޙައްލެއް
ނުހޯދިއްޖެނަމަ. އެހެންވީމާ، މިއީ މިކަން ގޮސްފައި އޮތްގޮތަކީ . އެހެންވީމާ، މިއާ މެދުގައި އަނެއްކާ ވެސް ޢިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުން މަޝްވާރާކުރުމަށްފަހު މި ކޮމިޓީން ފެންނަ ގޮތަކާ އެކުގައި ރިޕޯޓެއް ފޮނުވީމަ އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ
ރަނގަޅުވާނެހެން. ދެން މިހާރު މިކަން ކުރަން ނިންމާފައި މި އޮތްގޮތަކީ މިހާރު މިއޮތީ މި 417 ހައުސިންގ ޔުނިޓް
ހުޅުމާލޭގައި އަޅާ ގޮތަށް. އެގޮތަށް ސަރުކާރުން މި ޕްރޮޕޯސްކުރަނީ. އެހެންވީމާ، މިއީ ވަރަށް ގިނަ ފަހަރުމަތިން
އަޅުގަ ނޑުމެން ދިރާސާކޮށް ބަލާ ހަދާފައި އޮތް އެއްޗެއް. އެހެންވީމާ، އިތުރަކަށެއް އަނެއްކާ ވެސް މި މާލިއްޔަތު
ކޮމިޓީން ކުރަންޖެހޭނެ އިތުރު ދިރާސާއެއް ނެތް މީގައި. މީގައި އޮތީ ކޮމިޓީން މިކަން މިގޮތަށް ސަރުކާރުން މި ކަންކަން
ކުރަން ތިބީ. އެހެންވީމާ، ސަރުކާރުން ބުނާގޮތަށް މިކަމުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން އާއެކޭ ބުނާނީތޯ ނޫންތޯ. އެހެންވީމާ، ދެން
މި މައްސަލަ ނިންމަން ޑެޑް ލައިނެއް ކަ ނޑައަޅައި ޢާއްމު ގޮތެއްގައި ބިލު އުސޫލު ފިޔަވައި އެހެން ކަންކަން މި
ކޮމިޓީން ވަކި ޑެޑްލައިނެއް ވަކި ނިންމާފަކާ މަޖިލީހުގެ ރައީސަކަށް އަޅުގަ ނޑުމެން އަންގަމުން ނުގެންދަން. ހަމަ ވީހާ
ވެސް އަވަހަކަށް ނިންމާފައި މި ކުރިއަށް ގެންދަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ހުށަހަޅަން މިހާރު ސަރުކާރުން މި
ޕްރޮޕޯސްކޮށްފައި އޮތްގޮތަށް މި ފާސްކުރަން މި ކޮމިޓީން. އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް އަޅުގަ ނޑު ހުށަހަޅަން. އެއީ މީގައި
ކިތަންމެ ވަރަކަށް ވެސް މި މަސައްކަތްކުރެވިފައި ހުރީ. އެއީ ހަމަ އެ ހެދި އެސެސްމަންޓް ރިޕޯޓްތަކާ އެއްޗްިއސަށް
ބަލާފައި މިއޮތީ ކޮންމެހެން އެ 7 އަތޮޅަށް ބޭނުމެއްނުވެޔޭ މިވަރު ހައުސިންގ ޔުނިޓްތަކެއް އެތަނަށް ދާކަށް.
އެހެންވީމަ، އެއީ ބޭކާރު ގޮތުގައި ނޫނީ މީހުން ދިރިނޫޅޭ ރަށްރަށަށް ވެސް، އާބާދީ ވަރަށް ބޮޑެތި ރަށްރަށުގެ ފަޅު
ގެތައް ވެސް އެބަ ހުރޭ މިހާރު ވެސް. އައްޑޫ ތަންތަނަށް ބެލިކަމުގައި ވީނަމަވެސް އެބަ ހުރޭ ހަމަ ގޯތިގެދޮރު
ދޫކޮށްލާފައި ވެސް. އެހެންވީމަ، އެތަންތަނުން ވަކި ތަނެއްގެ ވާހަކަ އަޅުގަ ނޑު މި ދައްކަނީ ކޮންމެހެން ތަނެއްގެ ވާހަކަ
ދެއްކުމުގެ މާނައެއްގައެއް ނޫން. މިދެންނެވީ މީހުން ހިޖުރަކޮށްގެން ގިނަ މީހުން ދިރިއުޅެމުންދަނީ މާލެ އާއި ހުޅުމާލޭގަ.
އެހެންވީމަ، މިތަނުގައި މި ނީޑްސް ބޮޑަށް އޮތީ. އެހެންވީމަ، އެގޮތަށް ބަލައިގެންހެން އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ ސަރުކާރުން
މި ހުޅުމާލޭގައި މި ހައުސިންގ ޔުނިޓުތައް އަޅާގޮތަށް މިފަހުން ނިންމާފައި މިއޮތީ. އެހެންވީމަ، އެގޮތަށް ބަލާއިރުގައި
އަޅުގަ ނޑަށް ފެންނަނީ މިކަމުގެ، މިކަން ދިގުލައި ގެންގޮސް އެންމެފަހަށް ގޮސް މި ލޯނު އަޅުގަ ނޑުމެން އަތްމަތިން

ގެއްލިދާނެކަމުގެ ބިރުވެރިކަން ވަރަށް ބޮޑަށް އެބަ އޮތް. އެހެންވީމަ، މިއީ ލަސްކުރެވެން އޮތް މައްސަލަ އެއް ނޫން.
އެހެންވީމަ، ސަރުކާރުން ފޮނުވާފައި އޮތް ގޮތަށް މިކަން ނިންމަން އަޅުގަ ނޑު ހުށަހަޅަން.
މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
.` ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އާދެ! އަޅުގަ ނޑުމެން ވަރަށް ފުންކޮށް ވިސްނަންޖެހޭ ކަންތައްތަކެއް މީގައި އެބަ
ހުރި. އަޅުގަ ނޑަކީ ދެކުނުގެ އަތޮޅެއް ތަމްސީލުރަން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ރައްޔިތުން ހޮވާފައިވާ މީހެއް.
އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ، ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ ތެރެއިން 11% އަށް ވުރެ މަތީ މީހުން ނިސްބަތްވަނީ ރާއްޖޭގެ
އަތޮޅުތަކަށް. މާލެއަށް މީހުން ތޮއްޖެހި މާލޭގައި މީހުން ދިރިނޫޅެވޭ ހިސާބަށް މިހާރު މިވަނީ ޙާލަތު ގޮއްސަ.
ފަހަރެއްގައި ވެސް ހުޅުމާލޭގައި ފްލެޓު އަޅަން އަޅުގަ ނޑު ތާއީދުނުކުރަކީ ނޫން. ހުޅުމާލެ ތަރައްޤީކުރުމަކީ ވެސް
އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ބަރާބަރަށް ތާއީދުކުރާ ކަމެއް. އަދި މާލެ ވެސް. އަދި މާލޭގައި އޮތް ގެދޮރުގެ ދަތިކަކަން ހައްލުކުރުމަށް
އަވަސް ފިޔަވަޅުތަކެއް އެޅުމަކީ ވެސް މުހިއްމު ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް، ވިސްނާލަންޖެހޭ ކަންތައްތަކެއް އެބަ ހުރި.
ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތައް ވިހާ ވެސް އިންޞާފުވެރިކޮށް ހަމަހަމަކޮށް މިއަދު އަޅުގަ ނޑުމެން
ޢަމަލުކުރަމުންދާ ޤާނޫނުއަސާސީ ލާޒިމުކުރާ ގޮތުގެމަތީން ކަންތައްތައް ކުރުމަކީ މުހިއްމު އަދި ބޭނުންތެރި ކަމެއް.
އެނގިވަޑަ އިގަންނަވާނެ މާލެއިން މީހުން ތޮއްޖެހި ބާރުވުމުގެ ސަބަބުން އަދި މި ޤައުމުން ލިބެންހުރި ހުރިހާ
ވަސީލަތްތަކާއި ޢިނާޔަތްތަކާއި ފަސޭހަތައް ލިބެން ހުރީ މި ކެޕިޓަލް ރީޖަންގެ ސަރަޙައްދުގަ އި ކަމަށްވާތީ، މާލޭގެ ބޮޑެތި
ބޮޑެތި އިޖުތިމާޢީ މައްސަލަތައް ދަނީ ނިކުންނަމުން. ރާއްޖޭގެ ކޮންމެ އަތޮޅަކުން ވެސް މީހުން އަންނަނީ މާލެއަށް.
ސަރުކާރުން ދެކުނުގެ ހަތަރު އަތޮޅުގައި ވަކިން ޚާއްޞަކޮށް އައްޑު އަތޮޅުގައި ގެދޮރުގެ ދަތިކަމެއް ނެތޭ، ގެދޮރު
ބިނާކުރުމުގެ ނީޑެއް ނެތޭ، އެ ވިދާޅުވާ ވިދާޅުވުމަށް އަޅުގަ ނޑު އިންކާރުކުރަން. އައްޑު އަތޮޅުގެ ވަރަށް ގިނަ ޒުވާނުން
މީހުންނާ ނުއިދެފައި އެބަ ތިބި ގެދޮރު ނެތިގެން. ބިން ނެތީކީ ނޫން އިނގޭތޯ. ގެދޮރު ނެތީ. ގެދޮރު އެޅޭނެ ވަސީލަތް
ނެތީ. ފައިސާ ނެތީ. ފުވައްމުލަކުގަ އި ވެސް އޮތީ އެގޮތަށް. ކަން ހުރީ، މިހެން ހުރިއިރުގައި އެއްވެސް ބޭނުމެއް ނެތޭ
ވިދާޅުވާ ވިދާޅުވުން އަޅުގަ ނޑު އިންކާރުކުރަން. ފަހަރެއްގައި އައްޑު އަތޮޅާއި ފުވައްމުލަކާއި ހުވަދުއަތޮޅުގައި
ފްލެޓުތަކުގައި މީހުން އުޅުން އެއީ އެންމެ ހިތްފަސޭހަ ގޮތެއް ކަމުގައި ނުވެ ހިނގައިދާނެ. އެހެންނަމަވެސް، އެތައް
ބައިރު ފަޅު ގޯއްޗެއް އެ ހުރީ ގެ އެޅޭނެ ގޮތެއް ނެތިފަ އި މާލީ ތަނަވަސްކަން ނެތީމަ. މިބާވަތުގެ ލޯނެއް ނަގައިގެން
ގެދޮރު އެޅިފައި ނެތް އެކަމުގައި ދަތިވާ ޒުވާނުންނަށް ލޯނުދީގެން އެމީހުންގެ ގެދޮރު އެޅޭނެ ގޮތް ހެދުމަކީ ވެސް ހަމަ
މުހިއްމު ކަމެއް. އެއީ ފްލެޓު އެޅުމަށްވުރެ މާ މުހިއްމު ކަމެއް. އެއީ އެތައް ބަޔެއް ގޯތި ލިބި ހުރެ އެ ގޯތި ނޭޅި ހުންނަ
މައްސަލަ. މިހެން މި ޙާލަތު އޮއްވައި އެއިން ބައެއް، ކުރީގެ ސަރުކާރުން އެއީ ރައީސް ނަޝީދުގެ ސަރުކާރުން މި
ލޯނުގެ ހުރިހާ ނެގޯޝިއޭޝަނެއް ކޮށް ނިންމާފައި އޮވެ އެކަން އޮއްވާ ސަރުކާރު ބަދަލުވީމާ ދެން ދެކުނުގެ އަތޮޅުތަކަށް

މި ލިބޭ ލާރި އެހެން ފަރާތަކަށް ޑައިވާޓުކުރުމަކީ އިންސާފާ ޚިލާފު ކަމެއް ކަމުގައި ދަންނަވަންޖެހޭ.
އެނގިވަޑަ އިގަންނަވާނެ މާލެއަށް މީހުން ތޮއްޖެހެން ޖެހުނީ ރާއްޖޭގެ ސަރަޙައްދުތައް ތަރައްޤީކޮށް ކުރިއެރުވުމުގައި
ހަމަހަމަ އިންސާފުވެރި އުސޫލެއް ކުރީގައި ނުގެންގުޅެވުނީމަ. ކުރީގެ ޤާނޫނުތަކުން އެކަމަށް ލާޒިމުނުކުރީމަ. ކުރީގެ
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން އެމީހުންގެ ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުގައި މިތަނުގައި ބުނަންވީ ބަސް ނުބުނެ އޮތީމަ. މިއީ
ވަރަށް ހިތާމަވެރި ކަމެއް. ރާއްޖޭގެ އަތޮޅުތަކާއި ރާއްޖޭގެ ކެޕިޓަލް ރީޖަން މީގެ ތިރީހަކަށް އަހަރު ކުރިން އެހާ ފަރަގު
ބޮޑެއް ނޫން. ތަފާތު ބޮޑެއް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، ވޭތުވި 11 އަހަރު ރާއްޖޭގެ، 15 އަހަރު ރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމް
ތަރައްޤީވެ ކުރިއަރަމުން އައި މިންވަރާއި އެއްވަރަށް ރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީގެ މަޝްރޫޢުތަކަށް ލިބުނު ލޯނާއި ހިލޭ އެހީ އާއި
އަދި ދައުލަތު ގެ ބަޖެޓުން ކުރި ޚަރަދުތަކުން އަޅުގަ ނޑުމެން އަތޮޅުތަކުގައި ދިރިއުޅޭ ރައްޔިތުންނަށް އެކަށީގެންވާ
ކުރިއެރުމެއް ތަނަވަސްކަމެއް ނުލިބުމުގެ ހިތި ނަތީޖާ އަކީ އަޅުގަ ނޑުމެން ކަހަލަ މީހުން އަތޮޅުތައް ދޫކޮށް އައިސް
މާލޭގެ ރަށްވެހިންނަށް ވާންޖެހުން. އަޅުގަ ނޑުމެން އެއް ގޮތަކަށް ވެސް ބޭނުންވި ކަމެއް ނޫން. މިއަދު އަޅުގަ ނޑަކީ ވެސް
މާލޭގެ ރަށްވެއްސެއް. މާލެ އަންނަ ކުރިމައެރުމަކީ އަޅުގަ ނޑަށް ވެސް ލިބޭ ކުރިއެރުމެއް އަމިއްލަ ޒާތީ ޙައިސިއްޔަތަށް
ބަލާއިރު. އަޅުގަ ނޑުގެ ދަރިންނަށް ވެސް ލިބޭ ކުރިއެރުމެއް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަ ނޑުމެންގެ އަޚުންނާއި އުޚުތުން،
އަޅުގަ ނޑުމެން ތަމްސީލުކުރާ ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުގައި މިތަނުގައި ބަސްބުނަން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ކެރެންޖެހޭނެ. ބަސް
ބުނެވެންޖެހޭނެ. އެހެންވީމަ، އަޅުގަ ނޑަށް ހަމަ ކަ ނޑައެޅިގެން އަޅުގަ ނޑު މި ދަންނަވަނީ އައްޑު އަތޮޅު ދެކުނުގެ 7
އަތޮޅަށް ނިސްބަތްކޮށް ކުރީގެ ސަރުކާރުން ނަގާފައި އޮތް ލޯނު މިފަރާތަށް އެހެން ކަމަކަށް ޚަރަދުކުރުމަށް މިއަދު
ފާސްކުރަން މި ނިންމާ ނިންމުމަކީ އައްޑު އަތޮޅުގެ، ހުވަދު އަތޮޅުގެ، ފުވައްމުލަކުގެ ރައްޔިތުންނާ ދެކޮޅަށް ހިންގޭ ބޮޑު
ޖަރީމާ އެއްކަމުގައި ނޫނީ އަޅުގަ ނޑަށް ސިފަކުރެ ވޭކަށް ނެތް. މިވާހަކަ އަޅުގަ ނޑު މި ދަންނަވަންޖެހެނީ ވަރަށް އަސަރާ
އެއްކޮށް. ވަރަށް ހިތާމަޔާ އެއްކޮށް. އެހެން މިހެނީ އަޅުގަ ނޑުމެން އަތޮޅުތަކުން ޕޮޒިޓިވް ޑިސްކްރިމިނޭޝަނެއް
ކުރަންޖެހޭ ޙާލަތަކަށް ރާއްޖޭގެ ކަންތައްތައް ގޮއްސަ މިއޮތީ. އެއީ އަތޮޅުތަކުގެ މީހުން އެކިއެކި ވަސީލަތްތައް ނެތިގެން
މާލެއަށް ހިޖުރަކޮށް މާލޭގެ ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތަކަށް ވެސް ގެއްލުންވާ ހިސާބަށް ކަންތައް ގޮއްސަ މިއޮތީ. މާލޭގެ
ރައްޔިތުންގެ ގެދޮރުތަކުގައި ދިރިއުޅެންދަތިވާ ހިސާބަށް ގޮއްސަ މިއޮތީ. މާލޭގެ މަގުމަތީގައި ކަންކަންމަތީގައި
ޒުވާނުންކުރާނެ މަސައްކަތެއް ނެތިފައި ވަޒީފާއެއް ނެތިފަ ލާ ހޫރޭ ހިސާބަށް ގޮއްސަ މިއޮތީ. ޑްރަގުގެ މައްސަލަތަކާއި
ވައްކަންކުރުމާއި މާރާމާރީ އާއި މީހުން ގިނަވެ ތޮއްތަނަކަށް ޖެހުމުން ފެންނާނެ ހުރިހާ ނުބައި ނޭއްގާނީ ކަންކަމަށް
މާލޭގެ މަގުތަކުން ދަނީ ފެންނަމުން. މިއީ މާލޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ވެސް ހިތްދަތިކަމެއް. އަޅުގަ ނޑަކީ ވެސް މާލޭގައި
ދިރިއުޅޭ މީހަކަށްވާތީ މި ހިތްދަތިކަން ތަހައްމަލްކުރަންޖެހިފައިވާ މިހަކަށް އަޅުގަ ނޑު ވާތީ، މި އަސަރާ އެކު މި ވާހަކަ
ދައްކަން މި ޖެހެނީ. އެހެންވީމަ، އަޅުގަ ނޑު ވަރަށް އާދޭހާއެކު ކޮމިޓީގެ ހުރިހާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް މި
ދަންނަވަނީ އަޅުގަ ނޑުމެން ދެކުނުގެ އަތޮޅުތަކުގެ ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤު ތިބޭފުޅުން ޙިމާޔަތްކޮށްދެއްވާށޭ! ތި ބޭފުޅުން

ޙިމާޔަތްކޮށްދެއްވާށޭ! މިއަދާ ހަމައަށް މި ކެޕިޓަލް ރީޖަނުގައޭ ރާއްޖޭގެ ލޯނެއް ނެގިޔަސް އެހީ އެއް ލިބުނަސް އަދި
އެހެންކަމެއް ވިޔަސް، ތޮށިގަ ނޑެއް ލިޔަސް މިކަންކަން ކުރެވިފައި ތިބީ. ރާއްޖޭގެ އަތޮޅުތަކުގައި ނުލައޭ އަޅުގަ ނޑު
ނުދަންނަވަން ބައެއް ރަށްރަށުގެ ބިން ނުހިއްކާ ވާހަކަ އެއް. އަޅުގަ ނޑު ނުދަންނަވަން ބައެއް ރަށްރަށުގައި މިސްކިތް
ނާޅުއްވާ ވާހަކަ އެއް. އަޅުގަ ނޑު ނުދަންނަވަން ބައެއް ރަށްރަށުގެ އޮފީހުގެ އޮފީސް އިމާރާތްކޮށްފައި ނެތް ވާހަކަ އެއް.
އެކަމަކު، ބޭނުންވާ ޙަޤީޤީ އަސާސީ ޚިދުމަތް ދިނުމުގެ ވަސީލަތްތަކުގެ ފެންވަރު ހުރީ ދަށްކޮށް. ގެދޮރު އެޅުމަށް
އަތޮޅުތަކުގެ ރައްޔިތުން ވަނީ ނުކުޅެދިފަ. ގިނ ފަޅު ގޯތި ހުންނެވި ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެންގެ އަޚު ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
ވެސް ދެންމެގައި ހާމަކުރައްވައިފި. ސަބަބެއް ހާމައެއް ނުކުރައްވާ. ސަބަބަކީ، މިއަދު ލިބޭ މުސާރައިން އުމުރު
ހުސްވާއިރުގައި ވެސް ވަރަށް ގިނަ މީހުންނަށް ގެދޮރު އެޅޭނެ ގޮތް ނުވެފައިވުން. މި ލޯނު ފައިސާ އިން މިދެންނެވި
ކަހަލަ ކަންކަން ފާހަގަކޮށް އެ ފަރާތްތަކަށް ލޯނު ދެނިކޮށް އަޅުގަ ނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ މި 427 ފްލެޓު އެޅުމަށް ހުރި
ފައިސާ ވެސް މަދުވާނެކަން. އެއިން ކުރާނެ ކަމެއް ނޭނގިގެން ބަދަލުކުރާކަށް ނުޖެހޭނެ. އެހެންވީމަ، ހަމަ އަނެއްކާ
ވެސް ތަކުރާރުކޮށް އަޅުގަ ނޑު މިދަންނަވަނީ މިދެން ނެވި ކަންކަމުގެ އަލީގައި ތިޔަ ޢިއްޒަތްތެރި ހުރިހާ މެންބަރުން، ތިޔަ
ބޭފުޅުން ކުރީގައި މެންބަރުންކަން ކުރެއްވި ބޭފުޅުން ހެއްދެވިހެން އަޅުގަ ނޑުމެން ތަމްސީލުކުރަން ހޮވި ރައްޔިތުންގެ
ޙައްޤުތައް ނިގުޅާފައި އަޅުގަ ނޑުމެންގެ އަމިއްލަ ޒާތީ މަސްލަޙަތަށް ޓަކައި އަޅުގަ ނޑުމެން ތާއީދުކުރާ ޕާޓީއެއްގެ
ސިޔާސަތުގެ ދިފާޢުގައި ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތައް އަރައިނުގަންނާށޭ. މި ވާހަކަ ދަންނަވަމުން އަޅުގަ ނޑު މިކަމަށް
ތާއީދުނުކުރާ ވާހަކަ ދެކުނުގެ އަތޮޅުތައް ތަމްސީލުކުރަން ހުރި މެންބަރެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން ދަންނަވާ ވާހަކަ
ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަ ނޑުމެން މި ބައްދަލުވުން ފެށިގެންއިރުގައި އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް 1 ބޭފުޅެއްގެ ނަން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް
ނުދަންނަވާލެވިވާތީ އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާލާނަން. މިހާރު މި ކޮމިޓީގެ 31 މެންބަރުން ކޮމިޓީއަށް ހާޒިރުވެވަޑައިގެން
އެބަތިއްބެވި. ކުޅުދުއްފުށީ އުތުރު ދާއިރާ މެންބަރު ޢަބްދުލްޣަފޫރު މޫސާ ވަޑައިގެން އެބައިންނެވި. އަދި އޭގެ އިތުރުން
ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙު، އަދި ދެންމެ ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވި މަރަދޫ ދާއިރާގެ
ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފު. މިވަގުތު އަޅުގަ ނޑުމެންނާ ހަމައަށް ކުރިއަށް މިދާ ނުކުތާއެއްގެ
މައްސަލައިގައި ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު މިވަނީ ހުށަހެޅުމެއް އުސޫލެއްގެ ގޮތުން ހުށަހަޅުއްވައި، އޭގެ
ފަހަށް އޭރު ވެސް ބޭބޭފުޅުން ފުރުޞަތަށް އެދިވަޑައިގަތީމަ އަޅުގަ ނޑު ދިޔައީ ނޯޓުކުރަ މުން. އެހެންވީމާ، ތަރުތީބުން
ދެމުން މިގެންދަނީ ވަކި ބޭފުޅަކު އުނިއިތުރުކުރުމެއް ނެތި. މިހާރު މި ފުރުޞަތު އަޅުގަ ނޑު މިދެނީ ފޭދޫ ދާއިރާގެ
ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޑީޑީއަށް.

ފޭދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:
.` އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާނީ މިހާރު ސަރުކާރުން މި ހުށަހަޅުއްވާފައި މިއޮތީ މި 3511 ހައުސިންގ ޔުނިޓުގެ
ތެރެއިން 117 ހައުސިންގ ޔުނިޓު ހުޅުމާލޭގައި އިމާރާތް ކުރުމަށް ބަދަލުކޮށްދެއްވުމަށް އެދި. އެހެންވީމާ، މި 3511
ހައުސިންގ ޔުނިޓުގެ ތެރެއިން އަދިވެސް ބާކީ އެބައޮވޭ 427 ހައުސިންގ ޔުނިޓު މިހެން ބަލާއިރު ވެސް. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަ ނޑަކަށް ހިއެއްނުވޭ އަޅުގަ ނޑުމެން ދެކުނުގައި 7 އަތޮޅު މުޅިން އެއްކޮށް މި ލޯނު އަޅުގަ ނޑުމެން ނުލިބި
އަޅުގަ ނޑުމެން އަތުން ބީވެގެންދާގޮތަށް މިތަނުން މިކަން ދޫކޮށްލުމުގެ ބަދަލުގައި އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ބާކީ އޮތް ބައިން
ވެސް ހަމަ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ދާއިރާތަކާއި އަޅުގަ ނޑުމެންގެ އަތޮޅުތަކަށް އެ ހައުސިންގ ޔުނިޓުތައް އަންނަ ގޮތަށް މި
ލޯނު އެޕްރޫވު ކުރުމަށް ޓަކައި މިކަން ކުރުން އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ މާމުހިއްމުހެން މުޅިން އެއްކޮށް މި ލޯނު ދޫކޮށްލުމުގެ
ބަދަލުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން އަތުން. އެހެންވީމާ، މިވަގުތުން މިވަގުތަށް އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މި 3511 ހައުސިންގ ޔުނިޓު
ނުލިބިގެން އެކަމާ އަޅުގަ ނޑުމެން ޝަކުވާކުރުމުގެ ބަދަލުގައި 417 ހައުސިންގ ޔުނިޓަށް ވެސް އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ
ހަމަ ޒިޔާރަތްކުރާނީ ގިނައިން ދެކުނުގެ 7 އަތޮޅުގެ މީހުންހެން. ހުޅުމާލޭގައި އާބާދުވެފައި ގިނައިން ތިބީ
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ހިސާބުގެ މީހުން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑަށް ބޮޑަށް ބޭނުންވަނީ މި ހައުސިންގ ޔުނިޓުތައް އެޅުމަށް
ޓަކައި މި ލޯނު ހަމަ ނެގުން. މި ލޯނަށް ލިބޭގޮތަށް މި ކޮމިޓީން މިގޮތަށް މި މައްސަލަ ފާސްކޮށް ނިންމަވައިދެއްވުމަކީ
އަޅުގަ ނޑުގެ ވަރަށް އެދުމެއް. އަޅުގަ ނޑުމެން އަތްމަތިން ދިވެހިރާއްޖެއަށް ލިބޭ ދެކުނުގެ 7 އަތޮޅަށް މީތި
ނިސްބަތްވެފައި މިއޮތީ. އެހެންނަމަވެސް މީހަމަ އަންނަނީ ދިވެހިރާއްޖެއަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ވަރަށްބޮޑަށް
ތާއީދުކުރަން ރިޔާޟް ރަޝީދު އެ ދެއްކެވި ވާހަކައަށް. އެހެންވީމާ، ރިޔާޟް ރަޝީދު އެ ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުމަށް
އަޅުގަ ނޑު ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވަން. ސަބަބަކީ އަޅުގަ ނޑުމެން އަތުން މި ލޯނު ބީވެގެންދާކަށް އަޅުގަ ނޑު ބޭނުމެއް
ނުވޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ތާއީދުކުރަން ރިޔާޟް ރަޝީދުގެ ވާހަކައަށް. ރިޔާޟް ރަޝީދު ހުށަހެޅުއްވި
ހުށަހެޅުމަށް.
މަތިވެރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޢިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު، އަޅުގަ ނޑަށް ފުރަތަމަ ޖެހެނީ އެއްޗެއް ސާފުކޮށްލަން. އަޅުގަ ނޑު އަޑުއެހީ އެޖެންޑާގައި މިއޮތީ
މި ކަމަށް ސުންގަޑިއެއް ކަ ނޑައެޅުމޭ. އެހެންވީމާ، އެޖެންޑާއަކީ އަޅުގަ ނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އެ ކަ ނޑައަޅާފައި
އޮވެއްޖެއްޔާ އެ ހިފަހައްޓަން އޮންނަ އެއްޗެއް. އެހެންވީމާ، އޭތި މިހާރު ދޫވީތޯ؟ މި ނިންމުމަށް މި ވަކާލާތުކޮށް ނުވަތަ
މިގޮތަށް ބަހުސް މިކުރެވެނީ. އެހެންވީމާ، މިވަގުތު ވެސް އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ ސަލާމަތްވާނެހެން މި ރޯދަ މަހު މިހެން
ތިބޭއިރުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން މި ސުންގަޑިއެއް ކަ ނޑައަޅާ ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާމު ހަމަ ސުންގަޑިއެއް ޕްރޮޕޯޒު ކޮށްފައި

ނިންމާލީމަ ނިމުނީ. ދެން އަނެއްގޮތަށް ނިންމުމަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ވަކާލާތުކުރާ ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ
ރައްޔިތުންގެ މަންދޫބުން ގޮތުން މިތާ ތިބެފައި ނިންމަން ބޭނުންވިޔަސް ނުނިންމޭނެހެން. މި ކުރީގައި މި އައިއްސަ ހުރި
އިޝޫތަކާއި މިއުޅެނީ މި ބަދަލުވެގެން މިއުޅެނީ ކީއްވެގެންތޯ ވިސްނާލައްވާ! ފުވައްމުލަކު ގައި 1 ކޮޓަރީގެ ފްލެޓެއް
ހެދުމަށް ދާ ޚަރަދު ނުލާހިކު ބޮޑުތަން އިތުރުވާނެ ހުޅުމާލެ ހެދުމަށްވުރެ. އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ އަޅުގަ ނޑުމެން މި
އެޕްރޫވްކުރަންޖެހޭއިރު މިހިރީ ވެސް ވިސްނަންޖެހޭ ކަންތައްތައްހެން މިދެންނެވިހެން. ދެކުނުގައި މި ދޮޅުހާސް ފްލެޓު
ހަދާކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ އެއަށް ހުޅުމާލޭގެ ހެދޭނެ 3711 ނުވަތަ އެއަށްވުރެ އިތުރަށް. މިހިރީ ވެސް އެނގޭ ކަންތައް.
އެކަމަކު މީގެ ޑީޓެއިލަށް ދާކަށް ނޫން. އެހެންވީމާ، ފުރަތަމަ އަޅުގަ ނޑު ބޭނުންވަނީ އަޅުގަ ނޑަށް ސާފުކޮށްލަދެއްވުން.
އެއަށްފަހުގައި އަޅުގަ ނޑު ކުރިއަށް ދާނީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. ނިއްވާލަދެއްވާ!
މަތިވެރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑުގެ ފުރުޞަތު އަދި ނިންމައެއް ނުލަމޭ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ނޫން ނޫން ޖަވާބެއް ދޭންވެގެން މި ދޭތެރެ މެދަށް އިނގޭތޯ. ކުރެއްވި ސުވާލު ބައެއް އެބަ ހިމެނޭ. ދެން އެހިސާބުން
ވާހަކަދައްކައިގެން ކުރިއަށް ދާނީ. އަޅުގަނޑު ހަމަ ހުށަހަޅާލީ ވެސް ހަމަ ޙުސައިން މުޙައްމަދު ދެންމެ ތި ހުށަހެޅުއްވި
ގޮތަށް ޢިއްޒަތްރެރި މެންބަރުންނަށް. ހަމަ އެ ނުކުތާ ފައްޓަމުން ވެސް ދަންނަވާލަދިނިން މީގައި ސުންގަޑިއެއް
ކަ ނޑައަޅައި ދިރާސާކުރުމުގެ ކަމަށް. އޭރުގައި މި ކޮމިޓީގައި މިދިޔަ ދައުރުގެ ވެސް އުޅުއްވި ޢިއްޒަތްތެރި ދެ މެންބަރަކު
އެވަގުތު ތިއްބެވި. އޭގެ ތެރެއިން އެއް ބޭފުޅަކު ވާހަކަފުޅު ދެންމެ ދެއްކެވީ. އެއާއެކުގައި މި ބަހުސްގެ އޮއި ވަރަކަށް
މިދިޔައީ. އެނގިވަޑައިގަންނަވާ ގިނައިން މި ބައްދަލުވުންތަކަކީ ހަމަ އެ ބަހުސްގައި ފަރިތަ ބޭބޭފުޅުން ވަޑައިގެން ހަމަ
ގިނަ ޚުޠުބާތައް ގުޅުން ހުރި، ގުޅުން ނެތް އިއްވާލަދީ ނިންމެވީމަ ކޮމިޓީއެއް ގޮތުގަ. އެކަމަކު އެއަށްވުރެ
ޕްރޮޑަކްޓިވްކޮށް މި މަސައްކަތް އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ ހަމަ ކުރެވޭނެ ގޮތްތައް އެބައޮތްހެން. އެހެންވެގެން އެ ތަޖުރިބާގެ
އަލީގައި އެ ބޭފުޅުން އެ ވިދާޅުވިގޮތަށް ދެ މައްސަލަ ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓުތައް ކުރިއްސުރެ ހުރި ގޮތަށް އަޅުގަ ނޑުމެން
އަތުގައި، އެހެންވީމާ، ގޮތެއް ނިންމަވައިދެއްވާށޭ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ޔަޤީނުން ވެސް މިތާ
އިނދެގެނެއް މެންބަރުން ނުނިންމާ ގޮތަށް މި ވަކިން ނިންމާނެ ގޮތްތަކެއް ކަ ނޑައަޅައިގެނެއް ނާންނާނަން. އެހެންވީމާ،

އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ވަރަށް ޝުކުރުވެރިކަމާއެކު ޙުސެންބެ ދަންނަވަން ހަމަ ގޮތެއް ނިންމައިދެއްވުމަށް ޙުސެންބެ މަސައްކަތް
ކޮށްދެއްވާށޭ!
މަތިވެރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު އަޅުގަ ނޑަކަށް ނޭނގެ ގޮތެއް ނިންމާނެ ގޮތެއް. އަޅުގަ ނޑު ދެންނެވީ އަޅުގަ ނޑުމެން ދާންވީ ސުންގަޑިއަކާއި
ދިމާލަށްހޭ ނޫނީ މައްސަލައިގެ ނިންމުމާ ދިމާލަށްހެއްޔޭ؟ މިއުޅެނީ ދިރާސާކޮށް ނިންމުމަށް މިހާރު ދާންވީ. އާނ!
އެހެންވީމާ އަޅުގަ ނޑަށް ހީވާގޮތުން ވެއްޖެއްޔާ ދިރާސާއެއްކޮށް ނިންމަންޏާ ނިކަމެތި އަޅުގަ ނޑުގެ...
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު ހުށަހެޅުއްވީ ނިމިފައޭ އޮންނާނީ އެގޮތަށް ތިމަންނަ ހުށަހަޅަމޭ. އެހެން ބޭފުޅަކު
ތާއީދު ވެސް ކުރެއްވި. އެހެންވީމާ، ދެން މާނައަކީ އެހެންގޮތެއް ހުށަހަޅުއްވާށޭ! އެގޮތެއް ވޯޓަށް އަހައިގެން
އަޅުގަ ނޑުމެން ކުރިއަށް ދާނީއޭ. އަޅުގަ ނޑު ހުށަހަޅައިދިނީ ހަމަ އެޖެންޑާގެ ނުކުތާގައި އޮތްގޮތަށް ހަމަ އަކުރުން
އަކުރަށް އިނގޭތޯ. މީގައި މި ނުކުތާގައި 21 ވަނަ މާއްދާގެ ވާގޮތުގެ މަތިން މި މައްސަލަ ދިރާސާކުރާ ނިންމަވާނެ
ސުންގަޑި ކަ ނޑައެޅުއްވުމާއި، މި މައްސަލަ ދިރާސާކުރެވި، އެއީ އެޖެންޑާ. ޙުސެންބެ ފެއްޓެވީ އެޖެންޑާއިންނޭ. އޭގައި
ހަމަ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ނެންގެވިއޭ ތިޔަ މައްސަލަ ވަނީ އެތަކެއް ފަހަރު މި މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ ނިމިގޮއްސައޭ.
އެހެންވީމާ، އެކަމަށް އިތުރު ވަގުތު ހޭދަނުކޮށް ސުންގަޑިއަކީ މިއަދު ކަމަށް ކަ ނޑައަޅައި މިގޮތަށް ނިންމެވުމަށް
ތިމަންނަ ހުށަހަޅަމޭ. އެއީ ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު. ހުށަހެޅުއްވީމަ އޭގެފަހަށް އެހެން
ބޭފުޅަކު، އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަފުޅުދެއްކެވީ ހަވާސާ އާއި ހަވާސާއިން ބޭރުގަ. އޭގެފަހަށް ދެން އެހެން މެންބަރަކު
އެއަށް ތާއީދުކުރެއްވި. އެއަށްފަހު ޙުސެންބެ ކުރިއަށް ތިގެންދަވަނީ. ގޮތެއް ނިންމަވާށޭ ޙުސެންބެ ވެސް.
މަތިވެރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ފުރަތަމަ ކަމަކީ އަޅުގަ ނޑު އަދި ކޮންމެ ގޮތަކަށް ގޮތެއް ނިންމިޔަސް ހަމަ މިހާރުން މިހާރަށް ނިންމަން ބޭނުންވިޔަސް
މީގައި މިކަން ހިނގާފައި އޮތްގޮތް ބަލަން އަޅުގަ ނޑު ބޭނުންވޭ އިނގޭތޯ. މިހާރު މި ސަރުކާރުން ފޮނުއްވި ސިޓީ
ފުދޭކަމަށް ވެއްޖެއްޔަކާ އަޅުގަ ނޑުމެން ކޮންމެހެން މިތާ ފައިލުތަކެއް ބަހައްޓާނެ ކަމެއް ނެތް އިނގޭތޯ. ވިސްނާނެ ވެސް
ކަމެއް ނެތް. ދެން މީގެ ދުވަސްކޮޅަކުން ރަނގަޅުވާނެ ރަބަރު ތައްގަ ނޑެއް ހޯދާފައި ބާއްވައިފިއްޔާ އަދި އެއަށްވުރެ.
އެއަށްވުރެ ވެސް ވަގުތު ސަލާމަތްވާނެ އިނގޭތޯ. އެކަމަކު މިދެންނެވީ މިތާނގައި އަޅުގަ ނޑުމެން މިތިބެނީ، މިތަނަށް
ޤާނޫނުއަސާސީގައި ވަކި ގޮތަކަށް ލިޔެ މާލިއްޔަތު ޤާނޫނުގައި ވަކި ގޮތަކަށް ލިޔެ ހަދާފައި މިއޮންނަނީ އަޅުގަ ނޑަށް

ހީވަނީ މި މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއެކޭ ކިޔަސް އޯވަރސައިޓު ކޮމިޓީއެއްހެން ކޮމިޓީއަކީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުމެން މިކަމާ
ގުޅުން ހުރި އެއްވެސް ކަމަކަށް ރިޢާޔަތް ނުކޮށް މިހެން ފޮނުވީމަ އާނ، ބޭނުމެއް ނެތޭ. ކުރީގައި މިވަރުގެ ލޯނެއް
ނަގަންވެގެން ބޭރު ދައުލަތަކަށް މި ހުށަހެޅިއިރުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން މި ސިޓީ މި ބަޔާންކުރާ ނީޑު އެސެސްމެންޓެއް
ނުހަދާތޯ؟ ނީޑު އެސެސްމެންޓެއް ނެތިތޯ މި ލޯނު ނެގުމުގެ ކަންތައް ކުރިއަށް ގެންގޮއްސަ މިއޮތީ ހަމަޖެހިފައި މިއޮތީ.
ދެން ކުއްލިއަކަށް މި އައި ބަދަލު، އަތުވެދާނެ ބަދަލެއް ވެސް. އައި ބަދަލުތަކަކީ ކޮބައިތޯ ވެސް ކޮންމެހެން ވެސް
ބަލަންޖެހޭނެ. ވާހަކައަކީ މީގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ބަލަންޖެހެނީ ވަކި އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވިދާޅުވާ އެއްޗެއް، އަނެކަކު
ވިދާޅުވާ އެއްޗެއް ނޫން ކަންނޭނގެ. ތަނުގެ ޙާލަތާއި، އަޅުގަ ނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތު ގައި މި ސަރުކާރު އޮވެގެން މި
ސަރުކާރުން ލޯނެއް ނަގާ އެއީ ދެން ކޮންމެ ސަރުކާރެއް ކަމަށް ވިޔަސް ވެސް އަދި ދެކުނުގެ އަތޮޅުތައް ވިޔަސް އެހެން
އަތޮޅުތައް ވިޔަސް ކޮންމެވެސް އެތާނގައި އޮތް ބޭނުންތަކެއްގެ މައްޗަށް ބަލާފަ. އެހެންވީމާ، އެ ބޭނުންތަކަށް އައި
ބަދަލުތަކަކީ ކޮބައިތޯ އެންމެ ކުޑަ މިނުން އެނގެން އެބަޖެހޭ. ދެން ކުރީގައި ދެފަހަރެއްގެ މަތިން މިކަމަށް ބަސް ކުރެވި
މި ކަންކަން މި ނިމިގެންދިޔައިރު ވެސް މިތާ އެބަ ތިއްބެވި ކުރީގައި ތިއްބެވި މެންބަރުން ވެސް. ކޮން ކަންތައްތަކެއްގެ
މައްޗަށްތޯއޭ އެ ނިންމެވުން ބިނާކުރެއްވީ މަޖިލީހުގެ ތަޅުމުގައި ހަމަ ޔަޤީނުން ވެސް މިދިޔަ އަހަރު ޑިސެމްބަރުގައި މި
ސަރުކާރުން ހުށަހެޅި ބަޖެޓް ފާސްވީ. އެހެންވީމާ، މިދިޔަ އަހަރުގެ ޑިސެމްބަރު މަހުގެ ތެރޭގައި މިކަމާމެދު ދެން
ބަހުސްކޮށް ނުވަތަ އޭގެ ކުރިން މި ޑިސެމްބަރު 2132ގެ ބަހުސް ކުރެވުނުއިރު އެ ކަންކަން ފާސްނުވެ ދިޔައީ
ކީއްވެގެންތޯ މި ވެސް ރިޢާޔަތް ކުރަންޖެހޭނެ އެއްޗެއްކަން. އަޅުގަ ނޑު އެއްގޮތަކަށް ވެސް އިދިކޮޅު ހަދާކަށް ނެތިން
ހުޅުމާލޭގައި ހައުސިންގ ޔުނިޓްތަކެއް ހެދުމަކަށް. އަޅުގަ ނޑު އިދިކޮޅު ހަދާކަށް ނެތިން ދެކުނަށް ބޭނުންވާ ކަންތައްތަކެއް
ހުރީ ކަމަށް ވަންޏާ އެކަންތައް ތަކެއް ހުއްޓުވަން. އެކަމަކު އަޅުގަ ނޑު މިދެންނެވީ މިހާރު އަޅުގަ ނޑަށް ހަމަ ޔަޤީން މިތާ
މި ތިއްބެވި މި ރޮނގުގައި މާބޮޑަށް ފުންނާބު އުސް ބޭފުޅުން ވެސް ހުޅުމާލޭގައި ތިން ބެޑް ރޫމްގެ ފްލެޓެއް ހަދަންދާ
ޚަރަދު ކުޑަވާނެ ފުވައްމުލަކުގައި ތިން ބެޑް ރޫމް ފްލެޓް ހަދަންދާ ވަރަށްވުރެ. ނުވާނެތޯ؟ ވިދާޅުވެ ބައްލަވާ ތި ބޭފުޅުން
ވަރަށް ޔަޤީންކަމާއެކު ތި ވާހަކަ ދައްކަނީ. އަޅުގަ ނޑަށް ޔަޤީން ކުޑަވާނެ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، މިދެންނެވީ މީގެ އަދަދު
މިއިންނަނީ ދޮޅުހާސް ހައުސިންގ ޔުނިޓް. ދޮޅުހާސް ހައުސިންގ ޔުނިޓް ހަދަންވެގެން ދެކުނުގެ އަތޮޅުތަކުގައި
ހަދަންވެގެން ނަގާ ލޯނުން ހަމަ އެ އަދަދު ހެއްޔޭ މިއެދެނީ ހުޅުމާލެ އަށް ބަދަލުކުރީމަ. އަޅުގަ ނޑުމެން މިކަން ބަލަންޏާ
މިހިރީ ވެސް އަޅުގަ ނޑު މިދެންނެވީ ބަލަންޖެހޭނެ ކަންކަމޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުގެ ހުށަހެޅުމަކީ މި މައްސަލަ
ދިރާސާކުރުމަށް ދިރާސާކޮށް ނިންމުމުން ތިން ހަފްތާގެ ސުންގަޑިއެއް ކަ ނޑައަޅާފައި އެ ތިން ހަފްތާ ތެރޭގައި
މުޤައްރިރަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ އަދަދަކަށް ކޮމިޓީ ބާއްވާފައި އަޅުގަ ނޑު އަންނާނަން ރޯދަމަހެއް ކަމަކު އައިސް
މިކަންތައް ބެލުމަށް ފަހުގައި ދެން ސަރުކާރުން މި ހުށަހަޅުއްވާފައި އޮތް ހުށަހެޅުމަކީ އަޅުގަ ނޑަށް އެކޮމަޑޭޓް ކުރެވޭ
ހުށަހެޅުމެއް ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ އެގޮތަށް ނިންމަވަންވީ. އަޅުގަ ނޑު އެ ނިންމުމަށް އިދިކޮޅު ހަދާކަށް ނޫން.

އެހެންނަމަވެސް، މިދެންނެވީ އެއްވެސް އެއްޗެއް ނުބަލާ މިއައި ގޮތަށް ނިންމަންވީއޭ ކިޔާފައި މިއަދުން މިއަދަށް ވޯޓު
ނަގާކަށް އަޅުގަ ނޑު ވޯޓެއް ނުދޭނަން. އަޅުގަ ނޑަށް ހީވާ ގޮތުގައި އެއީ ރައްޔިތުން މަޖިލީހުގެ މަންދޫބެއްގެ
ހައިސިއްޔަތުން އަޅުގަ ނޑު ކުރަން އެއްގޮތަކަށް ވެސް ޒިންމާދާރު ކަމަކަށް ނުވާނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ގެ
ހުށަހެޅުމަކީ ތިން ހަފްތާގެ މުއްދަތޭ. އެއީ އަވަސް ކަމަކަށްވާތީވެ ތިން ހަފްތާގެ މުއްދަތެއް ސުންގަޑިއަކަށް
ކަ ނޑައެޅުމަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަހކަދެއްކެވުން:
ބައެއް ނުކުތާތައް އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ސާފުކޮށްލަދޭން ބޭނުން. މަނިކުފާނުގެ މޭޒުކޮޅު މަތީގައި މިއޮތް ކަޅު ކުލައިގެ
ފައިލްގައި ހަމަ މި ދިރާސާތައް ކުރިއަށް ގެންދިޔަ މަޢުލޫމާތުތައް ހަމަ ވަރަށް ސާފުކޮށް ވާނެ. އެހެންވީމާ، އެއްވެސް
ކަހަލަ މަޢުލޫމާތެއް ނެތި ކަމަށް ވިދާޅުވުން އެއީ މުޅިން ރަނގަޅު ވާހަކަފުޅެއް ނޫން އިނގޭތޯ. ނޫން ނޫން
އަޅުގަ ނޑުމެން ގޮތެއް ނިންމާ ވާހަކައެއް ނުއެއް ނިންމަން. ނުއެއް ނިންމަމޭ. ގޮތެއް ނިންމާނެ ގޮތެއްގެ ވާހަކަ،
މެންބަރުންތައް ހުށަހެޅުމަށް ޑެލިބަރޭޝަނެއް ފެށިގެން މިދަނީ. އަޅުގަ ނޑަކަށް ހިއެއްނުވޭ އަޅުގަ ނޑުމެން މަޢުލޫމާތެއް
އޮޅުވާލައިގެން ހަމަ ކުއްލިއަކަށް ކަމެއް ނިންމުމަށް މިތާ ކުރިއަށް ގެންދާނެހެން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ހަމަ އާދޭހާއެކު
ދަންނަވަން ބައެއް ކަހަލަ އެސެސްމަންޓްސްތައް ހައްދަވާފައި ހުރި ބައެއް ނީޑް އެސެސްމަންޓްގައި ވެސް އެބައޮތް
މީގައި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ދެން ފުރުޞަތު އަރުވަން ޢަބްދުاله ޣަފޫރު މޫސާ އަށް ކުޅުދުއްފުށީ އުތުރު ދާއިރާގެ
ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
ކުޅުދުއްފުށީ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުاله ޣަފޫރު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. ތި މައްސަލައަކީ މިވޭތުވެދިޔަ ފަސް އަހަރު ތެރޭގައި ވެސް ހަމަ ވަރަށް ހޫނުކޮށް މާލިއްޔަތު
ކޮމިޓީގަޔާއި އަދި މަޖިލީހުގައި ހިނގަމުން އައިސްފައި އޮތް މައްސަލައެއް. އޭރު ސަރުކާރުން ނިންމީ މާލޭގައި 1111
ފްލެޓް އެޅުމަށްފަހު އުތުރުގައި 3511 ފްލެޓް ދެކުނުގައި 3511 ފްލެޓް އަޅާ ގޮތަށް. ނިންމާފައި މާލޭ ހުޅުމާލޭގައި
އެހެރީ މާލޭގައި އަޅަންޖެހޭ ފްލެޓްތައް މިހާރު އަޅާ ނިމިފަ. ބަޖެޓްގައި ޖަހައިގެން މި 3511 ފްލެޓް ހުވަދު އަތޮޅާއި
އައްޑު އަތޮޅާއި ފުވައްމުލަކުގައި އެޅުމަށް ވަނީ ފާސްކޮށްފަ. އަދި އޭގެ އިތުރަށް މި މައްސަލަ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީ އަށް
ސަރުކާރުން ހުށަހެޅީމަ މަޖިލީހުގެ ތަޅުމަށް ފޮނުވައިގެން ވެސް އޭރުގައި ތިއްބެވި މެންބަރުންނަށް އެބޭފުޅުންގެ
ދާއިރާގައި އަޅަން ހުރި ހައުސިންގ ޔުނިޓްތައް އެޅުމަކީ ހަމަ ކޮންމެހެން ކުރަންޖެހޭނެ ކަމަކަށް ޤަބޫލުކުރެވޭތީވެ
މަޖިލީހުގެ ތަޅުމުން ވެސް އެކަން ބަދަލުކުރަން ފާހެއްނުވި. ބައެއް ބޭފުޅުން ވާހަކަފުޅު ދައްކަވާއިރު ވިދާޅުވޭ މި ލޯނު
ނުލިބޭނެތީވެ. މި ލޯނު އޮތީ ލިބޭ ގޮތަށް. ސަރުކާރުން ބޭނުން ނުވަނީ އައްޑު އަތޮޅުގައި ނޫނީ ފުވައްމުލަކުގައި 3511

ފްލެޓް އަޅަން. ބޭނުން ނުވެގެން މި ލޯނު ނުނަގާންވެގެން ސަރުކާރުން ދައްކާހާ ބަހަނާ މިއީ. މިއީ ޙަޤީޤަތަކީ.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު އުއްމީދުކުރަން ހަމަ އެ ދާއިރާތަކަށް ނިސްބަތްވާ މެންބަރުން ވެސް ހަމަ ވަރަށް ޒިންމާދާއިރުކަމާ
އެއްކޮށް މިކަން ނިންމުމުގައި އެ ބޭފުޅުން މަސައްކަތް ކުރައްވާނެ ކަމަށް. އިތުރަށް ލޯނު ހުޅުމާލޭގައި ފްލެޓް އަޅަން
ބޭނުން ކަމަށް ވަންޏާ ހަމަ ނެންގެވީމަ ހަމަ އެތަނުގައި ފްލެޓްތައް އެޅިގެންދާނެ. ފުވައްމުލަކާއި އައްޑު އަތޮޅާއި
ހުވަދުއަތޮޅަށް އޮތް ލޯނެއްގެ ދަށުން އަޅަން އޮތް 3511 ފްލެޓްގެ ތެރެއިން 417 ފްލެޓް ގެނެސް މާލޭގައި އެޅީމާ
އެބޭފުޅުންނަށް ހުރި ބައެއް އުނިވެގެން އެ ދިޔައީ. އެއީ އެއްގޮތަކަށް ވެސް ކޮށްގެން ވާނެ ކަމެއް ނޫން. އަޅުގަ ނޑު
ހަމަ ވަރަށް ދެކޮޅު އޭރު ވެސް މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން މިކަން މިގޮތަށް ކުރަން. އުތުރުގައި ވެސް ހަމަ މި ދެން މި
ސަރުކާރުން އެޅޭ ގޮތަކަށް އެދަނީ އެ 3511 ފްލެޓް އަޅަމުން ވަރަށް ސްޕީޑް ދަށްކޮށް ދަނީ. އެހެންނަމަވެސް، އެ
3511 ފެލްޓް ތަފާތު ރަށްތަކުގެ އުތުރުގައި ވެސް އެޅެންމުން އެ ދަނީ. ދާއިރުގައި ހަމަ ދެކުނުގައި ވެސް ހަމަ މި
ފްލެޓްތައް އެޅެންޖެހޭނެ ކަމަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ޤަބޫލުލުރަނީ. ލާރި ހޯދާކަށް ނޫން ސަރުކާރުގެ ހުރިހާ އަމާޒެއް ހުންނަން
ޖެހެނީ. ރައްޔިތުންނަށް ބޯހިޔާވަހިކަން ހޯދައި ދިނުމަކީ ސަރުކާރުގެ އަމާޒަކަށް ވާންޖެހޭނެ. އެހެންވީމާ، ހުވަދު
އަތޮޅުގަޔާއި އައްޑު އަތޮޅުގަޔާއި ފުވައްމުލަކުގައި އަޅަން ބަޖެޓްގައި މިހިރަ ފްލެޓަކީ ހަމަ އެބޭފުޅުންނަށް ޙައްޤުވާ
އެއްޗެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ވެސް އުއްމީދުކުރަން އެބޭފުޅުން މި މަޖިލީހަށް ހޮއްވަވާފައި ތިއްބެވި މެންބަރުން
މިކަމުގައި އިހުމާލު ނުވާނެ ކަމަށް. ޝުކުރިއްޔާ.
ގައްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙު މަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަ ނޑު ވެސް މިއާ ބެހޭ ގޮތުން ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ މިކަން އަޅުގަ ނޑުމެން މީގެ ކުރީގައި
ކޮށްފައި ހުރި ދިރާސާ ކުޑަކޮށް ބަލާލަން އެބަޖެހޭ. ސަބަބަކީ، މިއީ ރާއްޖޭގެ ދެކުނު ހަތަރު އަތޮޅަކަށް ނަގާފައި އޮތް
ލޯނަކަށް ވެފައި އޭގެ ބަދަލުކުރަން ޖެހުނު ސަބަބު އަސްލުގައި ދެނެގަންނަން އަޅުގަ ނޑުމެން ވެސް ބޭނުންވޭ. އޭގެ
އެސަސްމަންޓް ރިޕޯޓެއް ހަދައިގެންތޯ ލޯނު ނަގަން ފުރަތަމަ ނިންމީ. ނޫނިއްޔާ ފަހުން ނީޑްސް ނެތޭ ކިޔާފައި މި
ބަދަލުކުރާ ކުރުމުގައި އެއަ ކާ ހަދަނީކީ ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، ޙަޤީޤަތުގައި ބޭނުންވޭ މިހިސާބަށް އޭތި ދާންޖެހުނު
ސަބަބު އަސްލު ދެނެގަނެފައި އެއަށް އެއްޗެކޭ ބުނަން ބޭނުންވޭ. ސަބަބަކީ، އަޅުގަ ނޑަކީ ވެސް އެ ދާއިރާ އަށް
ނިސްބަތްވާ މީހަކަށް ވެފައި ހަމަ މި އިޝޫގައި މިކަމާ ނުގުޅި އަޅުގަ ނޑު ވެސް ހައުސިންގ މިނިސްޓްރީއާ ވާހަކަ
ދައްކަމުންދިޔަ މައްސަލައެއް މިއީ ގައްދޫގައި ހައުސިންގ ޔުނިޓެއް އަޅަން އެއީ މީގެ ކުރީއްސުރެ ކަ ނޑައެޅިގެން
މިހިސާބަށް ނުވެ ދާ ކަމެއް. އެންމެފަހުން މީގެ ހަފްތާއެއް ކުރިން އަޅުގަ ނޑު ހައުސިންގ މިނިސްޓަރާ ބައްދަލުކުރިން.
ބައްދަލުކުރިއިރުގައި ވިދާޅު ވި މި ލޯނުގެ ދަށުން ނިމޭ ހައުސިންގ ޔުނިޓްތަކުގެ ތެރޭގައި ގައްދޫ އަށް ވެސް 311
ޔުނިޓް އިންނާނެ ވާހަކަ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަ ނޑަށް މީތި ގޯތްރޫ ކޮށްލިއިރުގައި އެ ވިދާޅުވާ އަދަދު މީގެ ތެރޭގައި

ހުރި ކަމަކަށް އަޅުގަ ނޑަށް ވެސް ނުފެނޭ. އެހެންވީމާ، މި ދެކެވޭ ވާހަކަ އާ އި މިއާ ކުޑަ ފުށުއެރުމެއް އުޅޭތީވެ މީތި
ކުޑަކޮށް ދިރާސާ ކޮށްލާފައި ނޫނިއްޔާ މިއަށް އެއްޗެކޭ ބުނުން އެއީ އުނދަގޫ ކަމަކަށްވާތީވެ ޙުސައިން މުޙައްމަދު އެ
ހުށަހެޅުއްވި ގޮތަށް އެ ތިން ހަފްތާގެ މުއްދަތެއް އަޅުގަ ނޑުމެން މީތި ގޯތްރޫ ކޮށްލާފައި މީތި ބަލައިލާފައި އެ އަށް
އެއްޗެއް ގޮތެއް ނިންމަން އަޅުގަ ނޑަށް ވެސް ހީވަނީ ވަގުތެއް ދިނުން އެއީ ރަނގަޅު ކަމެއްހެން. ޝުކުރިއްޔާ.
ހިންނަވަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ފުރަތަމަ އެއްޗެއް ސާފުކޮށްލަން އިނގޭތޯ. މި ލޯނުގެ ޚަރަދު މިއަހަރުގެ
2137 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓްގައި ހިމެނިފައި އެބައޮތްތޯ؟ މިހެން މިދެންނެވީ ދައުލަތުން ޚަރަދެއް ނޫނިއްޔާ ލޯނެއް
ނަގަން މިޖެހެނީ ބަޖެޓްގައި ހިމަނައިގެން ފާސްކޮށްގެން. މި ލޯނަކީ 2132 ވަނަ އަހަރު 2131 ވަނަ އަހަރު ބަޖެޓްގައި
ޖަހައިގެން ފާސްކޮށްފައި އޮތް އެއްޗެއް. އެއާ ގުޅިގެން މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއަށް މިމައްސަލަ ފާސްވެފައި މިވަނީ. އައިމަ އެ
ލޯނާއިބެހޭ ގޮތުން މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން 2132 ވަނަ އަހަރު މިއޮތީ ގޮތަށް ނިންމާފަ. 2131 ވަނަ އަހަރު ވެސް މިއޮތީ.
އެހެންވީމަ، އަޅުގަ ނޑަށް ޤަބޫ ލުކުރެވޭ ގޮތުގައި މި ލޯނާ ބެހޭ ގޮތުން މަޖިލީހުން ދެން ގޮތެއް ނިންމޭނީ 2137 ވަނަ
އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ޖަހައިގެން. އެއީ މާލިއްޔަތު ޤާނޫނުގައި ވަރަށް ސާފުކޮށް ބުނެފައި އޮންނާނެ އެއަހަރެއްގެ ބަޖެޓާ
ބެހޭ ގޮތުން ޢަމަލުކުރަންވާނެ ގޮތް. އެ އަހަރު ނިމުނީމަ ޖަނަވަރީ ނޫނީ ފެބްރުއަރީ މަހާ ހަމައަށް އެ ޚަރަދުތައް
ކުރެވިދާނެ ކަމަށް. އޭގެ ފަހުން ނުކުރެވޭނެ ކަމަށް. އެހެންވީމަ، މި ލޯނާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މަޖިލީހުން
ވާހަކަދެކެވޭނީ ވެސް އަޅުގަ ނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި މި 2137 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓްގައި ހިމެނިފައި އޮތް ކަމަށްވާނަމަ.
އެހެންވީމަ، ފުރަތަމަ ކަމަކަށް އަޅުގަ ނޑު ބޭނުން އެކަން ސާފުކޮށްލަން. 2 ވަނަ ކަމަކަށް އަޅުގަ ނޑު އިދާރީ ދެތިން
ނުކުތާއެއް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލާނަން އިނގޭތޯ. ޢާއްމު ގޮތެއްގައި ކޮމިޓީތައް ބާއްވަމުންދާއިރު ކޮމިޓީތައް ބާއްވާނެ
ދުވަސްތަކާއި ގަޑިތަކާއި އަޅުގަ ނޑުމެން ކުރިން ނިންމާފައި ބާއްވަނީ. އެޑްހޮކްކޮށް މިހެން ގޮވާލައިގެނެއް ނޫން ކޮމިޓީގެ
ބައްދަލުވުންތައް ބާއްވަނީ. އެހެންވީމަ، ފުރަތަމަ ކަމަކަށް މިއަދަށް އަޅުގަ ނޑަށް ފެނޭ މި ކޮމިޓީ ބާއްވާނެ ދުވަސްތަކާއި
ގަޑިތައް ކަ ނޑައަޅައި ނިންމާފައި ބާއްވަން. އަދި އޭ ގެ އިތުރަށް ދެން ބާއްވަންޖެހިއްޖިއްޔާ ބާއްވާނީ. އެހެންނަމަވެސް
ޢާއްމުކޮށް ބާއްވާނެ ދުވަސްތަކާއި ގަޑިތައް މިއަދުން މިއަދަށް ނިންމާފައި ދެން ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދާނީ.
ދެން މި ލޯނު އަޅުގަ ނޑު މިދެންނެވިހެން 2137 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައި އޮތް ކަމަށް ވިޔަސް އަޅުގަ ނޑު
ހަމަގައިމު ވެސް ބޭނުން މި ކޮށްފައި ހުރި ދިރާސާތައް ބަލާލަން. އެއާ ދޭތެރޭގައި އެއްޗެއް ނުވަތަ މިތަނުގައި ކުރީގައި
މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގައި ތިއްބެވި ދެތިން ބޭފުޅަކު އެބަ ތިއްބެވި. އެ ބޭފުޅުންނަށް ވަރަށް ތަފްސީލުކޮށް
އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ. އެހެންނަމަވެސް އަލަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ކޮމިޓީއާ މި ގުޅުނު މެންބަރުންގެ ހައިސިއްޔަތުން
އަޅުގަ ނޑު ހަމަގައިމު ވެސް ބޭނުން މި ބަލާލަން. އަޅުގަ ނޑު ވެސް ޙުސައިން މުޙައްމަދާއި އަދި އިތުރު ބޭފުޅުން

ވިދާޅުވިހެން ހުޅުމާލޭގައި ފްލެޓް އެޅުމަށް އިދިކޮޅު ހަދަނީކީ ނޫން. އެހެންނަމަވެސް މިކަން ވެފައި އޮތް ގޮތެއް
އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ބަލާލަން ބޭނުން. އެހެންވީމަ، އަޅުގަ ނޑު މިދެންނެވި ނުކުތާތައް އަޅުގަ ނޑަށް ސާފުކޮށްލަދެއްވައިފިއްޔާ
ވަރަށް ރަނގަޅު.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އަޅުގަ ނޑުމެން ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުން އަސްލު ހަމަ ޙަޤީޤަތުގައި ފައްޓަން މިއަދު ރޭވީ ވެސް
ތިޔަ ވިދާޅުވި އިދާރީ ބައެއް ކަންތައް ހަމައަކަށް އަޅުވާލުމާއި އެކުގައި ދެން އެޖެންޑާކޮށްގެން އެންމެ އަވަހަށް ކުރެވެން
ހުރި މަސައްކަތެއް ކޮށްނިންމާލުމުގެ ހެޔޮ ނިޔަތުގައި. އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ފަދައި ން މި ކޮމިޓީތަކަށް، ކޮމިޓީ
ރޫމްތަކާއި އަދި ތާވަލް ދިނުމުގެ މަސައްކަތްތައް ފަރުމާ ކުރެވޭނެ ގޮތްތަކެ އް މަޖިލީހުގެ ރިޔާސަތުން އިދާރީމޭޒާއި
ގުޅުވައިގެން ވަރަށް އަވަހަށް ކުރިއަށް އެބަގެންދަވާ. އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ކޮން ދުވަހެއްގައި ކޮން ގަޑިތަކެއްގައިތޯ
އެންމެ އެކަށޭނަ ގޮތުގައި މި ބައްދަލުކުރާ ކޮޓަރިތަކާއި އެއްޗެހި ލިބިގެންދާނީ. އެހެންވީމާ، ތާވަލްތަކާއި އެއްޗެހި
އެކަށައެޅުނީމާ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ތިޔަވިދާޅުވި އިދާރީ ނުކުތާގެ ކަންތައްތައް ޙަޤީޤަތުގަ އި ހައްލުކޮށް ނިންމާލެވޭނީ.
ފައްޓަމުން ވެސް އަޅުގަ ނޑު ނިންމީ އެންމެ މެންބަރުން ހަމަހަމަ 31 ވީމަ 31 މެންބަރުން ހަމަވެގެން ތިބެ
ފައްޓައިގެން ކުރިއަށް ގެންދަން. އެ އުސޫލުން ދެން ފުރަތަމަ ނިންމަން ހަފްތާއަކު ކިތައް ދުވަހުތޯ އަޅުގަ ނޑުމެން ދާނީ.
އެހެންނަމަވެސް އަދި އަޅުގަ ނޑުމެން އެބަހުރި އެހެނިހެން މައްސަލައެއް ވާނަމަ އެ މައްސަލައަކާއިމެދު މަޝްވަރާ ކުރުމުގެ
31 މިނިޓެއް މި ކޮމިޓީގެ މި ދަންފަޅީގެ ވަގުތު ނިމެމުން ދިއުމުގެ ކުރިން. އެހެންވީމަ، އިދާރީ މައްސަލައެއްވާނަމަ އެ
މައްސަލައެއްގައި މަޝްވަރާކުރުމަށް 5 މިނިޓު ފައްޓާފައި، 2011 ޖެހީމަ ފައްޓާފައި 5 މިނިޓު ދޫކޮށްފައި ދެން
އަޅުގަ ނޑުމެން ފެއްޓީ. އެހެންވިމާ، އެ ގަޑީގައި ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވަޑައިގެން ނެތީމަ އެބައި އުނިވެގެން ދިޔައީ.
ދެން އޮތީ މި މައްސަލައާ ގުޅުން ހުރި ގޮތުގައި ހުރި ލިޔެކިޔުންތައް މި ކަޅު ފައިލްގައި މެންބަރަށް، އަތްޕުޅު މަތީގައި
މި އޮތް ފައިލުގައި ވަރަށް ސާ ފުކޮށް މިއަށް ކުރެވުނު ތަޙުޤީޤުތަކާއި ދިރާސާތަކާއި ހުރިހާ މައްސަލަ ވަރަށް ސާފުކޮށް
ފެންނާނެހެން އޮންނާނެ. މިއަދު ހަމަ ކުއްލިއަކަށް އެނގިވަޑައިނުގެންފާނެ. އެއީ ތެދެއް އެއީ. އަޅުގަ ނޑަށް ވެސް ހަމަ
މީތި ފެނުނީ މިއަދު. އެހެންވީމަ، އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ހަމަ އެއްބައި ބޭފުޅުން ހުށަހަޅުއްވަމުން މި ގެންދެވި ގޮތަށް ހަމަ
ވަގުތުތަކެއް ހޯދައިގެން ރަނގަޅަށް ތީތި ދިރާސާކޮށްގެން ކުރިއަށް ގެންދެއުމަކީ އަޅުގަ ނޑު ދެކޭގޮތުގައި ހަމަ އެއްވެސް
މައްސަލައެއް ނޫން. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ހަމަ އެ ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަ ނޑު ވެސް ވަރަށް އިޚުލާސްތެރިކަމާއިއެ ކު
ބަލައިގަންނަން. އެބައިންމެ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ޑީޓެއިލްތަކެއް ދީފައި. ދެން ހުށަހެޅުއްވި މައިގަ ނޑު ނުކުތާ 2137ގެ
ބަޖެޓުގައި މި މައްސަލައަށް ފުރުޞަތު އޮތްތޯ ނެތްތޯ އަޅުގަ ނޑުމެން، އެ އެބައޮތް ކަމަށް އަޅުގަ ނޑުމެން އިދާރީމޭޒުން
ޔަޤީންކަން މިދެނީ. އާދެ! އެބައޮތް. އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ.

ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! މައްސަލައާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަ ނޑުގެ ހުށަހެޅުމެއް އަޅުގަ ނޑު ހުށަހަޅާފައި އެ އޮތީ. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ
ފައިލްކޮޅުގައި އޮންނާނެ މިކަމާ ބެހޭ ގޮތުން އެންމެފަހުން މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ނިންމި ރިޕޯޓް އިނގޭތޯ. އެ ރިޕޯޓް
ނިންމާފައި ބަލާފައި އެ އޮތީ އެ ރިޕޯޓްގައި ހިމަނާފައި ހުރި މަޢުލޫމާތުތަކަކީ އެއީ ހައުސިންގ މިނިސްޓްރީ އާއި
ސަރުކާރުގެ ކަމާބެހޭ ފަރާތްތަކުން އެތަންތަނަށް ޒިޔާރަތްކޮށް އެތަންތަނަށް ބޭނުންވާނީ ކިހާ މިންވަރެއްތޯ މިކަންކަން
ބެލުމަށްފަހުގައި އެ ދިރާސާގެ އަލީގައި ނިންމާފައި އޮތް ނިންމުމެއް މިއީ. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ފައިލްކޮޅު
ބައްލަވާލެއްވީމަ އިނގޭނެ މިހާރު އެންމެފަހުން ސަރުކާރުން ނިންމާފައި މިއޮތީ އެތަންތަނަށް ގޮސް ޒިޔާރަތް
ކުރުމަށްފަހުގައި ބެލުމަށްފަހުގައި މިއޮތީ އައްޑު އަތޮޅު ހިތަދޫގައި 277 ޔުނިޓް އެޅުމަށް މިއޮތީ ނިންމާފަ. އެއީ ދެން
މިއޮތީ އައްޑޫ ސިޓީ ހުޅުމާލޭގައި 51 އިނގޭތޯ. އައްޑޫ ސިޓީ ހުޅުމީދޫގައި އެ އޮތީ 51 އެޅުމަށް ނިންމާފަ.
ފުވައްމުލަކުގައި މިއޮތީ 211 އެޅުމަށް ނިންމާފަ. ދެން ތިނަދޫގައި، ގދ.ތިނަދޫގައި 321 ހައުސިންގ ޔުނިޓް އެޅުމަށް
މިއޮތީ ނިންމާފަ. ގއ.ވިލިނގިލީގައި 51 ޔުނިޓް އެޅުމަށް މިއޮތީ ނިންމާފަ. އަދި ހަމަ ގައްދޫގައި 51 ޔުނިޓް އެޅުމަށް
މިއޮތީ ނިންމާފަ. ދެން މަޑަވެލީގައި 21 ހައުސިންގ ޔުނިޓް އެޅުމަށް މިއޮތީ ނިންމާފަ. ހޯޑެއްދޫގައި 71 ޔުނިޓް
އެޅުމަށް މިއޮތީ ނިންމާފަ. މިއީ އެއީ މަޑަވެލީގައި 22. ދެން ހޯޑެއްދޫގައި 71. އެހެންވީމަ، ޖުމްލަ މިވަނީ 427
ޔުނިޓް. އެއީ އެތަނަށް ބޭނުންވާ މިންވަރު. މިކަން ބަލައި ދިރާސާކުރުމަށްފަހު އެތަނަށް ބޭނުންވާ މިންވަރު އެއީ. އެ
އޮތީ ނިންމާފަ. ދެން ބާކީ އެބަވޭ 417 ޔުނިޓް އެބައޮތް. މި 417 ޔުނިޓް ހުޅުމާލޭގައި އެޅުމަށް ސަރުކާރުން
ޕްރޮޕޯސްކޮށްފައި އޮތީ. އެހެންވީމަ، އެގޮތަށް އެކަން ކުރުމާ ދޭތެރޭގައި މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން އޮތީ ނިންމުމެއް ނިންމާފަ.
އެކަން އެގޮތަށް ކުރުމާ ދޭތެރޭގައި މައްސަލައެއް ނެތޭ. ދެން ޢިއްޒަތްތެރި އެހެން މެންބަރުން ވިދާޅުވިހެން އަދި
މިތާނގައި ޢަބްދުލްޣަފޫރު ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފާހަގަކުރެއްވިހެން މިކަމުގައި މަޝްވަރާތަކެއް ކުރެވުނު. އަދި އެދުވަހު
ވޯޓަށް އެހިއިރުގައި މިކަން ފާސްވާ ވަރަށް މަޖިލީހުގައި އެދުވަހު މީހުން ވެސް ނެތުމާއިއެކު ވޯޓަކުން ދެތިން ވޯޓަކުން
ކޮންމެއަކަސް މި ފެއިލްވެގެން ދިޔައީ. އެހެންވީމަ، މިއީ ވަރަށްބޮޑު ދިރާސާއެއްކޮށްފައި ހަދާފައިވާ ރިޕޯޓެއް މިއީ. އަދި
މިއާބެހޭ މަޢުލޫމާތު ވެސް މިހިރީ. ދެން ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވިދާޅުވިހެން 35 ދުވަސް ވެސް ދެވިދާނެ. 2 ހަފްތާ
ވެސް ދެވިދާނެ. އެކަމަކު މި ނިމޭނީ މިގޮތަށް. މިއީ ޝައްކެތް އޮތް ކަމެއް ނޫން. އެތަނަކަށް ބޭނުން ނުވާ މިންވަރަކަށް
އެތަނަށް ހައުސިންގ ޔުނިޓް އެޅުމުގެ މާނައެއް ނެތް. ކިތަންމެ ބައިވަރު ޔުނިޓްތަކެއް އަޅުގަ ނޑުމެން އެޅިކަމުގައި
ވިޔަސް، ސުނާމީގައި ގއ. ގދ.ގައި ގާތް ގަ ނޑަކަށް މިހާރު ވެސް 411 އަށްވުރެ، 111 އަށްވުރެ ގިނަ ގެ އަޅަމުން
އެބަދޭ. އެހެންވީމަ، އެރަށްރަށުގައި ބޭނުމެއް ނުވާނެ މިހާރު އިތުރަކަށް މި 3511 ޔުނިޓްގެ ތެރެއިން އަޅާކަށް ބޭނުމެއް
ނުވާނެ. އެތަންތަނުގައި ބޯހިޔާވަހިކަން ގެއްލިފައި ތިބި މީހުންނަށް ހަމައެކަނި ބޯހިޔާވަހިކަން މިހާރު އެދަނީ ސުނާމީގައި

ހާލުގައި ޖެހުނު ފަރާތްތަކަށް ބޯހިޔާވަހިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ޓަކައި ސަރުކާރުން ނެގި ލޯނުތަކުން އެދަނީ ގެތައް
އަޅަމުން މިހާރު ވެސް އެދަނީ. ވަރަށްގިނަ ރަށްރަށުގައި އެބަދޭ. އެހެންވީމަ، މި ހުރިހާ އެއްޗެއް ބެލުމަށްފަހުގައި
އެތަންތަނަށް ކިހާ މިންވަރަކަށްތޯ މިހާރު ހައުސިންގ ޔުނިޓް ބޭނުންވަނީ. މި އެސެސްމެންޓް ރިޕޯޓެއް މި އޮތީ
ތައްޔާރުކޮށްފައި ސަރުކާރުން. އެ ބޭފުޅުން ފިޒިކަލީ އެތަނަށް ވަޑައިގެން މިކަންކޮށްފައި މިއޮތީ. ދެން ރަނގަޅު
ޝަރީފަކަށް ނުޖެހޭ ނޫންތޯ ޙަޤީޤަތުގައި ދޭކަށް. މާލޭގެ ކިތައް ގޯތި އެބަހުރިތޯ ޝަރީފްގެ. އަޅުގަ ނޑަށް ގޯތި ދޭންޖެހޭތޯ
ގއ. އިން. އަޅުގަ ނޑަށް ވެސް ދޭކަށް ނުޖެހޭ. އަޅުގަ ނޑުގެ ގޯއްޗެއް އެބައޮތް ހުޅުމާލޭގައި. ދޭންޖެހޭތޯ. އައްޑޫ
މީހަކަށްވާތީ އައްޑޫއިން ވެސް ގޯތި. ތ.އަތޮޅު މަޑިފުށިން ވެސް ގޯތި. ހުޅުމާލެއިން ވެސް ގޯތި. މި ބޭނުންވާނެ
އިނގޭތޯ. އެހެންނަމަވެސް މީގެ ވިސްނަންޖެހޭ ޙަޤީޤަތަކީ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ އެ ބޭނުންތައް އޮތީމަ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ
ދަރިންތިބީމަ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ދަރިން ރަޖިސްޓްރީ ކޮށްފައި އޮތީ ރަށަށްވާތީވެ ހަމަ ރަށުގައި ގެ އަޅަންވީހެއްޔޭ އެމީހުން
ދިރިނޫޅުނަސް. މިގޮތަށް ފަޅުވެފައި ހުރި ވަރަށް ގިނަ ގެ. މިސާލަކަށް ތ.އަތޮޅު ވިލުފުށްޓަށް ބަލަމާހިނގާ. ވަރަށް ގިނަ
ގޭގެ. އެއީ ގާތްގަ ނޑަކަށް ތިންސަތޭކަ ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ގެ އެ ރަށުގައި އެޅިގެން ދިޔަ. ދިޔައިރު މިހާރު ވެސް
ފަޅުކޮށް އެ ރަށުގައި އެބަހުރި އެތައް ބައިވަރު ގެތަކެއް. ބްރޭންޑް ނިއު ގެތައް އެބަހުރި ހުސްކޮށް. ހުރިހާ އެންމެން
ދިރިއުޅެމުންދަނީ މާލޭގައި. މިއީ މިސާލެއް މި ދައްކާލަނީ އިނގޭތޯ. އެހެންވެ، މި ދަންނަވަނީ މި ހުރިހާ ކަންތައްތަކެއް
ބެލުމަށް ފަހުގައި ހަދައިފައި އޮތް ދިރާސާއެއްގެ މައްޗަށް ބަލާފައޭ ސަރުކާރުން މި 3511 ހައުސިންގ ޔުނިޓު އެ
ތަނަކަށް ބޭނުމެއް ނުވެއޭ. ނުވާތީވެ މީގެ އެއްބައި މިހާރު ވެސް މާދަމާއިން މާދަމާއަށް މި ހަތްސަތޭކަ ޔުނިޓު
ހުޅުމާލޭގައި އަޅައިފި ކަމަށް ވަންޏާ ޑިމާންޑް ވަރަށް މައްޗަށް ދާނެ. އެކަމަކު މިހާރު ވެސް މި 411 ޖުމްލަ 3511
ހައުސިންގ ޔުނިޓު މި ދެންނެވި ރަށްރަށަށް ބަހާލީމަ ކޮން ބަޔަކުތޯ މިތަނަށް އިންޓްރެސްޓް ވަނީ. އެއެއް އަޅުގަ ނޑު
ބަލަމާހިނގާ. އެ މީހުން، މިތަނުގައި ތިބި މީހުން ދިރިއުޅުން އެ ތަނަށް ބަދަލުކުރާނެތޯ ނޫންތޯ. އެކަމުގެ ޔަޤީންކަން
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ކިހާވަރަކަށްތޯ ލިބޭނީ. މި ހުރިހާ އެއްޗެއްސެއްގެ މައްޗަށް ދިރާސާއެއް ހެދުމަށް ފަހުގައި މިކަން
ކޮށްފައި މިއޮތީ. މިއޮތީ ހަމަ ކަމަކަށް ކަމެއް ކޮށްލާފައެއް ނޫން މިއޮތީ. އެހެންވީމަ، ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން
ބައްލަވާލެއްވުން މި ރިޕޯޓު. މިއޮތީ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީ އިން ނިންމެވި ރިޕޯޓު. މި ފައިލުގައި ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ
ފައިލްކޮޅުގައި މިއޮތީ 2132. މި ރިޕޯޓު މި ހުރިހާ މަޢުލޫމާތެއް އެބަހުރި. ދެވިދާނެ ކިތައްމެ ދުވަހެއް ވެސް.
ދިންކަމުގައި ވީނަމަވެސް މީގެ އިތުރު ނަތީޖާއެއް ނުނިކުންނާނެ. އެހެންވެގެން އަޅުގަ ނޑު މި ހުށަހަޅަނީ މި ސަރުކާރުން
ވެސް ޕްރޮޕޯޒްކޮށްފައި އޮތް ގޮތަށް މިކަން މިގޮތަށް ނިންމަން. އަދި މިގޮތަށް މިއަދު ނިންމި ކަމުގައި ވިޔަސް މަޖިލީހުގެ
ފްލޯރ އިން ވެސް އިތުރު ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ހުށަހެޅުމެއް ހުށަހަޅައިގެން އެގޮތަށް ވެސް ކުރިއަށް ދެވިދާނެ. އަދި
މިއަދު ނުނިންމައި އެހެން ދުވަހަކަށް މަޑުވެސްކުރެވިދާނެ. ދެން ބަޖެޓުގައި ހިމެނިގެންތޯ ނުހިމެނިގެންތޯ މިހާތަނަށް
ކަންތައްތައް ކޮށްފައި ހުރީ. އެއަށް މިއަދު އަޅުގަ ނޑުމެން ވާހަކަދައްކާނެ ކަމެއް ނެތް. ބަޖެޓުގައި ނުހިމަނާ ވަރަށް ގިނަ

ކަންތައްތައް މީހުން ކޮށްފައި އެބަހުރި. މިސާލަކަށް އެމް.ޑީ.ޕީ ވެރިކަމުގައި، 411 މިލިޔަން ރުފިޔާ ހަރަދުކޮށްގެން މިތާ
މިއިން ކުޅުދުއްފުށީ ޢަބްދުލްޣަފޫރު ހިތްހަމަޖައްސައިދޭށާއި، ކުރިން ތި ގޮނޑީގައި އިންނާނެ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ
މުޤައްރިރަކަށް އިން ސަމީރު ހިތްހަމަޖައްސައިދޭށާއި، ނާޒިމް ރަޝާދު ހިތްހަމަޖައްސައިދޭށާއި، އަދިވެސް ދެތިންހަތަރު
މީހަކު ހިތްހަމަޖައްސައިދޭންވެގެން 411 މިލިޔަން ރުފިޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބަޖެޓުގައި ނުޖަހާ ބިން ހިއްކާފައި އެބަހުރި.
އެހެންވީމަ، ކަން ހިނގާފައި ހުރި ގޮތަކީ މިއީ. މިކަމުގެ މަޢުލޫމާތު އަޅުގަ ނޑުމެންގެ އެބަހުރި. މި ކަންކަން ހިނގާފައި
ހުރީ މިހެން. ކުރަންވީމަ ބޭނުން ބޭފުޅަކު ކުރާނެ ބޭނުން ގޮތަކަށް ކަންތައް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަ ނޑުމެން ކަންތައް
ކުރަން ވާނީ ވަރަށް ޒިންމާދާރު ކަމާއިއެކު. އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙް ދެއްކި ވާހަކައަށް އަޅުގަ ނޑު ފުރިހަމައަށް
ތާއީދު ކުރަން. އަޅުގަ ނޑުމެން ކުރަންޖެހޭނީ ޤާނޫނީ ހަމަތަކުގެ ތެރޭގައި ޤާނޫނާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތީން. މާލިއްޔަތު
ޤާނޫނާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތީން. އަދި މާލިއްޔަތު ގަވާއިދާ ވެސް އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތީން. އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު
ޞާލިޙް ވިދާޅުވި ކަންތައްތައް ޔަޤީންކޮށްދީފައި އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އޮތީ އެހެން ކަން. ދެން އަންނަ ކަމެއް ވެސް.
އަޅުގަ ނޑުމެން އެކަން ކަށަވަރުކުރުމަށް ޓަކައި ކައުންސެލް ޖެނެރަލްގެ ލަފާ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ހޯދޭނެ. އަދި އެޓަރނީ
ޖެނެރަލްގެ ލަފާ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ހޯދޭނެ. އެ ހަމަތަކުގެ މަތީން އަޅުގަ ނޑުމެން ކަންތައްތައް ކުރަން ސަރުކާރަށް ލަފާ
ދޭނީ. އެގޮތަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ކަންކަން މިތަނުން ނިންމަމުން ގެންދަން ވާނީ. ކުރިން މި ދެންނެވި ތަޖުރިބާގެ އަލީގައި
އަޅުގަ ނޑުމެން ކަންތައްތައް ނިންމާއިރު ނިންމާނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުގެ ހުށަހެޅުން އަދި ހުށަހެޅި ގޮތަށް އެބަ އޮތް.
އެއަށް ތާއީދެއް އޮވެއްޖެ ކަމަށް ވަންޏާ އެކަން، އެކަން ނިންމުމަށް އަދި އިތުރަށް ވަގުތު ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން
ބޭނުންވަންޏާ އެކަން ދެވިދާނެ. އެއީ ކޮންމެހެން މިއަދު ނިންމާކަށް ވެސް އަނެއްހެން މި ލާޒިމެއް ނޫން މި ކަންތައް.
އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަ ނޑު މި ދެންނެވީ ކިތަންމެ ވަރަކަށް ބެލިޔަސް ވެސް ކިތަންމެ ވަގުތެއް ހޭދަކުރިއަސް މި ޖެހޭނީ
މިތާނގައި މި ނޫން ބަދަލެއް މިއަކަށް ނާންނާނެ. މިއީ އެވަރަށް ބަލައި ހަދާފައި އޮތް ރިޕޯޓެއް. އޭގެ މައްޗަށް ބަލައި
މިކަން ނިންމާފައި މިއޮތީ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އަދި ޢިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު
އަޅުގަ ނޑުގެ ވާހަކަ އަޑުއެއްސެވީތީވެ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެ ވުން:
ކުޑަ ރެޕްއަޕަކަށް ދާކަމުގައި ވާނަމަ އެއަށް ދެން ކުރިއަށް އޮތް ބޭފުޅާއާ އި ހަމައަށް ފުރުޞަތު ދިނުމުގެ ކުރީގައި
އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ރެޕަޕްކޮށްލާނަން. މި ދެ ހުށަހެޅުމެއް ޖުމްލަ ގޮތެއްގައި އަޅުގަ ނޑުމެން އަތުގައި މިވަނީ މިއަދު.
އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ފަދައިން މި މައްސަލަ މިވަނީ ވޭތުވެދިޔަ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީ އަދި ޚާއްޞަކޮށް އެންމެފަހުގެ
މަޖިލީހުގައި ނިންމުމުގެ މަސައްކަތާ ހަމައަށް ވަރަށް އެކްސްޓެންސިވް ހަމަ ތަރޯ ރިޕޯޓެއް މިކަމަށް އެބަ އޮތް ދެވިފަ.
އޭގެ ތެރެއިން ޚާއްޞަކޮށް އެއް ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ހުށަހެޅުއްވި މައިގަ ނޑު ނުކުތާއެއް އަލިއަޅުވާލެވޭނެ. އެއީ މި

ކަންތައްތަކުގެ ނީޑް އެސެސްމެންޓް ރިޕޯޓެއް ހެއްދެވުނުތޯ ނޫންތޯ. އޭރުގައި ވެސް ހަމަ ފައިލްކޮޅުގައި މި ރިޕޯޓު
އޮންނާނެ. ނަމަވެސް، މި މައްސަލައާ ހަމަ ސީދާ ގުޅުން ހުރި އެކަމަކު މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން މިއަދު މިތަނަކުން
ނިންމައިގެން ނޫން މިކަން ކޮށްފައި މިއޮތީ. ނަމަވެސް، މިކަމާ އެއްވެސް އަކުރެ އް ފިއްޔެއް ބަދަލު ނުވާ މިންވަރަށް
ދެންމެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ހުށަހެޅުއްވި ގޮތަށް މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ކުރެވިފައި ހުރި މަޝްވަރާތަކާއި
ކަންތައްތަކުގެ އެންމެ ފައިނަލް. އެގޮތަށް ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު ހުށަހެޅުއްވީ މި ރިޕޯޓު މިގޮތަށް
ބަލައިގަނެ އަޅުގަ ނޑު މިގޮތަށް ނިންމަން، މި މުއްދަތު މިގޮތަށް ދިނުމަށް ނިންމައި އަނެއް މަޖިލީހުގެ ތަޅުމަށް
ފޮނުވުމަށް މިގޮތަށް ނިންމެވުމަށް ހުށަހެޅުއްވީމަ، އެއް ބޭފުޅަކު ތާއީދުކުރައްވައި އަދި އަނެއް ބޭފުޅަކު ތިން ހަފްތާގެ
މުއްދަތަކަށް މި މައްސަލަ ދިރާސާކޮށް ސުންގަޑި ކަ ނޑައެޅުމުގެ މަސައްކަތް ފުރުޞަތު. މި ދެ ގޮތް މިއޮތީ. އެގޮތުގެ
އިތުރުން ދެން ގޮތެއް ނިންމެވުމަށް އަޅުގަ ނޑުމެން މި ފުރުޞަތު ދެނީ ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ނާޝިދަށް.
ކޮމަންޑޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙުމަދު ނާޝިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އަޅުގަ ނޑު މި މައްސަލައިގައި ވަރަށް ހުރިހާ ޑޮކިއުމެންޓްތަކެއް އެބަހުރި.
ބަލައިވެސްލައިފިން އިނގޭތޯ. މަތިމަތިން ބަލާލިން. އަޅުގަ ނޑަށް ފެންނަނީ ގަވަރމަންޓް ކޮންސިޝަނަލް ލޯނު
އެގްރީމެންޓެއް މިއޮތީ މިހާރު ސޮއިކޮށް ނިމިފަ. މިއީ ސޮއިކޮށްފައި މިއޮންނަނީ ސެޕްޓެމްބަރ 2132ގައި. މި ލޯނަކީ
މިހާރު ލިބިފައި އޮތް ލޯނެއް. ދެން މި ލޯނު އެބަ ކޮންފަރމްކޮށްދެއްވާ 2137 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގައި ހިމެނިފައި އޮތް
ކަމަށް. ދެން ލޯނު ނަގާފައި އޮތީ 3511 ހައުސިންގ ޔުނިޓު ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަޅާ ގޮތަށް. އޭގައި ލޯނުގެ ޑިފައިން
ވެފައެއް ނެތް ކޮން ތަންތަނެއްގައިތޯ އަޅާނީ. ލޯނު ނެގި ފަރާތުން އެ ލޯނު އަދާކުރުމަށް ޓަކައި އެ ނަގައި އެއްޗެއް އެ
އަޅަންޖެހޭނީ އޭގެ ރީޕޭމަންޓާއި މި ގޮތްގޮތަށް ބަލާފައި އެންމެ ރަނގަޅު ތަނެއްގަ. ދެން އެގްޒިމް ބޭންކް ލޯނުތަކަކީ
ޢާއްމު ގޮތެއްގައި އަޅުގަ ނޑަށް އެނގިފައިވާ މަޢުލޫމާތުތަކުން އެއީ ގައިނިސްޓް ކޮންޓްރެކްޓަރަކާއި ހަވާލުކުރެވެންޖެހޭނީ.
އެ ކޮންޓްރެކްޓަރާއި ކޮން ތަންތަނެއްގައިތޯ އަޅަންވީ، އެޅުމުގެ ކުރިން ސަރުކާރުން ނިންމަވަންޖެހޭނެ ކޮން
ތަންތަނެއްގައިތޯ އެ ކަންތައްތައް ކުރަންޖެހޭނީ. އެގޮތުން ބަލާއިރުގައި އެބަ އޮތް މީގައި މަތިމަތިން ބަލައިލާއިރުގައި
މީގައި މި 3511 ޔުނިޓުތައް މިއީ ކޮން ތަންތަނެއްގައިތޯ އަޅަންވީ. ބަލާއިރުގައި 417 ޔުނިޓެއްގެ ނީޑް ދެކުނުގެ
އަތޮޅުތަކަށް ބޭނުންވާކަމަށް މި އޮތީ. އެހެންވީމަ، ލޯނެއް ނަގައިގެން އެއްޗެއް ގެދޮރު އަޅާ ކަމަށް ވަންޏާމު އޭގެ
ރީޕޭމަންޓާއި، އެ އަދާކުރެވޭނެ ބަޔަކާއި، އެއަށް ބޭނުންވާނެ ބަޔަކު ވެސް އޮންނަންޖެހޭނެ. ދެން މީގެ އެކްސްޕާރޓުން
ބަލާފައި އޮތް ރިޕޯޓެއް އެބަ ފެނޭ ހަމަގައިމު ވެސް. ދެން އެ ރިޕޯޓުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރުގައި 417 ޔުނިޓު އެ ތަނަށް،
ދެކުނުގެ އަތޮޅުތަކަށް ބޭނުންވާ ކަމަށް ބުނަނީ. އެހެންވީމަ، ބޭނުން ނުވާ އެއްޗެއް ލޯނެއް ނަގައިގެން އެޅުމަކީ
އަޅުގަ ނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ފައިނޭންޝަލް ގޮތުން ކުރަންވާވަރު ކަމަކަށް ނުވާނެ. ދެން ނީޑަށް ބަލާއިރުގައި ދެން އެ

ބާކީ 417 ޔުނިޓު ހުޅުމާލޭގައި އެޅުމުގެ ބޭނުމެއް ވާކަމަށް ވަންޏާމު، އަޅުގަ ނޑަށް ވެސް ޤަބޫލުކުރެވޭ ހުޅުމާލޭގައި
އަޅައިފިއްޔާމު އޭގެ އަގު ވެސް ކުޑަވާނެ ކަމާއި، އަދި މި ލޯނަށް އެކަންޏަކުން ނޫން ކަންނޭނގެ އަޅުގަ ނޑުމެން
ބަލަންޖެހޭނީކީ. އަޅުގަ ނޑުމެން އެބަ ބަލަންޖެހޭ ހުޅުމާލޭގައި މިހާރު ދެން ހުރި ފެސިލިޓީސްތަކަށް. އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް
އެބަ ފެނޭ ހުޅުމާލޭގެ ދެ ވަނަ ފޭސްއެއް ހިއްކައިގެން އެތަން ބޮޑުވެގެންދާތަން. އެހެން ވެއްޖެއްޔާ އެތަނަށް އާބާދީ އެބަ
ބޮޑުވޭ. އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އަޑުއިވިފައި އެބަ އޮތް މިހާރު ސީރިއަސް ޕްރޮޕޯސަލްތަކެއް، ޑީޓެއިލް ޕްރޮޕޯސަލްތަކެއް
ހުޅުމާލޭގެ ބުރިޖުގައި އެޅިފައި އޮތް ކަމަށް. މި ހުރިހާ ކަން ކަމެއްގެ ވެސް ދެކޮޅުޖެހޭނީ އެތަނުގައި އާބާދީއެއް ރަނގަޅު
އޮވެގެން. އެހެން ނޫން ކަމަށް ވަންޏާމު ދެކޮޅެއްނުޖެހޭނެ. ލޯނު، މިއިން ކޮންމެ ކަމަކީ ވެސް އަދި ހުޅުމާލޭގެ ދެ ވަނަ
ފިޔަވަހި ހިއްކުމަކީ ވެސް ލޯނު ނަގައިގެން. ބުރިޖު އަޅަނީ ވެސް ލޯނު ނަގައިގެން. އަދި މި އެ ކޮންސެޝަނަލް ލޯނު
އެގްޒިމް ބޭންކުން ވެސް މި ނަގަނީ ލޯނު ނަގައިގެން. މި ހުރިހާ ކަން ކަމަކީ ލޯނަށް ލިބޭ ލާރި ގެންގޮސް
ބަހައްޓަންޖެހޭނީ އެ އެންމެ ބޭނުންވާ ތަނުގަ. އެކަމަށް ޑިމާންޑް އޮތް ތަނުގަ. އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ ދެކުނުގެ އަތޮޅުތަކަށް
އިތުރަށް ގެ ބޭނުންވާ ކަމަށް ވަންޏާމު ހަމަ އޭގެ ޑިމާންޑް އޮތް ކަމަށް ވަންޏާމު އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އަދިވެސް ހަމަ
އެޅިދާނެހެން. އެއީ އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުމެން އެކަމަކާ ހާސްވާކަށެއް ނުޖެހޭ. ދެން މިއަށް ގޮތެއް ނިންމުމުގެ ކުރިން
ދެން ކުރިން ކޮށްފައި އޮތް ވަރަށް މުހިއްމު ދިރާސާތަކަކަށްވާތީވެ، ބޭފުޅުން ބައްލަވާލައްވަން ބޭނުންފުޅު ކަމަށް
ވެއްޖެއްޔާމު އެއީ ހަމަ އެންމެ ރަނގަޅު ކަމެއް ކަންނޭނގެ މީގަ ބަލައި މުރާޖަޢާކޮށްލުން. އެކަމަކު ޖެނެރަލީ އަޅުގަ ނޑު
ދަންނަވާނީ ޑިމާންޑް ނެތް ކަމަށް އެބައޮތޭ ދީފަ. މި ލޯނު ދީފައި އޮތީކީ ހަމައެކަނި ދެކުނުގައި އަޅާކަށެއް ނޫން.
ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަޅާގޮތަށް ދީފައި އޮތް ލޯނެއް މީ. ދެން އޭތި ސަރުކާރުން ނިންމަނީ ކޮންތަންތަނެއްގަ އިތޯ އަޅަނީ.
އެގޮތުން އެ ނިންމި ބޭފުޅުން އެ އޮތީ ބުނެފަ އި މީގަ ނީޑު އޮތީ 427 ޔުނިޓޭ، ދެކުނުގެ އަތޮޅުތަކަށް. ދެން އެ ޔުނިޓް
3511 އަޅައިގެން މި ލޯނު ނުދެއްކި އަޅުގަ ނޑުމެން ބޮލާ ފޮށާ އަޅާކަށެއް ނުޖެހޭނެހެން އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ. ދެން ހަމަ
ދެން ހަމަ 417 ޔުނިޓް އަޅައިފިއްޔާމުން އަޅުގަ ނޑު މި ދެންނެވިހެން ދެން ހުރި އަދި އެހެނިހެން ކަންތައްތަކެއް އެ
ހިސާބަކުންނެއް އަޅުގަ ނޑުމެން ގެ ތަރައްޤީއެއް ނުނިމި. ގެދޮރާ ގުޅިގެން އެބަ އަންނަންޖެހޭ ބްރިޖް އަންނަންޖެހޭ، ހެލްތް
ސާރވިސަސް އެބަ އަންނަންޖެހޭ، ދެން ހުރި ކަންތައްތައް އެބަ ރަނގަޅުވާންޖެހޭ، ތަޢުލީމީ ފެންވަރު އެބަ
ރަނގަޅުވާންޖެހޭ. މި ހުރިހާ ކަންކަމަކީ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގައި މުޅި ދިވެހިރާއް ޖޭގައި މިއުޅޭ މައްސަލައަކީ
އަޅުގަ ނޑުމެން އެކަމަށް ބޭނުންވާ ވޮލިއުމް ނެތުން އިނގޭތޯ. އަޅުގަ ނޑުމެން ކިތަންމެ ވަރެއް ކިޔަސް އަދި މި ކިޔަނީ
މުޅި ދިވެހިރާއްޖޭގެ އާބާދީގަ އި 1 ލައްކަ 51 ހާހެއްހާ މީހުން، 7 ލައްކައެއްހާ މީހުން އުޅޭ ވާހަކަ. އެހެންވީމަ، ކޮސްމޯ
ޕޮލިޓަން ސިޓީއެއްގައި ހުންނަ ފެސިލިޓީ ޤާއިމުކުރެވޭނީ އެތަނެއްގައި ރަނގަޅު އާބާދީއެއް އޮވެގެން. އެހެންވީމަ،
ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ގައިމު ވެސް ޤަބޫލުކުރާ މީހެއް މިއީ އޮންނަންޖެހޭނީ ސިޓީ ލެވަލެއްގައި
ކަ ނޑައެޅިފައި އޮންނަ ސައިޒުގެ ވަކި ހުރިހާ އަތޮޅުތަކަކީ އަޅުގަ ނޑުމެން ކިތަންމެ ބޭނުންވިޔަސް ހުރިހާ ރަށްރަށަކީ

ސިޓީ ލެވަލެއްގައި ހުންނާނެ ތަންތަނެއް ނޫން. އެހެންވީމަ، އެތަނަކަށް އިންވެސްޓް ކުރެވެންޖެހޭނީ އެތަނަކަށް ބޭނުންވާ
އަދަދަށް. އެހެންވީމަ، މިއަށް މުރާޖަޢާއެއް ކުރަން ބޭނުންފުޅުވަންޏާ މުރާޖަޢާ ކުރަންވީ. އެކަ މަކު ނީޑެއް ނެތް ތަނެއްގައި
ފްލެޓް އެޅުމަކީ އަޅުގަ ނޑަކަށެއް ބުއްދި ޤަބޫލުކުރެވޭ ކަމެއް ނޫން. މީގެ އެކްސްޕާޓުން ބުނެފައި އެބައޮތް މީގަ.
އެހެންވީމަ، އެއީ އޭތި ބައްލަވާލައްވާފައި ހަމަ ގޮތެއް ނިންމެވުން ރަނގަޅު ކަންނޭނގެ. އެހެންވީމަ، ސަރުކާރުން
އެހެންވެގެން ކަންނޭނގެ އެއޮތީ ހުށަހަޅުއްވާފައި 417 ޔުނިޓް ހުޅުމާލެއަށް ބަދަލުކުރަން. ދެން އެއީ އަޅުގަ ނޑު
ދަންނަވާލަން އޮތް ވާހަކައަކީ. ޝުކުރިއްޔާ .
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ވަރަށް މުހިއްމު ވާހަކަފުޅުތަކެއް ތިޔަ ދައްކަވައިދެއްވީ.
އިތުރަށް މި ބައްދަލުވުމުގައި އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް 1 ގަޑި؛ އިތުރު އެހެން މަޝްވަރާއެއް ވެސް މިކަމުގައި އެބަވޭ. އެއީ
އިތުރުކަމެއް އަޅުގަ ނޑުމެން ހަމަ މިއަދު ޑެލިބަރޭޓްކޮށްލަން އެބަ ބޭނުންވޭ. މިއަށް ތަންކޮޅެއް ކުރުކޮށްލާފަ އި ކަންނޭނގެ
އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ ދެން ނަމަވެސް ވާހަކަ ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ އަޅުގަ ނޑަށް ލަފާކުރެވޭ ގޮތުގައި. ޢިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު ސަލީމް.
އޭދަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙުމަދު ސަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އާދެ! އަޅުގަ ނޑަކީ ވެސް މިދިޔަ ދައުރުގައި މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގައި މަސައްކަތް ކުރި މީހެއްގެ
ހައިސިއްޔަތުން ދެންމެ ޙަޤީޤަތުގައި ނާޝިދު އެ ދެއްކެވި ވާހަކަފުޅުތަކަށް އަޅުގަ ނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް ތާއީދުކުރަން. އޭގެ
މަޤުޞަދު ޙަޤީޤަތުގައި އެ ކޮމިޓީގައި ވެސް ނިމިގެންދިޔައީ ދެންމެ އެ މަނިކުފާނު އެ ވިދާޅުވި ގޮތަށް ހަމަ. ޙަޤީޤަތުގައި
އަޅުގަ ނޑުމެން ވިސްނާލަންޖެހޭ އަޅުގަ ނޑުމެން މި ނަގަނީ ލޯނެއް ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުން ކުރާ ކަމެއް ނޫން މިއަކީ،
ލޯނެއް ނަގައިގެން އެ ލޯނު ހަމަ ނާޝީދު އެ ވިދާޅުވިގޮތަށް އެ ދެއްކޭނެ އިންތިޒާމުތަކެއް ވެސް އަޅުގަ ނޑުމެން މީ
ފަހަރެއްގައި ވެސް އަޅުގަ ނޑުމެން ހިލޭ އެހީގެ ދަށުން ހޯދާ ލޯނެއް ނޫން މީކީ މިއީ ސަރުކާރުން އަނބުރާ އެތަނަށް
ދައްކަންޖެހޭ އެއްޗެއް. އަޅުގަ ނޑުމެން ބަލާލަންޖެހޭނެ އައްޑު އަތޮޅުގައި ތިން ކޮޓަރީގެ ފްލެޓެއް ކިހާ ވަރަކަށްތޯ ދަނީ.
އަޅުގަ ނޑުމެން ހުޅުމާލޭގައި ތިން ކޮޓަރީގެ ފްލެޓެއް ހުންނަނީ ކިހާ މިންވަރަކަށްތޯ. މާލޭގައި މި ހުންނަނީ ކިހާ
މިންވަރަކަށް... ވަރަށް ތަފާތު އެއްޗެހިތަކެއް. އަޅުގަ ނޑު ހަނދާން އެބަހުރި ލ.އަތޮޅުގައި އެޅި ދެ ކޮޓަރީގެ ފްލެޓްތަކެއް
އެ ހިފާނެ ބަޔަކު ނުވެގެން އެންމެ ފަހުން މިހާރު 511 ރުފިޔާއަށް ވެސް ބައެއް މީހުން އެތަންތަން ސަރުކާރުން އެ
ގޮތް ބެލުމުގެ ގޮތުން އިމްތިޚާނުކޮށްލުމުގެ ގޮތުން އެޅި ފްލެޓްތަކެއް އެއީ ތަންކޮޅެއް ކުރިން. އެ ހިފާނެ ބަޔަކު ވެސް
ނުވި. އެކަހަލަ ގޮތަކަށް ޙަޤީޤަތުގައި އަތޮޅުތަކުގައި ކަންތައްތައް މިހުރީ. ދެން އަޅުގަ ނޑުމެން މިކަމާ ބެހޭ ގޮތުން

މަޝްވަރާ ކުރުމަށް ޓަކައި، މިކަމާ ބެހޭ ވަޒީރުން މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއަށް ހާޒިރުކުރެވުނު ހަމަ ހައުސިންގ މިނިސްޓަރ،
ފިނޭންސް މިނިސްޓަރު މިހެން ގޮސް މިކަމާ ގުޅުން ހުރި ހުރިހާ ތަންތަނެއް މި މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީއަށް ހާޒިރުކުރެވުނު.
ހާޒިރުކޮށްފައި އެ ބޭފުޅުންނަށް މިކަމުގައި ހުރި މައްސަލަތަކާއި އެ މީހުން ދީފައި ހުރި ރިޕޯޓުތަކާއި މިއާ އެއްޗެއްސާއި
ހުރިހާ އެއްޗެއް ދިމާވޭތޯ އަޅުގަ ނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑަށް ޗެކް ކުރިން އޭރުގައި. ޗެކްކޮށްފައި ޙަޤީޤަތުގައި މި ހަމަ އައްޑު
އަތޮޅަށް ހަމަ ތަކުރާރުކޮށް އަޅުގަ ނޑުމެން އެހިން ހައުސިންގ މިނިސްޓަރު ކައިރީގަ އި އައްޑު އަތޮޅަށް ފުވައްމުލަކަށް
ބޭނުންވަނީ މިވަރުތޯ ހަމަ. އެ ބޭފުޅުން ވިދާޅުވީ ތިމަންނަމެން ހަމަ ގޮސް އެ ދިރާސާތައް ހަދައިގެން ހަމަ ބޭނުންވި
އެންމެ މަތީ އަދަދަށޭ އެހެރީ ތިމަންނަމެން އެ އަދަދުތައް ހިމަނާފައި އެހެރީ. އެހެންވީމަ، މި ވަގުތަށް ބޭނުންވަނީ
އެވަރޭ ހަމަ އަޅަން. އެހެންވީމަ، ބާކީ އޮތްބައި ހުޅުމާލެއަށް ބަދަލު، މިހާރު ހުޅުމާލެއަށް 411 ފްލެޓަށް ސިޓީ ލާނެ 41
ހާސް މީހުން. އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މި އޮންނަނީ ސިޓީ ލައިގެން ބޮޑެތި މައްސަލަތަކަކަށްވެފައި އަދި އެތަނުގައި
ދިރިއުޅެން މިދަނީކީ ޙަޤީޤަތުގައި މާލޭ މީހުންނެއް ނޫން. އެ ހަމަ އޭގަ ގިނަވެދާނެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވިދާޅުވި
އައްޑު އަތޮޅު މީހުން ވެސް. މިސާލަކަށް ހަމަ އޭގެ ތެރޭގައި ގިނަވެދާނެ އައްޑު އަތޮޅު މީހުން ވެސް. އޭގެ ތެރޭގައި
ފުވައްމުލަކު މީހުން ވެސް. މިސާލަކަށް ބ.އަތޮޅު މީހުން ވެސް ހިމެނިދާނެ. މިއީ ވަކި ބަޔަކަށް ދޭ ފްލެޓްތަކެއް ނޫން
މިއަޅަނީ. އަދި އައްޑު އަތޮޅު މީހުންނަށް ނުދެވޭ ނިޒާމަކަށް އަޅާ ފްލެޓްތަކެއް ވެސް ނޫން މިއަކީ. އެހެންވީމަ، މިއީ
ހަމަ ހުރިހާ އެންމެންނަށް ވެސް ހަމަ ދެވޭގޮތަށް އަޅާ ފްލެޓްތަކެއް. އެހެންވީމަ، ރާއްޖޭގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ވިސްނަށް
ޖެހޭނެ ދުނިޔޭގެ ތަންތަނަށް ކިރިޔާ ވެސް ދަތުރުކޮށްލައި އުޅޭ މީހަކަށް ވެއްޖިއްޔާ އެ ކެޕިޓަލް ސިޓީއަކީ ދުނިޔޭގެ
ހުރިހާ ތަނެއްގައި ވެސް މީހުން ގިނަވާ ތަނެއް. އެއީ ހަމައެކަނި މާލޭގައި ތޮއްޖެހިގެން އުޅޭ ކަމެއް ނޫން. ދުނިޔޭގެ
ކޮންމެ ތަނެއްގެ ކެޕިޓަލް ސިޓީއަށް ބެލިޔަސް، މިސާލަކަށް އަޅުގަ ނޑުމެން އެންމެ ގިނައިން ދާ ބައެއް ބޭފުޅުން
ގާތްގަ ނޑަކަށް ދެން ބޭސް ފަރުވާއަށް ގިނައިން މިހާރު ދާނީ ބެންކޮކަށް ކަންނޭނގެ. ތައިލެންޑުގެ ހުރިހާ ފަރާތެއްގައި
ތިބި ހުރިހާ މީހުން އައިސް ތިބެނީ ތައިލެންޑުގަ އި މަސައްކަތް ކުރަން. ދެން ތައިލެންޑުގެ ބެންކޮކާއި އެއް ވަރަކަށް
އެހެން ސަރަޙައްދުތަކެއް ތަރައްޤީއެއް ނުވޭ. އެންމެ އާންމުން އުޅޭ ސަރަޙައްދުތަކުގަ އި ވެސް އަޅުގަ ނޑުމެން ވެސް
ގޮސް ބަލާލިން އެ ސަރަޙައްދުތަކުގެ ހާލަތު ހުރިގޮތް. ދިވެހިރާއްޖޭގައި މިއުޅޭ ރަށްރަށުގަ އި އުޅޭ މީހުންނަށްވުރެ މާ ހާލު
ދެރަ. އެހެންވީމަ، މިއީ އަޅުގަ ނޑުމެން ތަރައްޤީއޭ ކިޔާ އެ ބުނާ ތަންތަނުގެ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. ދެން މިއޮތީ
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ އެންމެ ބޮޑު އިންޑިޔާ. އިންޑިޔާއިން އަޅުގަ ނޑުމެން އަރިއަރި މައްޗަށް އަރާފައި ބަލާބަ އިންޑިޔާގެ
ދިއްލީ އާއި ދެން ހުރި އާދައިގެ ތަންތަނާއި އާދައިގެ މީހުން އުޅޭ މީހުން ނުކައި ނުބޮއި ކިސަޑުން ގެ އަޅައިގެން އެ
މީހުން އެފަދަ އަދި އެ ކިސަޑުން ނެއެޅޭ މީހުން މަގުމަތީގައި ނިދައިގެން އެފަދަ ހާލަތްތަކުގައި ވެސް އެބައުޅޭ.
އެހެންވީމަ، އަޅުގަ ނޑުމެން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވެސް ހަމަ ހާލުގައި އަބަދު ވެސް އުޅޭނެ ނިކަމެތިންނާއި ފަޤީރުންނަކީ
އެއީ ހަމަހަމަ ކުރެވޭނެ ބައެއް. އަބަދު ވެސް އުޅޭނެ ނިކަމެތިން. ކިތަންމެ ވަރަކަށް ޤައުމު މުއްސަދިވެގެން ދިޔަޔަސް

ނިކަމެތިން އުޅޭނެ. މުއްސަދިން އުޅޭނެ. މުއްސަދިންނާއި ފަޤީރުންނާއި މިއީ ހަމަހަމަ ކުރެވޭނެ ކަމެއް ނޫން. އިސްލާމް
ދީނުގައި ޒަކާތް ފަރުޟުކުރައްވާފައި އޮތީ ވެސް އެ ސަބަބާ ހުރެ. އެހެންވީމަ، ފަޤީރުން ނައްތާލުމަކީ މި ޤައުމުގައި
ވާނެކަމެއް ނޫން. މި ދުނިޔޭގައި ވެސް ކުރެވޭނެ ކަމެއް ނޫން. ކިތަންމެ ވަރަށް މަސައްކަތް ކުރިޔަސް. އެކަމަކު އެ
ފަރަޤު ކުޑަ ކުރުމަށް ޓަކައި އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ކުރެވެން ހުރި މަސައްކަތްތަކެއް އަޅުގަ ނޑުމެން މި ކުރަނީ.
އެހެންވީމަ، އެ މަސައްކަތް އަޅުގަ ނޑުމެން ކުރަންވީ. އެހެންވީމަ، ރިޔާޟް ރަޝިދު އެ ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުމަށް
އަޅުގަ ނޑު ތާއީދުކުރަން. ދެން މިކަމަށް އަޅުގަ ނޑުމެން މި ކޮމިޓީއެއް އަލަށް އައި ބޭފުޅުންގެ ތެރެއިން ވެސް ހަމަ
ވިސްނުންތެރިކަމާއި އެކީގަ އި ވާހަކަދައްކުވާ ބޭފުޅުން ހަމަ ވަރަށް ވިސްނުންތެރިކަމާއި އެކީގަ އި ދެންމެ ނާޝިދު
ވާހަކަފުޅުދައްކަވަ އިފި ބައްލަވާލައްވާށޭ މިކަން އޮތްގޮތް. އެހެންވީމަ، ހަމަ ދެން ތިބީ ވެސް މި ކޮމިޓީގައި ހަމަ ވަރަށް
އަޅުގަ ނޑު ދެކޭގޮތުގައި ހަމަ ވިޔަފާރީގެ ތެރޭގައި އުޅުއްވާ އަދި ކަންވޮށިވެގެންވާ ބޭފުޅުން މިތަނުން ފެންނަން މިތިބީ
ގައިމު ވެސް އަޅުގަ ނޑު ބަލައިލާއިރުގައި. އެ ބޭފުޅުން ވެސް ހަމަ ވިސްނުންތެރިކަމާއި އެކީގައި ވާހަކަފުޅު
ދައްކުވައިފިއްޔާ ލޯނެއް ނަގައިގެން މިކަން ކުރަންޖެހޭނީ ކޮން ނިޒާމެއްގެ ދަށުން ކަން ވަރަށް ރަނގަޅަށް އިނގޭނެ.
އެހެންވީމަ، އަޅުގަ ނޑު ހަމައެކަނި މިދިޔަ އަހަރުގެ މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ މީހެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން ކުޑަކޮށް މި ތަފުސީލު
ދިނީ. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙުމަދު ސަލީމް. ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙުމަދު އާމިރު.
ކުޑަހުވަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙުމަދު އާމިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އެންމެ ފުރަތަމަ ވެސް އަޅުގަ ނޑު ފާހަގަކޮށްލާނަން ދެން ފުރުޞަތު ދިނުމުގައި
ކުޑަކޮށް އަދުލުވެރިކަމުން ބޭރުން ދާކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ފުރުޞަތަށް އެދުނު ފަހުން އެދުނު
ބައިވަރު މީހުންނަށް ފުރުޞަތު ލިބިގެން ދިޔަ އަދި ބައެއް ބޭފުޅުންނަށް އިތުރަށް ދެވަނަ ފަހަރަށް ދެވަނަ ފުރުޞަތު
ވެސް ދިޔަކަން އަޅުގަ ނޑު ހަމަ މިތާ ކޮމިޓީ ތެރޭގައި އިން އިރުގައި އަޅުގަ ނޑަށް ފާހަގަ ކުރެވޭ. އާދެ! މިހާރު މިއަދު މި
ހުށަހެޅިފައި ހުރި މައްސަލައާ ގުޅޭގޮތުން އަޅުގަ ނޑުމެން އެންމެންނަށް ވެސް އެބަ އިނގޭ ކުރިން ކޮމިޓީގައި ހިމެނޭ
މެންބަރެއް ނޫން އަޅުގަ ނޑަކީ. އެހެންނަމަވެސް މައިގަ ނޑު ގޮތެއްގައި ހުރިހާ ބޭފުޅުން ވާހަކަދެއްކެވިއިރުގައި ލޯނު
ނެގުމުގެ، ލޯނު ނަގައިގެން 3511 ހައުސިންގ ޔުނިޓެއް އަޅާއިރުގައި އެ ބަދަލުކުރުމުގެ ކަންބޮޑުވުމާ ބެހޭ ގޮތުން
ވާހަކަ މިދެއްކީ. އަޅުގަ ނޑުގެ ސުވާލަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި އެއްވެސް ސަރުކާރެއްގެ ހަޔާތުގައި ދުވަހަކު ވެސް ލޯނެއް
މިގޮތަށް ކަމެއް ކޮށްފައިވޭތޯ ނުވަތަ ނޫންތޯ. އަޅުގަނޑަށް އިނގޭ ގޮތުގައި ވަރަށް ގިނައިން ކޮށްފައިވޭ. އެހެންވީމާ،
މިއުޅެނީކީ އަލަކަށް ކަމެއް ކުރާކަށެއް ވެސް ނޫން ތަނަކަށް ބަދަލުކުރަން. އެތަނެއްގެ ނީޑްސް ހުރި ވަރަށް އެކަމާ ގުޅޭ

މުއައްސަސާތަކުން ބަލައި ދިރާސާކޮށް، ހުށަހަޅާފައި އޮތް ރިޕޯޓެއް އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މި ފައިލްގައި އެބަ އޮތް. ދެންމެ
ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެ ވިދާޅުވި ފަދައިން އިތުރަށް ދިރާސާކުރުމުން ވެސް އެ މުއައްސަސާތަކާއި
އެތަނުގައި ތިބި ރައްޔިތުން ކައިރީ އަހައިގެން ހޯދައިފި ކަމަށްވާ ނަމަ ތަފާތު އެހެން ކަންތައްތަކެއް މީގެ ތެރޭގައި
ބަޔަކަށް ކްރިއޭޓް ނުކޮށްފި ކަމަށްވާ ނަމަ ހަމަ ނުކުންނާނެ ރިޕޯޓަކީ މިއީ ކަމުގައި އަޅުގަ ނޑު ވެސް ދެކެން.
އެހެންވީމާ، ދެން ދެވަނަ ނުކުތާއަކަށް މިފަދަ ލޯނެއް ބޭންކަކުން ނަގައިގެން އަޅުގަ ނޑުމެން މިކަހަލަ މަޝްރޫޢެއް
ހިންގާއިރުގައި އެ ކަ ނޑައެޅިފައިވާ ގޮތަކަށް ނުވަތަ އެފަރާތްތަކުން ލޯނުދޭ އުސޫލާ ޚިލާފަށް ނުވަތަ ސަރުކާރުން
ބޭނުންވާ އެޖެސްޓްމަންޓް ގެނެއްސަވޭތޯ ނުވަތަ ނޫންތޯ. މިއީ އަޅުގަ ނޑުމެން ބަލާލީމަ ވަރަށް ސާފުކޮށް ފެންނަން އޮތް
އެއްޗެއް. އެއީ ވަރަށް ގިނައިން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެ ސަރުކާރަކުން އެ ލޯނުދޭ ފަރާތްތަކާ ވާހަކަދެކެވިގެން އެ
އެޖެސްޓްމަންޓްތައް ގެނެސްގެން އެ މަޝްރޫޢުތައް ހިންގާފައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބައިވަރި އެބަ ހުރި. އެހެންވީމާ، މިއަދު
މި ކުރެވޭ ކަމަކީ މުޅިން އައު ކަމެއް ވެސް ނޫން. އަދި ވަކިބަޔަކަށް ގެއްލުންދީ، ވަކި ބަޔަކަށް މަންފާ ހޯދައިދިނުމުގެ
ނިޔަތުގައި ކުރެ ވޭ ކަމަކަށް ނުވޭކަން އަޅުގަ ނޑު ދެކެނީ. އެހެންވީމާ، މިކަމަކީ މިއަދު ލޯނު އަޅުގަ ނޑުމެން ހޯދައިގެން
ރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީގެ މަޝްރޫޢު އަދި ރާއްޖޭގެ ބޯހިޔާވަހިކަން ފޯރުކޮށްދޭން ތިބި މީހުންނަށް އެ ބޯހިޔާވަހިކަން
ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ޓަކައި ނިމިދިޔަ ސަރުކާރުން ވެސް އަދި މި ސަރުކާރުން ވެސް ކުރަމުން އަންނަ މަސައްކަތެއް
ގޮތުގައި އަޅުގަ ނޑު ދެކެނީ. އެހެންވީމާ، ވީހާވެސް އަވަހަކަށް މީގައި ޑެޑްލައިނެއް ކަ ނޑައެޅުމަށް ޓަކައި މުއްދަތެއް
ނެގުމަކުން މިކަމަކަށް ވާނެ އިތުރު ކަމެއް އޮތް ކަމަކަށް އަޅުގަ ނޑެއް ނުދެކެން. އަދި ހޯދޭނެ އިތުރު ހޯދުންތަކެއް އޮތް
ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަ ނޑަށް ވެސް ނުދެކެން. އެހެންވީމާ، މިއަދުން މިއަދަށް ވެސް މިއެތި ފާސްކޮށް ތަޅުމަށް ފޮނުވުމަކީ
އަޅުގަ ނޑު ވެސް ތާއީދުކުރާ ކަމެއް ކަމުގައި ދަންނަވާލަން.
ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ފައިޞަލް ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރި އްޔާ މުޤައްރިރު. އާދެ! އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޔާޟް ރަޝީދު ވިދާޅުވި 417
ޔުނިޓް ހުޅުމާލޭގައި ޑިމާންޑް، އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ 3511 ޔުނިޓްގައި ވެސް ޑިމާންޑް އަދި 3511 ޔުނިޓް އެޅިޔަސް
މަދުވެފައި އޮންނާނީ. އެއީ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެކަން އެބަ އިނގޭ. އަޅުގަ ނޑު އެއްގޮތަކަށް ވެސް ދެކޮޅު ހަދަނީކީ
ނޫން. އަޅުގަ ނޑު ވެސް ޤަބޫލު ކުރެވޭ ޑިމާންޑް ނެތް ތަނެއްގައި ކަންތައް އަދި ޚާއްޞަކޮށް ލޯނު ނަގައިގެން ކުރުމަކީ
ބޭނުން ކަމެއް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަ ނޑުމެން ޤަބޫލުކުރަންޖެހޭނެ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހަމައެކަނި ދެކުނު އަތޮޅު
ތަކުގައެއް ނޫން ހުރިހާ ހިސާބެއްގައި ވެސް ގެދޮރުގެ ދަތިކަމާއި އަދި ގޯތި އޮތަސް ގެދޮރު ނޭޅިފައި ވެސް ވަރަށް ގިނަ
ޒުވާނުން އަދި ވަރަށް ގިނަ ބޭފުޅުން އެބަ ތިބި މީހުންނާ ނީދެ ވެސް ގެދޮރު ނެތިގެން. އެހެންވީމާ، މިވެސް
އަޅުގަ ނޑުމެން ބަލާލަންޖެހޭނެ ކަމެއް. ދެން ހަމައެކަނި، ފަހަރެއްގައި މަޢުޟޫއިން ބޭރުވެސްވެދާނެ ކަންނޭނގެ.

އަޅުގަ ނޑުމެން ހަމައެކަނި މިގޮތަށް ލޯނު ހޯދައިގެން އަޅަންވީ ފްލެޓްތޯ ނޫނީ ގޯތި ލިބިފައި ހުރި މީހުންނަށް
ގެދޮރުއެޅޭނެ ގޮތްތައް ވެސް އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ ވިސްނާލަންޖެހޭނެ ކަމެއްހެން. އެކަންތަ އްތައް ބޭކާރުވިޔަނުދިނުމަށް
ޓަކައި އަޅުގަ ނޑުމެން ކުރަންޖެހޭނެ ހުރިހާ ކަމެއް ކުރަންޖެހޭނެ. ލޯނެއް ނަގައިފި ކަމަށް ވަންޏާ އެ ލޯނު އަނބުރާ
ދެއްކޭނެ ގޮތެއް ހޯދަންޖެހޭނެ. އެއީ އަޅުގަ ނޑުމެން ކުރަންޖެހޭނެ ކަމެއް. ދެން ހުޅުމާލޭގައި ވަރަށް ގިނަ ޢިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުންގެ ވާހަކަފުޅުން ވެސް އެބަ އިނގޭ ބްރިޖާއި އަދި އެނޫން ކަންތައްތައް އަންނައިރު އެތަނުގެ އާބާދީ
ބޮޑުވާންޖެހޭކަން. އެއީ އަޅުގަ ނޑު ޤަބޫލުކުރާ ކަމެއް. ދެން މިހާރު ހަމަގައިމު ވެސް އަޅުގަ ނޑު އަދި އަލަށް މި
ކޮމިޓީއަށް މި އާދެވުނީ. އެހެންވީމާ، މި ކޮމިޓީން ކޮށްފައި އޮތް ދިރާސާއެއް އަޅުގަ ނޑަކަށް އަދި މާބޮޑަކަށް ފެނިފައެއް
ނެތް. ކޮންމެހެން އަޅުގަ ނޑު އެދެނީކީ ވެސް ނޫން މިކަންތައްތައް ފަސްކުރާކަށް. އެއްވެސް ހާލެއްގައި އަޅުގަ ނޑަކީ
ކަންތައްތައް ފަސްކުރަން ބާރުއަޅާނެ މީހެއް ނޫން. ތި ބޭފުޅުންގެ އަޣުލަބިއްޔަތު ލިބޭ ކަމަށް ވަންޏާމުން ހަމަ
ނިންމަންވީ މިހާރު ވެސް. އެހެންނަމަވެސް ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް އަޅުގަ ނޑު ދެކުނުގެ އެ 7 ދާއިރާ ނުހިމެނުނު ކަމުގައި
ވީނަމަވެސް މިދެންނެވީ އަތޮޅުތަކުގެ ދާއިރާގެ މެންބަރެއް ގޮތުގައި ނެތަސް އަޅުގަ ނޑު ބަލާލަން ބޭނުންވޭ ކޮންމެވެސް
ވަރަކަށް މި އެސިސްމަންޓް ހެދިގެން ދިޔައިރު މިއީ ރައްޔިތުންގެ ވެސް ވިންދު ހުރި ގޮތްތޯ. އެއީ އަޅުގަ ނޑަށް
ސާފުކޮށްލަން ބޭނުންވާ ކަމެއް އެއިން ދާއިރާއަކަށް އަޅުގަ ނޑު ނިސްބަތް ނުވިކަމުގައި ވިޔަސް. ދެން އަނެއްކަމަކީ
ހުޅުމާލޭގައި އިމާރާތް ކުރާއިރު އަޅުގަ ނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ކޮންމެ ގޮތެއް ވިޔަސް ފުވައްމުލަށް ނޫނީ އައްޑޫ އަދި
ހުވަދޫގައި ޔުނިޓް ކޯސްޓް ކޮމްޕެއަރ ކޮށްލާއިރު ހަމަ ޔަޤީން ކަށަވަރު ޚަރަދު ކުޑަވާނެކަން. ދެން އަޅުގަ ނޑަށް މިހާރު
ކުޑަކޮށް ވިސްނިއްޖެ އަތޮޅުތަކުގައި އަޅާ ކަމަށް ވަންޏާ ޚަރަދު ކުޑަކޮށް އަޅާފައި، ހުޅުމާލޭގައި އަޅާ ކަމަށް ވަންޏާ
ޚަރަދު ބޮޑުކޮށް ނޫނީ ފެންވަރު ރަނގަޅަށް. އެކަހަލަ ވިސްނުމެއް ވެސް އަޅުގަ ނޑަށް ކުޑަކޮށް އެހެން ހީވެއްޖެ. އެއީތޯ
އެކަންތައް އޮންނަ ގޮތަކީ ސުވާލު ކޮށްލަން ބޭނުންވޭ. މިސާލަކަށް ހުވަދު އަތޮޅު ނޫނީ ފުވައްމުލަކު، އައްޑޫގައި
އަޅާކަމަށް ވަންޏާ 1 ކޮޓަރީގެ ޔުނިޓްތަކެއް އަޅައިގެން ތަންކޮޅެއް ފެންވަރު ދަށްކޮށްތޯ. ހުޅުމާލޭގައި އަޅާކަމަށް ވަންޏާ
އަޅާނީ ފެންވަރު ރަނގަޅުކޮށްތޯ. އެއީ އެއް ޔުނިޓަށް އަޅާ ކަމަށް ވަންޏާ އަޅުގަ ނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވެނީ އޭގެ
ލޮޖިސްޓިކްސް އާއި މޮބިލައިޒޭޝަނާ އެހުރިހާ ކަމަކަށް ބަލާއިރު ގާތްގަ ނޑަކަށް 35 ވަރަކަށް ޕަސެންޓް ހުޅުމާލޭގައި
އަޅާއިރު ކުޑަވާނެހެން. އެހެންވީމާ، އެވާހަކަ ދަންނަވާލީ. ޝުކުރިއްޔާ.
މަހިބަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙުމަދު ޠާރިޤް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އާދެ! އަޅުގަ ނޑު މި ކޮމިޓީގައި އަދި އަލަށް މަސައްކަތް ކުރާ މެންބަރެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން
މީގެކުރިން މި ކޮމިޓީގައި މަސައްކަތް ކޮށްފައި ތިބި މެންބަރުން ވިދާޅުވެއްޖެ މީގެ ވަރަށް ގިނަ ދިރާސާތަކެއްކޮށް
ނިންމާފައި އޮތް މައްސަލައެއް ކަމަށް. އެހެންވުމާއެކު އަޅުގަ ނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ 1 ހަފްތާއަށް އިތުރަށް

ލަސްކުރުމަކީ ކޮންމެހެން ބޭނުން ކަމެއް ނޫނޭ. މިހާރުން މިހާރަށް ވެސް މި މައްސަލަ ނިންމުމަކީ ބުއްދިވެރިކަމެއް.
ފަހުން މި ރިޕޯޓު ތަޅުމަށް ގޮސް ނިންމާނެ ކަމަށް އަޅުގަ ނޑަށް ޤަބޫލު ކުރެވެނީ. މީގެ އިތުރުން ޢިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުން ފާހަގަކޮށްފައި އެބަ އޮތް އައްޑޫ އަތޮޅު ނުވަތަ ފުވައްމުލަކުގައި ޔުނިޓްތައް މަދުވާ ވާހަކަ. އާދެ!
ކޮންމެހެނެއް ވިޔަސް މި ލޯނަކީ އެގްޒިމް ބޭންކުން ނަގައިގެން މި ރާއްޖޭގައި ތަރައްޤީ ކުރާ ޔުނިޓްތަކުން އަނެއްކާ މީގެ
ޕޭމަންޓް، ރީ-ޕޭމަންޓް ދައްކަންޖެހޭނެ އެއްޗެއް. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފާހަގަކުރެއްވި ފަދައިން ހުޅުމާލޭގައި ރެންޓަށް
ނަގާނެ ބޭފުޅުން ގިނަވާނެ. އަދި މައްޗަށްދާނެ. ފުވައްމުލަކު ނުވަތަ އަދި ވެސް އެހެނިހެން ހިސާބުތަކުގައި މީގެން ލިބޭ
ރިޓާން ކުޑަވުމާއެކު މީތި ރަނގަޅު ގޮތެއްގައި ގޮސް ނިންމޭނީ ޙަޤީޤަތުގައި މީތި ބެލެންސްކޮށް އެއްބައި އެ އޮތް
ތާނގައި، އަނެއް ބައި މިހާރު ހުޅުމާލޭގައި އެޅިގެން ގޮސްފި ކަމަށް ވާނަމަ. މީގެ އިތުރުން މިހާރުގެ ސަރުކާރުގެ
ސިޔާސަތުގެ ދަށުން އާބާދީ އެއްފަސްކުރުމުގެ ގޮތުން ހުޅުމާލޭގައި ދެވަނަ ފިޔަވަހި ވަރަށް އަވަހަށް ހިއްކެން ފެށޭނެ
ކަމަށް މަޢުލޫމާތު ލިބެނީ. އެހެން ވެއްޖެ ކަމަށް ވާނަމަ ރާއްޖޭގެ އާބާދީ އެއްފަސް ނު ކޮށެއް ކޮންމެހެނެއް ވިޔަސް
ކުދިކުދި ރަށްރަށަކަށް ތަރައްޤީއެއް ނުގެނެވޭނެކަން އެއީ އެންމެން އެއްބަސްވާ ޙަޤީޤަތެއް. އެހެންވުމާއެކު އަޅުގަ ނޑު
މިހާރު އޮތް ގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ހިއްސާކޮށްލަން. ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޢިއްޒަތްތެރި އިބްރާހީމް ޝަރީފް، ފުރަތަމަ ބުރުގެ ޑެލެބްރޭޝަންސްގެ ކޮންމެ ބޭފުޅަކަށް ފުރުޞަތުދިނުމަށް ފަހުގައި މި
މަޢުޟޫއުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ފަށައިގެން އައި ހިސާބުން ކުރިއަށް ގެންދަވަންޏާ އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ އެ ވަގުތު
ހަމަޖެއްސުމަށް ޓަކައި މިދަންނަވާލަނީ މިކަމުގެ ދެވަނަ ފުރުޞަތެއް މިދެވެނީ.
މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އާދެ! އެސިސްމަންޓްގެ ވާހަކަދައްކައިފި. ނީޑް ބޭސިސް ދިރާސާއެއްގެ ވާހަކަދައްކަވައިފި. މި
ކޮމިޓީއަކުން އަދި މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަކުން ވެސް އަދި ކުރިން ކޮމިޓީއަކުން ވެސް ކުރި ދިރާސާއެއް
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ފެންނާކަށް ނެތް. ސަރުކާރުން ފޮނުއްވާފައި އޮތް ސިޓީއެއްގެ ވާހަކަ ދިރާސާއެކޭ ތި ވިދާޅުވަނީ
އަޑަށް ބާރުލައްވާފަ. މި ސަރުކާރުން ފޮނުއްވި ސިޓީއަކީ ދިރާސާއެއް ކަމަށް ވަންޏާ ދިރާސާއެއް. ދިރާސާއެއް ނޫން
ކަމަށް ވަންޏާ ދިރާސާއެއް ނޫން. އަޅުގަ ނޑަށް އިނގޭކަމީ އަޅުގަ ނޑު ނިސްބަތްވާ އައްޑު އަތޮޅު މަރަދޫ، މި ދާއިރާއަށް
އެންމެ ޔުނިޓެއް ވެސް އަޅާކަށް މިހާރަކު ނެތް. އެ ދާއިރާގައި އެތައް ޒުވާނުންނެއް ބިން ފުރިގެން ގެދޮރު ނެތިފައި
ތިބިކަން އަޅުގަ ނޑު ހިތާމައާއެކު ފާހަގަކުރަން. މިއަދުގެ ސަރުކާރަށް އެކަން ފާހަގަ ނުކުރެވޭކަމީ އެ ހިތާމަކުރީމަ، މިތާ
ކިތަންމެ އަޑަށް ބާރުލައްވާފައި ވަރަށް މޮޅު ދިރާސާއެއް ކޮށްގެން އައްޑު އަތޮޅު މަރަދޫ ތަމްޞީލު ކުރަން ހުރި މީހެއްގެ
ހައިސިއްޔަތުން މަރަދޫގައި ޔުނިޓެއް އަޅަން ނުޖެހޭ ކަމަށް ވިދާޅުވާ ވިދާޅުވުމަކީ ޤަބޫލުކުރެވޭނެ ޙަޤީޤަތެއް ނޫން.
ހަމައެއާއެކު މީދޫ، މަރަދޫ، ފޭދޫ ނިސްބަތްވާ ދާއިރާ މަރަދޫފޭދޫ އަކީ ވެސް ހަމަ ފުރި ބާރުވެފައި އޮތް ދާއިރާއެއް.
ގަމުން މީހުން ބާލުވައިގެން ސ.ފޭދޫ އާއި ސ.މަރަދޫ އާއި އަދި މަރަދޫފޭދޫގެ ބިން ނެތްކަން މިއީ ޙަޤީޤަތެއް. މިކަން
ނުދަންނާނެ ކުޑަކުއްޖަކު ވެސް އައްޑު އަތޮޅަކު ނުހުންނާނެ. އެތަންތަނުގައި އެތައް ޒުވާނުންނެއް ގޯތިގެދޮރު ނުލިބިފައި
އެބަތިބި. މިއިން ރަށަކަށް އެއްވެސް ޔުނިޓެއް އަޅަން ނެތްކަމީ ފާހަގަކުރެވޭ ކަމެއް. ދެން މިތާ ވިދާޅުވަނީ މިއީ ލޯނެއް
ނަގައިގެން، މިއީ ކޮމާޝަލް ލޯނެއް ނޫން. ތިޔަ ބޭފުޅުންނަށް ލޯނު އެހީ އާއި ކޮމާޝަލް ލޯނާ ވަކިކުރަން
އެނގިވަޑައިނުގަންނަވާކަމީ ނުވަތަ އެނގިވަޑައިގަތަސް އެނޫންގޮތަކަށް އޮޅުވާލުމަށް ވާހަކަދައްކަވާކަމީ ހިތާމަހުރި ކަމެއް.
މިއީ ކޮންސެޝަނަލް ލޯނު އެހީގެ އެގްރީމެންޓެއް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސަރުކާރުގެ ދިވެހި ދައުލަތުގެ ތަރައްޤީއަށް، ދިވެހި
ރައްޔިތުންގެ ތަރައްޤީއަށް ޗައިނާގެ ސަރުކާރުން ދިވެހި ސަރުކާރަށް ދޫކޮށްފައިވާ. މިއީ އެއްގޮތަކަށް ވެސް އާދައިގެ
ކޮމާޝަލް ލޯނެއްގެ ގޮތުގައި ދައްކަންޖެހޭ އެއްޗެއް ނޫން. އަދި މިފަދަ ލޯނުތަކަކީ މީގެ މުއްދަތަށް ބަލާއިރު އޭގެ ވެލިއު
ދަށްވަމުން ގޮސް ޒީރޯ އަށް ބަދަލުވެގެން ދާއެއްޗެއް. އެހެންވީމާ، މިއޮތީ މީގައި ވެސް ޖަހާފައި ގަވަރމަންޓް
ކޮންސެޝަނަލް ލޯނު އެގްރީމެންޓް. އެހެންވީމާ، މިއީ ކޮމާޝަލް ލޯނެއްގެ ގޮތުގައި ރައްޔިތުންނަށް ސިފަވާގޮތަށް އޮޅުން
އަރާގޮތަށް ވާހަކަ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ނުދެއްކުމަކީ އަޅުގަ ނޑު ވަރަށް އެދޭކަމެއް. މިއީ މިކަން އޮތް ގޮތް. އައްޑޫ

އަތޮޅު އެއްވެސް ރަށަކަށް ޚާއްޞަކޮށް މިދެންނެވި 1 ރަށަށް އެންމެ ޔުނިޓެއް ވެސް ނެތިފައި ދިވެހި ސަރުކާރުން ގޮސް
ބެލި ބެލުމުގައި ލޯނު އެ 1 ރަށަކަށް ބިމުގެ ދަތިކަމެއް ނެތޭ، އިމާރާތެއް ކުރާކަށް ނުޖެހެއޭ، ގެދޮރު ނެތް މީހަކު ނެތޭ،
ޒުވާނުން ސިޓީ ނުލައޭ ވިދާޅުވެ މިތަނަށް ސިޓީ ފޮނުވާފައިވާ ވާހަކައަކީ އެއްވެސް ޙަޤީޤީ ދިރާސާއެއްގެ މައްޗަށް
ބިނާކޮށްފައި މިތަނަށް ހުށަހެޅިފައި އޮތް ސިޓީއެއް ނޫން ކަމުގައި ވަރަށް ސާބިތުކަމާއެކު ދަންނަވަން އަޅުގަ ނޑަށް ކެރޭ.
ކިތަންމެ ބާރުލައްވާފައި ވިދާޅުވިޔަސް ތިބޭފުޅުން ތިޔަ ރިފަރ ކުރައްވާ ދިރާސާއަކީ މިއަދުގެ ސަރުކާރުން މި މަޖިލީހަށް
އެ ބޭފުޅުން އެދިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތް ބަޔާންކޮށް ފޮނުވާފައި އޮތް ސިޓީއެއް. އެއީ ދިރާސާއެއް ކަމަށް ކިހިނެއްތޯ ވަނީ.
މި މަޖިލީހުން ކޮން ދިރާސާއެއްތޯ މިކޮމިޓީން ކުރީ. ކޮން މަޢުލޫމާތެއްތޯ ހޯދީ. އެހެންވީމާ، މިއީ ދިރާސާކޮށް ނިންމިފައި
އޮތް މައްސަލައެކޭ ކިޔާފައި ވާހަކަ ދައްކަވަނީ މިބައިމީހުންގެ ޙަޤީޤަތް އޮޅުވާލުމަށް ދައްކަވާ ވާހަކައެއް. އާދެ!
މިތާނގައި ގދ.ގައްދޫ ގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު 311 ޔުނިޓް ސަރުކާރުން އަޅުއްވަން އެއްބަސްވެ ވަޑައިގެންނެވި ވާހަކަ
ވިދާޅުވި. ހަމަ ޔަޤީނުން ވެސް އެމަނިކުފާނުގެ ވާހަކަފުޅުން އަޅުގަ ނޑަށް އެނގުނީ ހަމަ ޔަޤީނުން ވެސް އެމަނިކުފާނު
އުއްމީދު ކުރައްވައޭ އެމަނިކުފާނުގެ ރައްޔިތުން އުއްމީދު ކުރައްވައޭ 311 ޔުނިޓް މަދުވެގެން އެޅުމަށް. މީގައި
އަޅުގަ ނޑަކީ ވެސް މާލެ އަށް ނިސްބަތްވާ މާލޭގެ ރަށްވެއްސެކޭ. ތެދުފުޅެއް އަޅުގަ ނޑުގެ ގެދޮރު މާލޭގައި ހުރީމާ
އަޅުގަ ނޑަށް މާލެއިން ގޯއްޗެއް ނުލިބި ހިނގައިދާނެ. ނަމަވެސް މާލޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ވެސް ހެޔޮއެދޭ މީހެއް
އަޅުގަ ނޑަކީ. މާލޭގެ ރަށްވެއްސަކަށް އަޅުގަ ނޑުވާތީ އަޅުގަ ނޑުގެ ދަރިން ވެސް މާލޭގެ ރަށްވެހިންނަށްވާތީ. އެހެންވެގެން
ނޫން މިއުޅެނީކީ. އަޅުގަ ނޑުމެން އެބަޖެހޭ އިންސާފު ޤަބޫލުކުރަން. އަޅުގަ ނޑުމެން އެބަޖެހޭ ހަމަ ޤަބޫލުކުރަން. ދެން
މިވިދާޅުވަނީ މާލޭގައި އެކަންޏޭ މީހުން ތިބެންވާނީ. ދެން ކުދިކުދި ރަށްރަށުން މީހުން ފައިބަންވީއޭ. އެތަންތަން ވެސް
ތަރައްޤީ އަޅުގަ ނޑުމެން މީގެ 15 އަހަރު ރާއްޖެއަށް ލިބުނު ލާރިން އެކިއެކި ދިމާލުގައި ޑިވެލޮޕްމަންޓް ސެންޓަރުތައް
ހެދިނަމަ އެތަންތަނުގައި ޢިމާރާތް ކުރިނަމަ އެތަންތަނުގައި ހޮސްޕިޓަލް އެޅިނަމަ، އެތަންތަނުގައި ވަޒީފާގެ ފުރުޞަތު
ތަނަވަސްކޮށްދިން ނަމަ އެތަންތަނުގައި ވެސް މީހުން ޖަމާވެގެން ތިބޭނެ އިނގޭތޯ. ނެތި މިއަދު ހިތާމަވެރި ގޮތަކަށް
އަޅުގަ ނޑުމެން ކަހަލަ މީހަކަށް މާލެ އައިސް ދަރިން މާލެ އައިސް މާލެއިން ގެދޮރު ހޯދާ އުޅެން މިޖެހެނީ މިނޫން
ގޮތަކަށް ޢަމަލުކުރީމަ. އެކަންކަން ދެން މާޒީގެ ވާހަކަ ދެއްކުމުގެ މާނައެއް ނެތް. އެކަން ދެން އަނބުރާ އިޔާދައެއް
ނުކުރެވޭނެ. އެހެންނަމަވެސް މިއަދުން ފެށިގެން ވެސް އަޅުގަ ނޑުމެން އެބަޖެހޭ ކަންކަން އިޞްލާޙު ކުރުމަށް ރާއްޖޭގައި
ހަމަހަމަކަން ޤާއިމުކުރުމަށް މުއްސަނދިންނާއި ފަޤީރުންގެ ހުރި ފަރަޤު ނައްތާލުމަށް ޓެކްސްގެ ޒަރިއްޔާއިންނާއި
ޑިވެލޮޕްމަންޓް ޕްރޮޖެކްޓް ޚަރަދު ކުރުމުގައްޔާއި ރާއްޖެއަށް ލިބޭ ލޯނާއި އެހީން ފައިސާ އެލޮކޭޓް ކުރުމުގައި
ސިޔާސަތުތަކެއް ރާވާ ކަންތައްތައް ކުރަން. ދުނިޔޭގެ އެއްވެސް ޤައުމެއްގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި މިއޮތްވަރު ފަރަޤެއް ލިބޭ
މީހުންނާއި ނުލިބޭ މީހުންނާ ދޭތެރޭގައި ނޯންނާނެ. އަޅުގަ ނޑު މިވާހަކަ މިދައްކަނީ ހިތާމައިގައި ހުރެގެނެއް ނޫން.
އަޅުގަ ނޑަކީ ރާއްޖޭގައި ލިބޭ މީހެއް. ތަނަވަސް މީހެއް. ގެދޮރު ވެސް ހުރި މީހެއް. ދަތި ވެސް މީހެއް ނޫން.

އެހެންވެގެނެ އް ނޫން. އަޅުގަ ނޑުގެ އެއްވެސް ބޭނުމެއް ނީޑެއް އޮވެގެނެއް ނޫން މިވާހަކަ މިދައްކަނީ. މިވާހަކަ
މިދައްކަނީ ނީޑް ނެތް މީހުންގެ ޙައްޤުގައި. ތިޔަ ބޭފުޅުން މިތާ ތިބެގެން، މިތާ ނެތް އެފަދަ ނީޑް އޮތް ބޭފުޅެއް.
އެހެންވެގެން މިއަދު ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންހެން ގެދޮރު ނެތް މީހުންނާއި ކުޑަކޮށް އާމްދަނީ ލިބޭ މީހުންނާއި އެއްޗެއް
ނުލިބޭ މީހުންނަށް ލިބޭ އާމްދަނީން ދެކޮޅު ނުޖެހޭ މީހުންގެ އިޚްޞާޞް އެމީހުން ކުރާ އަސަރު އެ އަޅާ ވޭން ތި
ބޭފުޅުންނަށް އިޙްސާސް ނުކުރެއްވޭތީ ތިގޮތަށް ވާހަކަފުޅު ދައްކަވަނީ. މިއީ ހިތާމަ ހުރި ކަމެއް. މިއީ ދެރަ ކަމެއް.
ރައްޔިތުން ތަމްޞީލުކުރަންޖެހޭ ރައްޔިތުންގެ ޝުޢޫރާއި އިޙްސާސްތައް އަޅުގަ ނޑުމެން ދެނެގަންނަން އެބަޖެހޭ. ރާއްޖޭގެ
ގިނައީ ލިބޭ އާމްދަނީން ލިބޭ މުސާރައިން ނުލިބޭ މީހުން. އެއްގޮތަކަށް ވެސް ރުޅިވެރިކަމާއި ހަސަދަވެރިކަމުގެ
ޒަރިއްޔާއަކުން ނޫން މިވާހަކަ މިދައްކަނީ. އަޅުގަ ނޑަކީ އެފަދަ ދަތިކަމެއް ހުރި މީހެއް ނޫން ކަން ތިޔަ ހުރިހާ
ބޭފުޅުންނަށް ވެސް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ. އަޅުގަ ނޑު ވަރަށް ކެރިގެން މިދަންނަވަނީ އައްޑު އަތޮޅު މަރަދޫ، އަޅުގަ ނޑު
މި ތަމްސީލުކުރާ ދާއިރާއެއްގެ އެއްވެސް ކަހަލަ ގެދޮރުގެ ބޭނުމެއް ނެތް ކަމަށް ވިދާޅުވެ ދިވެހި ސަރުކާރުން
ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ހުށަހެޅުމަކީ މަޖިލީހަށް ފޮނުވާފައިވާ ކަ ނޑައެޅިގެން ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤަށް އަރައިގަތުމެކޭ. އެއީ
ޙަޤީޤަތެއް ނޫނޭ. އައްޑޫ އަތޮޅުގެ އެހެން ރަށްރަށުގަ އި ވެސް އެބަހުރި. އަޅުގަ ނޑު އިތުރު ރަށެއްގެ ވާހަކަ ނުދައްކާނަން.
ފޭދޫގައި ވެސް އެބަހުރި. ފޭދޫގެ ފަރާތުން ވާހަކަ ދައްކަވާނެ މަންދޫބަކު މިތާ ހުރީމަ އަޅުގަ ނޑު އެވާހަކަ ނުދައްކާނަން.
މަންދޫބަކު ނެތް މީދޫ، މަރަދޫފޭދޫގެ ދާއިރާގެ ހުރި ވާހަކަ ވެސް އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވަން. މިއުޅެނީކީ ހުޅުމާލޭގައި ގެދޮރު
އަޅާތީ މައްސަލަ ޖެހިގެނެއް ނޫން. 1111 މިދެންނެވި ލޯނު ކުރީ ސަރުކާރުން ފެށި ޕްރޮގްރާމްގެ ދަށުން ހަމަޖެހިފައި
އޮތީ ދެކުނުގައި 3511 ފުލެޓް. އުތުރުގައި 3511 ފުލެޓް. ހުޅުމާލޭގައި 1111 ފުލެޓް. 1111 ފުލެޓް އަޅާ ނިމެނީ.
ބައެއް ބޭފުޅުންނަށް އޮޅިވަޑައި ގެން މި ލޯނު ނުނަގާ އެއްބަސްވުން ލޯނު ގެއްލިދާނެ ކަމުގައި ވިދާޅުވަނީ ޙަޤީޤަތެއް
ނޫން. ލޯނު އެގްރީމެންޓްކޮށް ނިމި ހުރިހާ ކަމެއް ނިމިފައި ހުރީ. ވެގެން މިއުޅޭގޮތަކީ ކުރީގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން
ފާސްކޮށްފައި އޮތްގޮތް އެއީ އުތުރުގައި 3511 ފުލެޓް، ދެކުނުގައި 3511 ފުލެޓް އަޅަން ހަމަޖެހިފައި އޮތް އޮތުން
ބަދަލުކުރުމަށް މިއަދުގެ ސަރުކާރުން ބޭނުންފުޅުވެގެން އެތަންތަނުގައި ނީޑެއް ނެތޭ ވިދާޅުވެ ހުށަހަޅަނީ. މިރާއްޖެއަށް
ލައްކަ ގިނަ ލޯނު ނަގައިފި. ބިން ހިއްކަން ވެސް ލޯނު ނަގައިފި. މި ލޯނުތައް ދައްކަނީ ދިވެހި ދައުލަތަށް ލިބޭ
އާމްދަނީން. އަދި މިއަކީ ކޮމާޝަލް ލޯނެއް ވެސް ނޫން. ކޮމާޝަލް ލޯނު ވެސް ނަގައިގެން ބިން ވެސް ހިއްކައިފި.
ހުޅުމާލެ ހިއްކީ ވެސް ލޯނު ނަގައިގެން. ތައިލެންޑްގެ ބޭންކަކުން ލޯނު ނަގައިގެން. 11 މިލިއަން ޑޮލަރު ނެގި. އަދި
ޔޫރަޕްގެ ބޭންކުތަކުން ވެސް ނެގި. އަޅުގަ ނޑުމެން އެކަމަކާ ދެކޮޅެއް ނޫނޭ. ރާއްޖޭގެ ކޮންމެ ތަނެއް އެއީ މާލެ ކަމަށް
ވިޔަސް އަދި އެހެން ތަނެއް ކަމަށް ވިޔަސް ތަރައްޤީއަށް ކުރެވޭ ކޮންމެ ކަމަކަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ހަމަ ބަރާބަރަށް
ތާއީދުކުރާނަން. އަޅުގަ ނޑު ކަންމިބޮޑުވަނީ ޗައިނާގެ ސަރުކާރުން ދެކުނުގައި އަޅަން އޮތް 3511 ފުލެޓަށް ދިން
ފައިސާގެ ތެރެއިން ދެބައިކުޅަ އެއްބަޔަށް ވުރެ ގިނަ އަދަދެއް ހުޅުމާލެއަށް ބަދަލުކުރަނީ އެ ރަށްރަށުގެ މީހުންގެ ބޭނުމެއް

ނެތޭ ވިދާޅުވެ. އެހެންނޫން މިވަގުތަށް ސަރުކާރަށް ކޮންމެހެން ލާޒިމޭ މިގޮތަށް ކަންތައް ކުރަން ވިދާޅުވީ ނަމަވެސް
އަޅުގަ ނޑުމެން ހަމަ މިކަމަށް މަރުޙަބާ ކިޔާނަން. އެއީ ޕްރިއޮރިޓީ ދޭންޖެހޭ ހާލަތްތައް ވެސް ހުރެދާނެ. ހުޅުމާލެއަށް
މިވަގުތު ކޮންމެހެން ޕްރިއޮރިޓީ ދޭން ޖެހެންޏާ އެއީކީވެސް އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މައްސަލައެއް އޮތް ކަމެއް ނޫން.
މައްސަލައަކަށް ވެގެން މިއުޅެނީ 7111 ފުލެޓް ރާއްޖޭގައި އަޅަން ނިންމާ، އުތުރުގައި 3511 ފުލެޓް، ދެކުނުގައި 3511
ފުލެޓް، ހުޅުމާލޭގައި 3511 ފުލެޓް އަޅާފައި އެންމެ ފުރަތަމަ ނީޑް އޮތީ ހުޅުމާލެއަށް ކަމަށްވާތީ އެ 1111 ފުލެޓް ލައި
ކޮމްޕްލީޓް ކުރުމަށްފަހުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން މި 3511 ފުލެޓް ދެކުނުގައި އަޅަން ނިންމާފައި އޮތްވާމެ، ދެފަހަރު
ތިންފަހަރު ހަތަރުފަހަރު މިކޮމިޓީއަށް މި މައްސަލަ ހުށަހެޅިގެން އައި އިރުގައި ވެސް އެ ގޮތުން ގޮތަކަށް މަޖިލީހުން
ފާސްކޮށްފައި އޮއްވާމެ އަނެއްކާ ވެސް ދެކުނުގައި ޚާއްޞަކޮށް މަރަދޫގައި އެންމެ ފުލެޓެއް ވެސް ހުޅުދޫމީދޫގައި
މަރަދޫފޭދޫގައި ވެސް އަދި ފޭދޫގައި ވެސް އަޅަން ފުލެޓެއް ނާޅާ ގޮތަށް ނިންމަވާ އެތަންތާނގައި ނީޑެއް ނެތޭ ކިޔުއްވާ
ދިރާސާތަކެއް ކުރައްވައިފީމޭ ވިދާޅުވެ މިކަން ކުރައްވަން އުޅޭތީ. އެހެންވީމާ، މި މައްސަލަ އަޅުގަ ނޑުމެން އެބަޖެހޭ
ބަލަން. އަޅުގަ ނޑު ބޭނުން މަރަދޫގައި، ހަމަ ޚާއްޞަކޮށް މަރަދޫގައި އަ ޅުގަ ނޑު ތަމްސީލުކުރާ އައްޑޫ ސިޓީގައި ވެސް
މުޅި ސިޓީގެ ފަރާތުން ވެސް އަޅުގަ ނޑަށް ވާހަކަދެއްކޭނެ. އަޅުގަ ނޑަކީ އައްޑޫ ސިޓީ ތަމްސީލުކުރަން ހުރި 4
މެންބަރުންގެ ތެރެއިން މީހަކަށްވާތީ. މި އައްޑޫގައި މިކަމަށް ކުރެވުނު ދިރާސާ އަޅުގަ ނޑު ބޭނުން ސަރުކާރުގެ ކަމާ ބެހޭ
ފަރާތްތަކުން މިތަނަށް ވަޑައިގެން މިނިސްޓަރު އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ހާމަކޮށްދެއްވުން ހަމައެކަނި ފޮނުއްވާ ސިޓީއަކުން
މައްޗަށް ބިނާކޮށް އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މިކަމަށް އެއްބަސްވެވޭކަން ނެތް ވާހަކަ ދަންނަވަން. މި މަޖިލީހަށް މި ސަރުކާރު
އެދިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތް ބަޔާންކޮށް ފޮނުވާ ސިޓީ އަކީ ދިރާސާއެއް ނޫން. ޝުކުރިއްޔާ.
މަތިވެރި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑު އަދިވެސް ދަންނަވާނީ އަޅުގަ ނޑު މި އަޑުއަހަން އިންއިރުގައި މުޅިން ޚިޔާލުތަކެއް އެއްގޮތެއް ނުކުރެވޭ ދެއްތޯ
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ. ދެން މީގަ ބޮޑަށް ރަނގަޅީ އަމުދުން މިކަހަލަ ކަމެއްގައި ޚިޔާލު އެއްގޮތް ކުރެވިއްޖިއްޔާ، އެއްގޮތް
ނުކުރެވިއްޖިއްޔާ ދެން ވޯޓަށް ދާންޖެހޭނީ. އެހެންނަމަވެސް އެގޮތަށް މަސައްކަތްކުރުމަށް ޓަކައި ވެސް އަނެއްކާ ވެސް
އަޅުގަ ނޑުގެ ހުށަހެޅުން ތަކުރާރުކޮށްލަން. މިވަރުގެ މައްސަލައެއް ގައި އަޅުގަ ނޑު ޤަބޫލުކުރާގޮތުގައި ތިން ހަފްތާއަކީ
އެއްގޮތަކަށް ވެސް މައްސަލަ ދިގުދެއްމުމެއް ނޫން. ޙަޤީޤަތުގައި މި އީ އެއްގޮތަކުން ބަލާއިރު ކަމަށް ވެއްޖިއްޔާމުން މާ
ކުރުމެސްވެ. އެހެންނަމަވެސް ތި ބޭފުޅުން، އާދެ! ސަރުކާރަށް ތާއީދުކުރައްވާ ބޭފުޅުން ދެން އަޅުގަ ނޑު އުއްމީދުކޮށްގެން
ހުރީ އަޅުގަ ނޑަކީ ވެސް ސަރުކާރަށް ތާއީދުކުރާ މީހެއް ކަމަށް. އަދި އެހެންނުވިޔަސް ހަމަ ޔަޤީނުން ވެސް ސަރުކާރާ
އިދިކޮޅު ހަދާ މީހެއް ނޫން. އެ ލޭބަލެއް އަދި އަޅުގަ ނޑު ނުނަގަން. ނަގަންވެއްޖިއްޔާ ނުނަގާނެ ވާހަކައެއް ނޫން.
އެހެންވީމަ، އަޅުގަ ނޑު މި ދަންނަވަނީ އަނެއްކާ ވެސް ތަކުރާރުކޮށް މި ވަރުގެ މައްސަލައެއްގައި ތިން ހަފްތާ ނޫނީ 2

ހަފްތާ އެއީކީ މައްސަލަ ދިގު ދައްމާ އަނެއްގޮތަށް ހަދާކަށެއް ނޫން. ހަމަ ކޮންމެ ގޮތެއް ވިޔަސް ވެސް އަޅުގަ ނޑު މި
މައްސަލައިގައި ކުރީގައި އުޅެފައި ނެތުމާއި އެކީގައި އަޅުގަ ނޑު ބޭނުމޭ ބަލަން. ދެން ޙަޤީޤަތުގައި މިކަން އެންމެ
ރަނގަޅަށް ކުރާކަމަށްވަންޏާ މިއީ ސަރުކާރަށް އިތުބާރު ނުކުރުމެއް ނޫން. ދެން ބައެއް ބޭފުޅުން ފާހަގަކުރެއްވި ފަދައިން
މި ނީޑް ބޭސްއޭ ވިދާޅިވާއިރު އެ ނީޑް އެސެސް ކުރި ގޮތެއްގެ އެއްވެސް ޑީޓެއިލެއް އަޅުގަ ނޑަކަށް ނުފެނުނު މި
ބަލައިފިން. ދެން އަދަދުތަކެއް ޖަހާފައި އެބަހުރި ހޯޑެއްދޫގަ އި މިތައް ފްލެޓް، ހިތަދޫގަ އި މިތައް ފްލެޓް، އަނެކައްޗެއް.
އެކަމަކު އެ ނީޑް އެސެސްކުރެއްވި ގޮތެއް އެއަކަށް ނެތޭ. އެންމެ ކުޑަ މިނުން އަޅުގަ ނޑުމެން ކައުންސިލަރުން މިތަނަށް
ހާޒިރުކޮށް ސުވާލުކޮށް ގެން ނަމަވެސް ނޫނިއްޔާ މިތަނުން ބަޔަކު ގޮސްގެން މިހާރު މި ދެތިން ހަތަރު އަތޮޅެއްގެ ވާހަކަ
މި ދައްކަނީ... ބަލާލަން އެންމެ ރަނގަޅެއް ނޫންތޯއޭ މި ނީޑް އެސެސްކޮށްފައި މިއޮތީ އެ ބޭފުޅުންނަށް ކޮން
މަޢުލޫމާތެއްގެ މައްޗަށް ބަލާފަ އި ތޯ. އަޅުގަ ނޑުމެން ރައްޔިތުންގެ މަންދޫބުންނޭ ކިޔައިގެން މިހާރު ވެސް އަބަދު ވެސް މި
ރާއްޖޭގަ އި އެންމެ ބޮޑަށް މިހާރު ވެސް ސޯޝަލް މީޑިޔާގަ އި އުޅޭނެ މައްސަލައަކީ މަޖިލީސް މެންބަރުންގެ މުސާރައިގެ
މައްސަލަ ކަންނޭނގެ. އެހެންވީމަ، މިވަރުގެ ބޮޑު މުސާރައެއްގައި ތިބޭ ބަޔަކު މައްސަލައެއް މިހެން އައިމަ އާނ، މިއޮތީ
ރަނގަޅަށޭ މިހެން ކިޔާފަ އި ނިންމާލުމަކުން އަޅުގަ ނޑަކަށް ހިޔެއްނުވޭ އެއްވެސް ހާލެއްގައި ތިއިން ބޭފުޅަކު ތި ދައްކާ
ވާހަކައަކަށް އިޚުތިރާމް ކުޑަކުރުމަށް ދަންނަވާ އެއްޗެއް ނޫން މީކީ. އަޅުގަ ނޑަށް ހީވޭ މިކަން ބަލަންޖެހޭނެހެން.
އެހެންވީމަ، މީގެ އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތަކީ މި ދެންނެވި ގޮތަށް މިތަނުން ބަޔަކު މި ހަމަ އެ ކަހަލަ ކަންކަން ބަލަން
އެކަށޭނަ ދެތިން ބޭފުޅުން ދެން މުޅި ކޮމިޓީއެއް ނޫން ދެތިން ބޭފުޅަކު ނަމަވެސް އެތަނުން ދެތިން ހަތަރު އަތޮޅަކަށް
ވަޑައިގެން އެންމެ ކުޑަ މިނުން މި ނީޑް ބޭސްޑް މި ދެން ވަރަށް ފަސޭހަ އެބަހުރި އަދަދުތަކެއް ފެންނަން. އެކަމަކު
އަޅުގަ ނޑަކަށް ނޭނގުނޭ އެ އަދަދުތައް އެރައިވްކުރީ ކިހިނެއް ކަމެއް. މިހާރު މިސާލަކަށް ފުވައްމުލަކުގައި ޒުވާނުންގެ
ތިބީ މިތައް މީހުންނޭ. މީނަ އިންނަން ތައްޔާރުވެފައި ނޫނިއްޔާ މިވެނި އުމުރުފުރައެއްގެ މިތައް މީހުންނޭ ތިބީ.
އެވެނިފުރައިގެ މިތައް މީހުން ގޯތިގެދޮރު ހޯދަން އެދިފައި އެބަ ތިއްބޭ ނޫނިއްޔާ ބިން ލިބިފައި ގެ ނެއެޅި އެބަ ތިއްބޭ.
މިކަހަލަ ގޮތަކަށް އެ މަޢުލޫމާތު އެއްކޮށްފައި ހުރި ކަމެއް އަޅުގަ ނޑަކަށް ނުފެނުނޭ. ދެން އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަ ނޑު
ނުދަންނަވަން އެއްވެސް ހާލެއްގައި މިދެން ހަމަ މިހެން ތިބެފައި އަދަދުތަކެއް ޖަހާލީއެކޭ ވެސް. އޮވެދާނެ މީގަ ހަމަ
މަޢުލޫމާތު އެއްކޮށް ސާރވޭ އެއްކޮށް ހަދާފައި ވެސް. އެހެންނަމަވެސް މިދެންނެވީ އަޅުގަ ނޑުމެން ވެސް މި އެއްޗެހި
ވެރިފައިކޮށް މިކަންކަން ބެލެން އޮތް ވަރަކަށް ބެލުމަކީ އޮންނަ ކަމެއް. އެއީ ކަންނޭގެ މި ޗެކް އެންޑް ބެލެންސެސް އޭ
މިހެން މިކިޔާ ސަބަބަކީ. އެހެންނޫން ކަމަށް ވެއްޖިއްޔަކާ އެ ސިސްޓަމް ކިޔުމުގެ މާނައެއް ނެތް. އަޅުގަ ނޑު މި
ދެންނެވިގޮތަށް މިތަނުން ނުލާހިކު ބޮޑު ޚަރަދުތަކެއް ކޮށްގެން މި ސިސްޓަމް ދެމެހެއްޓުމުގެ ބޭނުމެއް ވެސް މާނައެއް
ވެސް ނެތް. ރައްޔިތުންގެ އަތުން މަންދޫބުންނޭ ކިޔާފައި ބަޔަކު ތިބެގެން ކަންކަން މިދަނީ ރަނގަޅަށްތޯ ދާންވި ގޮތަށްތޯ
ނޫންތޯ ބެލުން އެއީ ކަންނޭ ނގެ މި ކޮމިޓީތަކާއި މި މަ ޖިލީސްގެ އެންމެ ބޮޑު ޒިންމާއަކީ. އެހެންވީމަ، އެކަމުން

އަޅުގަ ނޑުމެން އެއްކިބާވެފަ އި އާނ މިއޮތީ ރަނގަޅަށޭ. މިހެން ބުނާ ކަމަށް ވެއްޖިއްޔާ އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ ކޮންމެވެސް
ވަރަކަށް އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ޒިންމާ އެބަ ބޮލާ ޖެހޭހެން. އަޅުގަ ނޑުގެ ފުރަތަމަ އަނެއްކާ ވެސް އަޅުގަ ނޑުގެ ފުރަތަމަ
ހުށަހެޅުން ޢިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރުގެ ހުއްދައާ އެކު އަނެއްކާ ވެސް ތަކުރާރުކޮށްލާނަން. އަޅުގަ ނޑުމެން މިކަމުގެ
ސުންގަޑިއެއް ކަމަށް މިއަދުން ފެށިގެން ތިން ހަފްތާގެ މުއްދަތެއް ކަ ނޑައެޅުން. ދެން އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އަނެއްކާ
ވެސް އަޅުގަ ނޑުމެން މިކަމަށް އެ ދަތުރުކުރާއިރުގައި ސަރުކާރުން މި ހުށަހަޅުއްވާފައި ހުރި ޕޭޕަރުތައް ސްޓަޑީ ކުރުމާ
އެކީގައި އިތުރު މަޢުލޫމާތު ގެންނަން ވެއްޖިއްޔާ ގެންނަން ޖެހޭ ފަރާތްތަކަށް ދެންނެވުން. ދެން މި ދެންނެވިގޮތަށް
ކައުންސިލަރުންނަށް ނޫނިއްޔާ މިތަނުން ވަފުދެއް ފޮނުވައިގެން އެއީ ވަކި އަޅުގަ ނޑު ހުށަހެޅުމެއްގެ ގޮތުގައި ނުބާއްވަން.
އެހެންނަމަވެސް މި ދެންނެވީ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މަޝްވަރާ ތަކުގެ އަލީގައި ދާންވެއްޖިއްޔާ ބަޔަކު ދިއުމަކީ ވެސް
ނުކުރަންވީ ކަމެއް ނޫން. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މި ފުރުޞަތުގައި ހަމަ ދެ ފަހަރަށް ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
އެހެން އެ ހުށަހެޅުއްވީ. ޖުމްލަގޮތެއްގައި ވޯޑްސްތައް އެއްގޮތް ކަންނޭނގެ. އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ހަމަ ނީޑް ބޭސް
އެސެސްމެންޓް ސާރވޭއެއްގެ ވާހަކަ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސުވާލުކޮށްލެއްވީމަ ކޮން ކަހަލަ ރިފަރެންސްތަކުންތޯ
އަޅުގަ ނޑަށް މަޢުލޫމާތު ލިބިފައިވާ ގޮތުގައި ހަމަ މިނިސްޓް ރީގެ މިކަމާ ގުޅުން ހުރި އިދާރާތަކުން މި މައްސަލައަކީ
ގާތްގަ ނޑަކަށް ދެ އަހަރު ތިން އަހަރުވެގެންދާ މައްސަލައެއް މި ކަމަކީ. މި ކޮމިޓީއަށް މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީ 2131،
2132 ،2133 މި މައްސަލަތައް ނިންމެވިއިރުގައި ކަމާއި ގުޅުން ހުރި ވުޒާރާތަކުން ވަޑައިގެން ހަމަ އެ މަސައްކަތްޕުޅު
ހަމަ ރަށްރަށުގައި ހަމަ ނީޑް ބޭސް ސާރވޭއެއްގެ ގޮތުގައި ކުރައްވައިގެން އެސެސްމަންޓް ހައްދަވައިގެން ގެންނަވާފަ އި
ހުރީ. ދެން އެ ހުރިހާ ޑީޓެއިލެއް އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މި ރިޕޯޓަކު ފެންނާކަށެއް ނެތޭ ދެންމެ. ނަމަވެސް
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެ ހޯދިދާނެއޭ. އާދެ! ވަޒީރު މިތަނަށް ވަޑައިގެން އެ ސުވާލުތަކަށް ޖަވާބުދެއްވާފައި ހުރިކަމަށް
ވެސްވޭ. އަޅުގަ ނޑަކީ ކުރިން ކޮމިޓީގެ މެންބަރަކަށް ނުވާތީ އެ ދުވަހުގެ ހަނދާނެއް އަޅުގަ ނޑުގެ ނެތް. ނަމަވެސް އެ
މަސައްކަތްޕުޅުތައް ވެސް ކުރައްވާފަ އި އަދި އޭގައި އިންޑިކޭޓް ކުރައްވާފައި އެބަހުރި ބައެއް ކަހަލަ ޚާއްޞަ ކޭސްތައް.
އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ މިއީ ހަމައެކަނި ރަފް ފިގާސްތަކަށް އެކަނި ބައްލަވާލެއް ވުމުގެ ބަދަލުގައި ސަބަބު އެބަ
ބަޔާންކުރޭ. ސަބަބުކަމަށް ބަޔާންކުރާ ނުކުތާތަކެއް ވެސް އެބަހުއްޓޭ އޭގައި އިނގޭތޯ. އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ހޯދިދާނެ.
ނަމަވެސް މި ކޮންމެހެން ލަސްކުރުމަކުންނެއް އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު
ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުއްވުމުގައި ވިދާޅުވާ ބަދަލުތަކެއް ގެންނާނެ މާ ބޮޑު ހާލަތެއް ނެތް ވަރަށް މަސައްކަތްތައް ކުރެވިފައޭ
މިކަމުގައި މިއޮތީ. އެ ވާހަކަ އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން އަޅުގަ ނޑު ވަކި ގޮތެއް ނިންމުމަކަށް ނޫން. ނަމަވެސް

ހަމަ އެ ބޭފުޅުން ވިދާޅުވެދެއްވާފަ އި ހުރި ވާހަކަފުޅުތައް އަޅުގަ ނޑު ރެޕްއަޕްކޮށް ދަންނަވާލުމުގެ ނިޔަތުގައި. ދެން
ފުރުޞަތު ދެވަނަ ފަހަރުގެ ފުރުޞަތަށް އެދިވަޑައިގަތުމުގެ ބުރުގައި މިފަހަރު ފުރުޞަތު މިއޮތީ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ
މެންބަރު ސަލީމް.
އޭދަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙުމަދު ސަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މީގަ އި އަޅުގަ ނޑުމެން އެބަޖެހޭ އިނގޭތޯ ކޮމިޓީގައި ފުރަތަމަ ފުރުޞަތަށް ނޫނީ ދެވަނަ ފުރުޞަތަށް
ކޮންމެވެސް ވަރެއްގެ ވަގުތެއް ވެސް ކަ ނޑައަޅަން. އެހެންނޫނިއްޔާ މިވާގޮތަކީ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މީގައި މިތާ ތިބި ކޮންމެ
ބޭފުޅަކީ ވެސް ވާހަކަދައްކަން ވެއްޖިއްޔާ ހަމަ ތިން ހަތަރު ގަޑިއިރު ވެސް ވާހަކަދެއްކޭނެ މީހުން. އެހެންނަމަވެސް
އަޅުގަ ނޑުމެން ވާހަކަ ކުރުކޮށްލަނީ ތަންކޮޅެއް އަވަހަށް މި މައްސަލަ ގެންދަންވެގެން ދައްކާނެ ވާހަކަ ނެތިގެނެއް ނޫން.
އަދި ކެރިގެން ވާހަކަދައްކަން ޖެހިއްޖިއްޔާ މި ކޮމިޓީގައި ތިބި ކޮންމެ ބޭފުޅަކީ ވެސް ވަރަށް ކެރިގެން ވެސް ވާހަކަ
ދެއްކޭނެ މީހުން. އެހެންވީމަ، އެކަން ވެސް ހުރިހާ ބޭފުޅުން ހަނދުމަ ފުޅު ބަހައްޓަންޖެހޭނެ. އެހެން ވާހަކަދައްކަން
ވެއްޖިއްޔާ މިތާ ނުކެރޭނެ މިރޭވަންދެން ވެސް މާދަން ވަންދެން ވެސް މި ވާހަކަ ހުއްޓާލާކަށެއް އިނގޭތޯ. ވަރަށް
ވާހަކަދެއްކިދާނެ. އެހެންވީމަ، ލޯނުތަކާއި މި ހުރިހާ އެއްޗެހި ވަރަށް ރަނގަޅަށް އެނގޭ މީހުން ލޯނުގެ ވާހަކަތަ އް މި
ދައްކަމުން އައީ. ފަހަރެއްގައި ވެސް ރައްޔިތުންނަށް އޮޅުވާލާކަށް މިތާކު އެއްވެސް މީހަކު ވާހަކައެއް ނުދައްކާ.
ރައްޔިތުންނަށް އޮޅުވާލައޭ އެ ބުނާ ބޭފުޅުންނަކީ ޙަޤީޤަތުގައި ރައްޔިތުންނަށް އޮޅުވާލަން... އެހެންނޫންނަމަކާ އެ މާނަ
އިރުއިރުކޮޅަކާ އަޅުގަ ނޑުމެން ވާހަކަދައްކާކަށް ނުޖެހޭނެ. ދެން މިއީ ވަރަށް ޞުލްޙަވެރިކަމާއި އެކީގައި ކަންކަން، ދެން
އަޅުގަ ނޑުމެން ވެސް ބޭނުން އެ މައްސަލަ އިތުރަށް ދިރާސާކުރަން ބޭނުންވިއްޔާ ދިރާސާކުރަންވީ. އެއީކީ މައްސަލައެއް
ނޫން. ކޮންމެ މީހަކަށް ވެސް އިނގޭނެ އަޅުގަ ނޑުމެން މި ހުޅުމާލޭގައި އަޅާ ފްލެޓްތަކަކީ އެއަކީ ހަމަ އަތޮޅުތަކުން
އަންނަ މީހުން އެތަނަށް އަންނާނީ. ހަމަ އަތޮޅުތަކުގެ މީހުން އެތާ ގިނަވާނީ ވެސް. އެތަނަށް މީހުން އަނެއްކާ ވެސް
އިތުރަށް އާބާދުކުރަންވެގެން އަނެއްކާ ވެސް 111 އެތައް ހެކްޓަރެއް ގެ ބިން އެތަނަށް އެ ހިއްކަނީ. އެއީ ކޮންބައެއް
ގެންނަންތޯ އެއީ. ކޮންތާކުންތޯ އެ މީހުން އަންނަނީ. ކޮން ދިމާއަކުންތޯ އެ މީހުން މިތަނަށް އަންނަނީ. ހަމަ
އަޅުގަ ނޑުމެން މާލެ އައިގޮތަށް އަނެއްކާ ވެސް އައްޑޫންނާއި ފުވައްމުލަކުންނާއި، ހއ.ތުރާކުނުންނާ މީހުން އައިސް
ވަންނާނީ އެތަނަށޭ އަނެއްކާ ވެސް އިނގޭތޯ. އެކަމަކު އެތަން އެބަކުރޭ. އެތަނަށް މީހުން އެބަ ޖަމާކުރެއޭ. އަނެއްކާ
ވެސް އެ އިތުރުކުރަނީ 3 ލައްކަ މީހުންގެ ތަނެއް. އެހެންވީމަ، ރާއްޖޭގައި މިއުޅެނީ 1 ލައްކަ މީހުން. އަނެއް 3 ލައްކަ
51 ހާސް މީހުން އެބައުޅޭ މާލޭގައި. އަނެއްކާ މިތަނަށް އެއް ލައްކަ 51 ދެން އޮތްބައި އެއްކޮށް 2 ލައްކަ މީހުން
ދިޔައީ. އެހެންވީމަ، ރާއްޖޭގެ އެންމެން މިތިބީ މި ސަރަޙައްދުގަ އި ނޫންތޯ. އެހެންވީމަ، އަޅުގަ ނޑުމެން ކިޔާއިރުގައި
އެއްޗެއް އަޅުގަ ނޑުމެންގެ އެބަ ދަން، ދެން އެންމެ ފަޤީރީ ރާއްޖެއޭ ބުނާއިރުގައި މިއީ ހަމަ ކަ ނޑައެޅިގެން

ދަތުރުފަތުރުކުރާ މީހަކަށް މިހެނެއް ނުބުނެވޭނެ. މިއޮތީ ކައިރީގައި އިންޑިޔާއަށް ބަލާލިޔަސް މާ ނިކަމެތިން އެބައުޅޭ
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ވުރެން. އަދި ތި ލޯނު ދޭ ޗައިނާގައި ވެސް އެބަތިބި ސަރަޙައްދުތަކުގައި މާ ނިކަމެތި މީހުން.
އެހެންވީމަ، މިހެން ބަލައިލާއިރުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ހުސް ރާއްޖެއެއް ނޫން އަޅުގަ ނޑުމެން ޤަބޫލުކުރަންޖެހޭނެ ކުދިކުދި
ރަށްރަށް އަޅުގަ ނޑުމެން މާލެއާ އެއް ފެންވަރަކަށް ތަރައްޤީއެއް ނުކުރެވޭނެ. މިއީ ކުރެވޭނެ ކަމެއް ނޫން. ދުވަހަކު ވެސް
ނުކުރެވޭނެ. އެ ރަށްރަށް ޖެހޭނީ އަޅުގަ ނޑުމެން އެ ތަރައްޤީވެފައި އޮތް ތަންތަނަށް ބަދަލުކުރަން. ނޫނީ އަންނަން. ނޫނީ
އެ މީހުން ޖެހޭނީ ގެންނަން. އަނެއްކާ އަޅުގަ ނޑުމެން ގެނެވޭނެ ނިޒާމެއް އޮތްނަމަ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެންމެ ރަނގަޅު
މިއޮތީ މާލެ. އަޅުގަ ނޑުމެން އެގޮތަށް މީހުން ރަށްރަށުން ހުސްކުރާނެނަމަ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ހުސްވީސް މާލެ އަތޮޅުން
އެންމެ ރަށެއް ވެސް. މިއޮތީ ޖެހިގެން މާލެ. އަޅުގަ ނޑުމެން ބަލާ މިއޮތް ކުދިކުދި ހުރާ، މިހިރަ ތަންތަނަށް. މިއިން
އެއްވެސް ރަށެއް މާލެއަށް ބަދަލުވިތޯ. ހުސްވިތޯ މާލޭގެ އެއްވެސް ރަށެއް. އެހެންވީމަ، އެ ޖެހޭނީ ހަމަ ހުސްކުރަން.
އަމިއްލަ ޒާތުގައި ހުސްނުވާނެކަން އެނގޭނެ ސަބަބު އެ އޮތީ. އެންމެ ބޮޑަށް ތަރައްޤީވެފަ އި އޮތް ސަރަޙައްދުގައި އޮތް
އެންމެ ރަށެއް ހުސްވެފައި އޮތްތޯ ބަލާލަބަލަ. ހުހެއްނުވި. އެހެންވީމަ، އަޅުގަ ނޑުމެން މި ވޭތުވެދިޔަ ތަނުގައި ކަން
ހިނގި ގޮތާއި މި ވާހަކަތައް ދައްކާލަން ވެއްޖިއްޔާ ވަރަށް ގިނަ ވާހަކަތައް އަޅުގަނޑުމެންގެ އެބަހުރި ދައްކާލަން. އަދި
އަޅުގަ ނޑުމެން ފާއިތުވި ތަނަން ދާން ވެއްޖިއްޔާ އެ ވާހަކަތައް އަދި މާ ދިގުވާނެ. އެހެންވީމަ، އެ ވާހަކަތައް ދައްކާކަށް
ނޫން އަޅުގަ ނޑުމެން މިތަނަށް އައިއްސަ މިތިބީ. ތަންކޮޅެއް ރީތިކޮށް ތަންކޮޅެއް މަޑުމައިތިރިކަމާއި އެކީގަ އި މިކަންކަން
ގެންދެވޭތޯ މި މަޖިލީސް އަޅުގަ ނޑުމެން 31 ވަނަ މަޖިލީހަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ޙަޤީޤަތުގައި މިދިޔަ މަޖިލީހުގައި
މަސައްކަތް ކުރި ގޮތުން ކަންނޭނގެ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ތެރެއިން ވަރަށް ގިނަ ބައިވަރު މީހުންތަކެއް ފެއިލްވެގެން ވެސް
ދިޔަ. އެހެންވީމަ، މި މަޖިލީހަކީ ތަންކޮޅެއް މަޑުމައިތިރި ތަންކޮޅެއް ރައްޔިތުންނަށް އޯގާތެރިކޮށް މަސައްކަތްކުރާ
އިޚުލާޞްތެރިކަމާއި އެކީގައި މަސައްކަތްކުރާ ބަޔަކަށް އަޅުގަ ނޑުމެން އެބަޖެހޭ ވާން. އަޅުގަ ނޑުމެން ބޭނުން އައްޑޫ
އަތޮޅުގައި ވެސް މި ނިމުނީއަކީ ނޫނޭ ފްލެޓް އަޅާ. ހަމަ ދެން ނަގަންވީއޭ ލޯނު. ނަގައިގެން ދެވަނަ ފުރުޞަތުގައި
ވެސް އަނެއްކާ ވެސް އެއްފަހަރަކުން ނޫނޭ ހުރިހާ ތަނެއް އަޅުގަ ނޑުމެން ނިންމަނީއަކީއެއް. އަނެއްކާ ދެވަނަ
ފުރުޞަތުގައި ވެސް އައްޑޫ އަތޮޅުގައި ގެދޮރުއަޅަން ފަށަންވީ. ތިންވަނަ ފުރުޞަތުގައި ވެސް އަޅަންވީ. މި ހުސްވެގެން،
ދުނިޔޭގެ ކަންކަމަކީ ނިމުމެއް އަންނަ ކަމެއް ނޫން. ދުނިޔޭގަ އި އަބަދު ވެސް އޮންނާނެ ތަރައްޤީކުރުން. ތަރައްޤީއަކީ
ނިމޭނެ އެއްޗެއް ނޫން ދުވަހަކު ވެސް. އެމެރިކާ އެ އޮތީ އަޅުގަ ނޑު ދުނިޔޭގެ އެންމެ ބޮޑަށް ތަރައްޤީވެފައި އޮތްތަން.
އަބަދުވެސް އެ މީހުން ވެސް އެކިޔަނީ ތަރައްޤީ ކުރާ ވާހަކަ. އިތުރަށް ކުރިއަށް ގެންދާ ވާހަކަ. އިތުރަށް ކަންތައްތައް
ބޭސްފަރުވާގެ އިންތިޒާމުތަކާއި ހޮސްޕިޓަލްތައް އިތުރަށް އަޅާ ވާހަކަ. އެހެން ކަންތައްތައް ކުރިއަށް ގެންދާ ވާހަކަ.
އިތުރު ދިރާސާތައް ކުރާ ވާހަކަ. އެހެންވީމަ، ކިހިނެއްތޯ އަޅުގަނޑުމެން މި ކުޑަކުޑަ ރާއްޖެ އެއްފަހަރާ އަޅުގަ ނޑުމެން
އެންމެން ތަނަވަސްވެ ކުރިއަރާ ކުއްލިއަކަށް އަޅުގަ ނޑުމެން އެންމެން މުއްސަދިވެ ހުރިހާ އެންމެން މަހުޖަނުންނަށްވެ

މިހެންވާނީ. އެހެނެއް ނުވާނެ. ދުނިޔޭގެ އަބަދު ވެސް އޮތީ ތަރައްޤީ، ދުނިޔޭގައި އަބަދު ވެސް އޮތީ މަސައް ކަތްކުރުން.
އައިފޯނަށް ބަލާލިޔަސް އެބަ ނެރޭ ކޮންމެ 7 މަހަކުން އެބަ ފޯނެއް. އަޅުގަ ނޑުމެން ރާއްޖެއަށް ބަލައިލާއިރުގައި މުޅި
ތިހިރަ އިންޑިޔާގަ އި ނެތް ވަރަށް އައިފޯނު އޮންނާނެ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ އަތުގަ. އެކަމަކު އަޅުގަ ނޑުމެންގެ އަތުގައި
ލާރިއެއް ނެތް. ބައްލަވާ މިހާރު ވެސް. އެކަމަކު އަޅުގަ ނޑު މި ގެންގުޅެނީ އަދިވެސް ނޮކިޔާ ކުޑަކުޑަ ބައްތިއެއް.
ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީ އަޅުގަ ނޑުމެން މި ފެއްޓީ 2 ޖެހިއިރު ކަމުގައި ވާތީ ދޮޅު ގަޑިއިރު ހަމަވާނެ 1011 އަށް. ކުޑަ
ވަގުތުކޮޅެއް ބާކީ އިނީމަ އަޅުގަ ނޑު ބޭނުން ބަލާލަން އިތުރު މެންބަރުން ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގެ
ކުރީގަ އި އިތުރަށް އަޅުގަ ނޑުމެން މި ކޮމިޓީ ކުރިއަށް ގެންދާނެތޯ ދޮޅު ގަޑިއިރަށްވުރެ އިތުރުވެގެން ދާކަމަށްވަންޏާ
މެންބަރުންގެ ވޯޓަކުން ކުރިއަށް ގެންދިއުން. ޑެލިބަރޭޝަންސްތައް ހަމަ ނިމުމަކަށް އައުމާ ގުޅިގެން ދެ ހުށަހެޅުން
އެތަތީވެ އެހެންވެގެން ވަގުތު ކުޑަވަމުންދާތީވެ އެ ފުރުޞަތު އެހެން ބޭފުޅުން އެބަ ތިއްބެވި އިޝާރަތް ކުރައްވަން .
އެހެންކަމަށް ވެއްޖިއްޔާ ޖެހޭނީ އިތުރަށް ވަގުތު ހޯއްދަވައިގެން ކުރިއަށް ދާން. އާދެ! އެހެންނޭ މި ދެންނެވީ އެބައުޅެ އޭ
ދެ ބޭފުޅަކު އެއީ ރިޔާޟް ރަޝީދު އަދި އޭގެ އިތުރުން ރަޝީދު އަދި އިބްރާހިމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙް. އެ ތިން ބޭފުޅުން
އެބަ ތިއްބެވި ވަ ގުތަށް އެދިވަޑައިގެންފަ. ވަގުތު ދީފިކަމުގަ އި ވާނަމަ ތިން ގަޑި ބަޔާއި ހަމައަށް އަންނާނެ. އެހެންވީމާ،
އެއަށްވުރެ ކުރިން ކޮމިޓީ އިތުރަށް ކުރިއަށް ގެންދާނެ ގޮތަކަށް، ޢާއްމުކޮށް ބޭނުންކުރާ ގޮތަށްވާތީވެ މި ދެންނެވީ.
ޢާއްމުކޮށް ހަމަ ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ އެއީ ތެދު ވާހަކައެއް އިނގޭތޯ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އިބޫ ވަރަށް ކުޑަކުޑަކޮށް
ވިދާޅުވެދެއްވަބައްލަވާ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ ހުރިހާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ވަރަށް ބޮޑަށް
ޝުކުރިއްޔާ. މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތް އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ ޒަމާނުން ހަމަ ނޯޓު ކޮށްލަން ބޭނުން އިތުރު
ކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި . އަޅުގަ ނޑުމެން އަތުގަ އި އެބަވޭ 2114 ވަނަ އަހަރުން ފެއްޓިގެން އެތަކެއް އަދަދެއްގެ އޮޑިޓް
ރިޕޯޓް މި ކޮމިޓީން ނިންމަންޖެހޭ ޙަޤީޤަތުގައި. މި މަސައްކަތެއް ނުނިމި މިވަނީ. އަޅުގަ ނޑުމެން ޙަޤީޤަތުގައި މިހެން
އެއްކަލަ ކޮމާކޯޅިއެއްގެ ތެރޭގައި މި އިންނަ ލަންބާ ޗޯޅާ ވާހަކަދެއްކުމުގެ ވަގުތު މި ކޮމިޓީގައި ބޭނުންކޮށްފި
ކަމުގައިވާނަމަ މި ދައުރުގެ ފަސް ނިމިގެން ދަންދެން ވެސް އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މި މަސައްކަތްތަކެއް ނިންމައެއް
ނުލެވޭނެ. އަޅުގަ ނޑު ވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް އެދެން ޚާއްޞަކޮށް މައިގަ ނޑު ދެ ޕާޓީގެ ބޭބޭފުޅުންގެ ވާހަކަފުޅުތައް
އެއްގޮތް، ޚިޔާލު އެއްގޮތް ކުރެއްވުމަށްފަހުގައި ނިންމެން ހުރި ކަންތައްތަކުގެ ނަތީޖާ ގެނައުމަށް ހަމަ ފަސޭހަވެގެންދާނެ.
އެގޮތަށް ހުށަހެޅުއްވީ ހަމަ ޕީ.ޕީ.އެމްގެ ޕާލިމެންޓްރީ ގްރޫޕުގެ ޑެޕިއުޓީ ލީޑަރު، އަދި މި ކޮމިޓީގެ ވެސް ހަމަ
ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރެއް. އެ މަނިކުފާނުގެ ހުށަހެޅުމަށްވަނީ ތާއީދު ލިބިފައި މިއަދުން މިއަދަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ހަމަ މި

ކުރެވިފަ ހުރި ދިރާސާތަކުގެ އަލީގައި ނިންމި ރިޕޯޓު މިއޮތްގޮތަށް މި ވަގުތަށް ތާރީޚު ބަދަލުކުރުމަށްފަހުގައި މަޖިލީހުގެ
ތަޅުމަށް ފޮނުވައި މަޖިލީހުގެ ތަޅުމުން ގޮތެއް ނިންމެވުމަށް އެދި. އުސޫލެއްގެ ގޮތުން މައިގަ ނޑު ހުށަހެޅުއްވި ގޮތަކީ
އަދި އެއަށް ތާއީދުކުރައް ވާފައިވަނީ. އަދި އެހެން ބޭފުޅަކު ތިން ހަފްތާގެ މުއްދަތު ބޭނުންފުޅު ކަމަށް ހުށަހެޅުއްވި. މި
މަޝްވަރާގެ އަލީގައި ނިމިގެން މިދިޔައީ ކުރިއަށް އަންނަން އޮތް ހަފްތާގެ ހޮނިހިރު، އާދީއްތަ، މަޖިލީސް އޮންނަ ހޯމަ
ދުވަހުގެ ހެދުނު 31011 ،2011 ގައި ޖަލްސާ އޮންނަނީ. އެހެންވީމާ، 33.11 އަށް . 33.11 އަށް އަޅުގަ ނޑުމެން
ބާއްވާ މި ކޮމިޓީގެ 1 ވަނަ ބައްދަލުވުމުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން އެ ޑެލިބަރޭޝަނަށް ފަހުގައި ގޮތެއް ހަމަ އެދުވަހުން
އެދުވަހަށް މި ކޮމިޓީގެ މި މަސައްކަތަށް މި ދެކޮޅުންކުރެ ގޮތަކަށް ވޯޓަށް ހުށަހެޅުން. އެގޮތަށް އަޅުގަ ނޑުމެން
ނިންމާނަމޭ. އަޅުގަ ނޑުމެން ކޮމިޓީ ފެއްޓީ 2 ޖެހިއިރުގައިކަމުގައި ވާތީ ރަސްމީކޮށް 1011 ވީމަ ދޮޅުގަޑިއިރުގެ ވަގުތު
ހަމަވީތީވެ ކޮމިޓީ ނިންމާލުމުގެ ކުރިން ވަޑައިގެންނެވި ހުރިހާ ޢިއްޒަތްތެރި ބޭފުޅުންނަށް ޝުކުރުއަދާކުރަމުން ކޮމިޓީ
ނިންމާލަން. وسالم عليكم ورحمت هلا وكاته .
____